PROTOCOLLON

ANNO 1728

15

IV

Zebrał

Eligi Korwin Piotrowski

Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego

w Motowidłówce.

Własność córki Stanisławy

z Piotrowskich Malinowskiej.

N. Inv. 6265

I

1424.

Zebrał

Eligi Korwin Piotrowski

Prezes Sądu Głównego Wołyńskiego

w Motowidłówce.

Własność córki Stanisławy

z Piotrowskich Malinowskiej.

Pozwalamy Oświeconemu Panu Hrabiemu Złożenia w Konsulacie Cesarzy, po wyżej Wskazanemu, przeciwko przepisowi Traktatu egzemplarzy. Kijów, dnia 19 Kwietnia 1861 roku. Cesarz Or. Nowicki

N. 281. / v. 48.

18 Januarÿa 1860. N. 1.

Ab Illmo et Rndmo Dño Paulucci Nuntio Apostolico Extra Ordinario, ad Illmum Dnum Supremum Cancellarium Regni Dresda, Sedta Calen. Januarii 1728. - Oss. Nuncio Apost.

Observantia, qua ego prosequor maxima Excellen. Vram, postulat, ut eidem votum faciam me Dresdensem Civitatem, tribus abhinc diebus, jam pervenisse, itenere tum mihi, tum familiaribus meis divina Providentia prospero. Ultiorem advinissem Varsaviam, et presens possem eas animi mei significationes ostendere, quas nunc absens hisce in literis satis explicare non valeo, sed hoc datum erit ut spero. Interea tamen humanitas Excellae Vrae. ea qua solet benegnitate, officium meum dignetur accipere et benevolentiae suae erga me praestarum argumentum exhibere, suis mandatis, certior de mihi facturam rem pergratam, et manus reverenter deosculor -

Responsio ad has literas de Kupisk. die 17. Januarii -

La peine que V. E. a voulu prendre en me donant part de son heureuse arrivée a Dresde, d'ajouter à la notification de formalité une lettre de confiance si obligeante de sa main est un effet et une nouveau gage de sa bonté et de sa grace particuliere pour moi - J'en remercie tres humblement V.E. et en l'assurant de toute ma reconnoissance imaginable, je la prie d'etre persuadée qu'il n'ya personne, qui souhaitte tant et avec plus d'empressement, et d'impatience de voir et de servir personnellement V.E. que moi, qui suis avec tout le respect -

P.S. Comme l'honneur de souvenir de S.E. Mgr Grimaldi Nonce Apostolique à Vienne m'est fort cher ainsi très obligé à V.E. de m'avoir assuré de sa part, qu'il me le conserve, et je supple V.E. de lui en marquer mes grandes obligations et de l'assurer de mes treshumbles respects -

Actia d. 18 Januarij.

Do felicé adventu Excellmae Vrae Dresdam nuntiantes mihi literas eo majori cum animi solatio accepi, quo ardentiori voto personalia obsequia mea Excellae Vrae ad coram contestam desidero - Hanc faustam opportunitatem, ut mihi Deus ter optimus maximus largiri dignetur, quemadmodum avidissima mente prelotor, ita particulari cum observantia interea mane -

Od Jm Pana Kanclerza Wx Kor. do Jmci. z Szira Podkanclerzego Koronn. D. 4. Januarii 1728. ae

Nadgrodzita mi teraznieysza pierwsza poczta w tym roku, ktorego faubtissimam eventum i innych longa serie pomnich idzych repetito et infinito voto życzę, w czym wli szczęścia ubliżyła ostatnia w roku zeszłym, kiedy mam respons Umjpana Kochanego na dwa listy moie de 10. et 14. Xbris pisane Oznaymitem etc.. Za komunikacyą listu od Mr le Fort: w ktorym wyrazione negotium nayskuteczniey moie będzie poparte na publicznym Conferencyalnym Congresie z Ministrem Cara Jmci za szczęśliwym przybyciem Jeko Mci Pa me Mitto intra Regnum: tudzież za paroistny respekt commendatoryum odemnie, a oraz za wiadomość oddanie Authorowi wiadomego Projektu, przy tym i za wiadomość o przybyciu do Drezna Nowego Jmcia Nuncyusza ze życzenie Dziękuię, czekaiąc informacyi o porozumieniu się z tymże Jmcia Nuncyuszem iuxta scripta antecedenter - Wyrazitem już dostatecznie przeszłemi listami memi Umcia Panu, iż prowincya moia favore Jmcia Surmy na Cyrayskie Apactwo ex interesse publico pochodziła, a nie z żadnego inne go respektu, toż Panu i teraz wyrażam - Kiedy już Umcia Pan masz podpisaną Expedycyą ad vota Jmcia Komissarza Orzmaoz, życzyłbym, abyś ią Umcia Pan i dalej przytrzymował - Bo kiedy regulares żadney trudności teraz nie czuią -

li

li, peroniebą niechcieli, aby za przybyciem nowego Jmci Nuncyusza concordatum w tych differencyach stanęło, a tak przedzy sami do tego koncurent i niedopuszczą, aby rzeczy przychodziły ad extrema - Raz to Ummu Pan rzetelnie insinuare poruczyrenu Jmci X. Komissarzowi Ordinis, o com i ja pisał do niego, aby się skutecznie starał o zatrzymanie exekucyi Bullarum na Opactwo Kapitulskie bez nominacyi Królewskiey expeditarum, i aby nieprzeciwiał expedycyi na Opactwo Czyrzyckie poki nie będzie porozumienie się z tymże Jmci. Nuncyuszem - A tak i Jm. X. Komissarz może będą voti compos ale predictis praestandis - Wszak ja niemam w tym cale żadnego prywatnego Interesu, tylko ten sposób nayskuteczniejszy widzę do utrzymania publicznego Interesu, abyś Ummu Pan mierzący nydawać Expedycyi, i owszem żebyś raczył napisać do tegoż Jmci X. Commissarza, że jeżeliby miał co precipitować w Rzymie nieczekając Rezultatum porozumienia się z Nowym Jmci Nuncyuszem in negotio Juris Patronatus i niemając Nominacyi Jkr. Mci P. M. Mtis, że in tali casu niemogłbyś mu Ummu Panu świadczyć przemocy swojey, i żeby podał in discrimen nietylko brata swego Interes, ale i całego Zakonu, dawszy ocazyą ad extrema - Że przejudicium conatibus Jmci X. Arcybiskupa Potockiego Ritus Graeci obviam itur w Rzymie, dziękuię za wiadomość i przestrogę -

Jmci Podkanclerzy Kor. do Jm Pana -
Kanclerza W. Kor. z Drezna d. 14. Januar.

Odebrałem solita punctualitate continuacyą łaskawey Korespondencyi Ummu Pana de 4. próxima, za którą wyrażam należyte podziękowanie - Decreta Remissionis ad Judicia Relationum S. R. Mtis przysłane w sprawie Elizeuszowey Sacro-Meinungen od JP. Pisarza Dekretowego mnie przysłanego, Communikowałem Michałowi Dworu Berlińskiego ad tollendam obstitudinem, którą miał tenże Dwór w pomienionej sprawie - Senatorowie dobr w Litwie położonych Mszyku pozostałych statuit ad exemplum tey, która w Państwach swoich uczynił niedawny Król Jmć Pruski po tymże samym Elizeu - Pisze tu in super Jm P. Hetman W. W. X. Litt. in stando na siebie podobny Instrument sequestrationis połowy dóbr Dąbrowna nazwanych, która on przedał był pomienionemu Elizeu z Jehm PP. Sapiehami obligowawszy in certo tempore Dąbrowna za Jehm PP. Sapiehami obligowawszy, w czymże contravenit był processowany w Trybunale Litt. gdzie nietylko pomieniona była, ale też finaliter in casum ulterioris renitentiae prozwolona była Jmci PP. Sapiehom libertatis ad Dąbrowny in equitatio, co i stało się; i Jehm PP. Sapiehowie, lubo to jeszcze było na kilka lat przed jego disgracyą - Lecz bo zaś Jm P. Hetman W. Litt. mu Pan remonstruie, że ta połowa Dąbrowny od niego przedaney powinna kurrierznie subesse sequestrationi i urget nato o Instrument favore sui spondzieniu jest się, jako mi narzekał, że Rzplta attentis mentis et praetensionibus Jego Zechca mu na przyszłym Sejmie darowuć pomienione dobra, że jednak praecesserunt tam już decreta Trybunalskie favore Jehm PP. Sapiehów i possessya Jch tak długa cum dissimulatione Elizia Mszyka jeszcze in statu gratia bydącego formam nie jakiego prawa ich, tedy niezdaje mi się expedire tale tacowa ujakąś - instat Jm P. Hetman Mu Pan sequestracyą z Jmci X. Nuncyuszem niedostało mi się uwiadomić dotąd, jakem zaś dowiedział antecedenter Ummu Panu, że przy rozmowie Jm Pana Wojewody Lubelskiego mmP. względem negocyacyi Jego z Jmci X. Nuncyuszem referował się Król Jmć do rozmówienia się ze mną, tak teraz donoszę Wmć Panu, że miałem honor mówić w tey materyi z Królem Jmcią, któremu reprezentowałem necessitatem zaczęcia exactionis tey, negocyi remonstrując inter alia, że Rzym konferował Opactwo Kapitulskie Jmci X. Sapiehy non attenta nominatione Regia favore Jmci X. Biskupa Łuckiego Mu Pana, że pomienione, Jmci X. Sapieha zabiera się ad possessionem tegoż Opactwa, o czym informowawszy się Jm P. Hetman W. Litt. exhibuit legis tenorem, ulat tam officera z ludźmi ad impediendam possessionem Jmci X. Sapiehy et cum declaratione sekwestrowania dóbr Opackich - do czego gdyby przyjść miało pod bytność Jmci X. Nuncyusza tu przytomnego, ber wszystkiego z Nim wprzód boc in passu Konferencyi, tedy protendował, by tu sobie Rzym pro nova injuria p. Conferentia zaś zadna nie będzie mogła być z Jmci X. Nuncyuszem chyba precedet absensus Króla Jmci. Pytał się zatem Król Jmć o Instrukcyą Jm Pana Wojewodzie nagotowaną, powiadając, że jey nieprzyjęta - Odpowiadałem -

niatem -

działem, że jey tu znayduje się kopia, oktora gdy rekwirował, mowiałem
jey deklarować Komunikacyą, supplikuja jednak, aby JKMć raczył ją
wziąć pro sola sua informatione, i aby nie wychodziła daley, żeby potym
niebyła wprzód wiadoma JMci Nuncyuszowi, aniżeli przeszła ewentu
propunentur - W czym deklarowałem mi łaskę swoią Krol JMć i zoka-
zał mi przestrzedz JMPana Wojewodę Lubelskiego, aby był gotow ad con-
ferendum z JMci Nuncyuszem po odjeździe stąd Krola JMci Fru-
skiego, który tu dziś expectatur disposititve ad terminandam nego-
tiacionem na przyszłym Sejmie - Jam zaś dowiedział się, że teraz gratio-
sa non tractabuntur z JMci. Nuncyuszem, ale tylko to, co recipiit
justitiam, gdyż gratiosa w Rzymie tylko efficaciter petuntur, aza-
tem nie wszystkie punkta będą teraz mogły bydź proponowane JMci
Xcu Nuncyuszowi - Gdy zaś exynął Krolowi JMci ofey Expedycyi Bulla
rum favore JMci. Papiezky dziwował się znacznie i nieprzeczuwał się
contrarius tey Expedycyi JMPana Hetmana W. Kor. in ordine ad se-
questranda Bona abbatialia - Do JMci Komissarza Ordinis Cister-
ciensis odezwięc w terminach od Ux Pana insinuowanych, który
pisał tu nowissime do mnie, że się tu wybiera, a tak miałbym okazyą
i ustnie z nim mowić i obligować go serio, aby się starał differe calcenti-
onem Bullarum JMci Papiezky, jako i Sam mi dowodzi, że się o to
starał, nadmienia mi oraz, że jakoby już miała zayść odwołatoria
dobr Opactwa Korayewickiego, ale to podobno tylko ow officer od JMPana
Hetmana W. Kor. cum in finem zostany odezwać się zprzestroga - Pisał
się &c-

Od JMPana Kanclerza W. Kr. do JMPa-
na Barona Paszeta. d. 18. Januar. 1728-

List Ux Pana de 20. Xbris miesiąca i roku przeszłego punktualnie
mnie doszedł - Dziękuję wielce Ux Panu za obszerną effekt dowiadcze-
nie Xcia JMci Ważnieyszemu przez relacyą i z rekomendacyą Kar.
dynała JMci Lazarowicza applikacyi Xcia Jmci podczas Komis-
syi w Kurlandyi - Do pisma, że wszystkie JMPP. Komissarze Col-
legowie jego tak w listach do mnie pisanych, jako też i ustnie po-
ufaiając dawtad tu do mnie wotpisowy dali testimonium, że dni
pracy, ani kosztu nie żałował do prowadzenia rzeczy ad finem desi-
deratum, osobliwie też in puncto religionis - Niech będzie Pan
Bóg pochwalony, że pobłogosławił Autorki temu i do tak fortunnego
przeprowadzić sukcesu, że Komissya na chwałę Swoią, świętą, et ad sa-
tisfactionem Sanctæ Sedis JKr. MCi i Rzpltey całey - Kardynała
MCi Lazarowicza raczy Ux Pan przy nayniższym odemnie ukło-
nie podziękować za tak łaskawe propensyi animi Jego ku mnie i
Domowi memu commendacye, i wraz go upewnić, że wiecznego
barziey niepragnę, nadto, abym swoją obligacyą i nayprzykładniey
przy wiernej służbie Swiętey Starliwość ergo Sanctam Sedem reverencyą,
wraz z cześcią osobliwą ad consilia Ux Pana i Domowi memu tak
Swiętego Papieża benedictionem prayedictive przy tym studium
do pozyskania sobie sprzyjającey łaski Kardynała JMci Lazarego
jako nayuszczelniejszemi mogę testari dowodami i skutecznemi
usługami - Raz znowu Ux Pan przy nayniższym odemnie uklonie
uprzejmie Kardynała JMci Protektora, że sincera mente życzę
sobie to jaknayuszczelniejszey kontynuacyey życzliwości Jego ku mnie
extraordynaryjnym Zasługom, tak jako żyłem z dawniejszym JMci Nun-
cyuszem Santinim, tak jako żyłem z JMci Nuncyuszem Jo-
miarri Xcia Nuncyuszami, jako prayatelem żyję z JMci Nun-
cyuszem Santinim i Bog to wie, ale i Kardynałowi JMci Prote-
ktorowi wiadomo, że nie moia ciulpa to zamieszanie nastąpiło -
Co wszystko o czym nadmieniam czas doskonałey pewnie -
W tym zaś racz Ux Pan być perswadowanym, że jako pred tym
nieszukałem, tak dopiero teraz nie chcę szukać żadnego prywatne-
go Interesu, tylko prawdziwa expecto et expecto. Byle Pan Bóg et
Reipublicæ Jego był kontenet, i żebym mógł zadosyć uczynić mojey
wokacyi i powinności poprzysiężonej JKr. Mci P. M. zlb. i Rz. pltey.
to dla mnie sufficit, pamiętając i na tę naukę S. Filipa Neri
usza, że gdy ktokolwiek o dobrego uczyni, a inszy to sobie przypi-
szcza, z tego przechwala się, wiele ten ciężkie się ma, który źle
dobry uczynek odprawił, i to sobie miszty boskiemi policzać do-
brodziejstwy, że mu kto inny tę i ludzi kradnie sławę, bo
tak u Boga toż samo a większa zyskuje sławę - Ux Pan chiey
tylno indolenti et fide applicatione promowować negotia pu-
blica, a uznaje niezdrowienny mojey ku Sobie affekt i pomoc
in occurentijs et in necessitatibus suis - Jo in omni candore my-
ślę podziękować za tak łaskawe propensyi animi Jego ku mnie i
razniejszego przy kończącej się Komissyi imiana. Zostając &c.

Od Tegoż do JMPana Wojewody Lubel-
skiego - d. 25. Januar. 1728 -

Zostając in expectatione impatienti wiadomości de primis pasis-
bus.

bus porozumienia się Um Pana z Jmć.ci Nuncyuszem Extraordyna-
ryjnym jestem plenus votorum et vndubius opei, że przy łasce bo-
skiey szczęśliwie Um Pan zaczniesz et perficies hoc opus accommo-
dowania zachodzących cum Curia Romana differencyi cum gloria
wielkiego Imienia swego i z ukontentowaniem Je. Kr. ckiej Pana
W. mci. i Rzpltey ile circa hanc aequanimitatem et benam volun-
tatem Jmci. Nuncyusza Extraordynaryjnego — etc —

Od Jmciciha Podkanclerzego Koron. do Jmci.
Kanclerza Wo. Ko. z Drezna d. 24. Januar. 1728.

Wystawszy ejalo o.p. Jm Pani Wojewodziny Krakowskiey przez Wscho-
we do Crostkowey. Jm Pan Wojewoda Lubelski mm Pan był na dwóch
Konferencyach u Jmci. Nuncyusza, który chciał mieć in scripto, co
mu proponował Jm P. Wojewoda i tak skonferowawszy punkta od-
dał mu, których chce kommunikować S.ae Congregationi super rebus
Polonia niemające ynych resolvendi potestatem których to pun-
któw tu adjango copiam — Pisze w interesie Jmci. Referen-
darza Kor. powiadał mi Jm Pan Wojewoda że mu Król Jmć P. m.
zlecił wyrażanie ustnie — Zaraz po wielkiey Nocy ma intencyą po-
śpieszyć do Warszawy Jmci. Nuncyusz, a którego i Jm P. Wojewoda
bardzo kontent i zdał się gouter moc naszemu, byle tylko miał fa-
cultates, te oię interes mogą załatwić. — Król Jmć Pruski z dy-
stem swoim delektuiąc się codziennie odmiennemi dywerty-
mentami i lustrowaniem variarium raritatum, nieodzownie się
niemoże. magnificentiâ et industriâ i jak Król Jmć mogł collige-
re i utrzymać przy tak kosztownej wayynie tak wiele splendoru —
Król Jmć P. m. mitt. powiedział Jmci. Referendarzowi, że chcąc u-
czynić paria officia Królowi Pruskiemu jadąc do Polski chce bivi-
sere do Berlina stamtąd jadąc do Polski prosto, jeżeliby nie wie-
le było z drogi wstąpiłby do niego do Lublina — Supplikuję o zde-
cie Um Pana, gdyby mi kazał osobą jechać cobym miał robić
lubo nieuważam, jeżeli defectus przyczy mnie stąd nieuppredi, bo mi
miano było dawać po dwa tysiące Talarów na każdy Jarmark Lip-
ski, a teraz ten Jm P. Graff Waldorff opisał i Król Jmć da informatione
Jego utrzymuje, że nie tylko za całą Rezydencyą w Sadowii wszędzie
złoty Talarów nadsyłano, a tu drogo nayaliatowe jest wiele, a stołu
Królewskiego nigdzie niemasz. Beneficya też dopiero od S. Jana fru-
ktifikować nie będą — Jest publicum, że Jm P. Wojewoda Lubelski wziął
Starostwo Kamienieckie etc —

Puncta quæ Illmus et Excellmus Dñus Joannes
Comes de Tenczyn et Orzechowice Castellanus Palatinus
Lublinensis, Mdcdcensis Jaslensis etc. Capita-
neus Locumtenens Generalis Exercitus Pedestris Re-
gni Poloniæ a S.ae R.ae mtis et Reipublicæ delegatus ma-
gnus ad Summum Dnum Nrum Papam et Sedem
Apostolicam destinatus Illmo Excellmo et Rndmo
Dño Archiepiscopo Jeronensi in Polonia a Sñmo Dño
Nro Benedicto XIII. Sancto et universalis Ecclesiæ
Pontifice Maximo Nuntio Apostolico delegato die 22.
Januarij 1728. Dresdæ in Conferentia exposuit —

1mo Quod promptus fuerit obtemperando tam S.ae R.ae mtis, quam
Reipublicæ mandato iter arripere ad peragendam Jurationem Suam
Legati Magni apud Sanctam Sedem, sed quia Sñmus Dñus Noster
per Breve Suum ad S.am Rm mtem, scripserit hanc Legationem
Distulit, provide tam in virtute charactheris sui, quam expresso
et Excellsimo Dno Nuntio —

2do Cum totiens in Conferentiis ea mente Reipublicæ variis Illmis
et Excellentissimis Nuntiis Apostolicis exposita sint gravamina Ju-
ribus Regiis et Reipubl. illata Revocatoque Illmi Dni Santibi
Archiepiscopi Trapesuntini prolatata sit, quam tam resolutio-
nem pro satisfactione Reipublicæ Illmus et Excellmus Dñus Nun-
cius, attulerit Illmus et Excellmus D. Palatinus expetit —

3tio Cum S.ae R.ae Mtus Dnus Noster Clemmus antiquissima consti-
tutione Nominandi ad vacantes Abbatias Jus Patronatus habeat et
illud de mera tenturum pactis Conventis juramento firmitatis ob-
stringerit, sperat, quod Abbatiæ tam Secularibus Ecclesiasticis, quam
et religiosis per Eum collatæ Romæ expedientur et præjudicia quæ-
vis recenter et in aliquot Abbatiis sine nominatione Regia colla
tis amovebuntur —

4to Illmo Episcopo Lucoriensi Prælato in Ecclesia et Republica emi-
nentissimo per S.am R.m. mtem ad Abbatiam Coprivnicensem Ordinis Cis-
tercien. nominato, ut Bulla pro eadem Abbatia expediantur expostulat
Illmus et Excellmus Palatinus — Quod si very uti percipimus contra mo-
nitionem Regiam favore Religiosi Sapricha Bullæ ad dictam Abbatiam
emanaverint ut earundem exemtio usque ad terminandas differentias
servatione Juris patronatus differentur, idem Illmus Palatinus expbscit ser-
vando rigorem antiquiorum et recentiorum Patriarum Legum —

5to.

5to Similiter expostulat, ut dismembratio Bonorum Prepositure Miechoviensis, ultimarid facta tollatur, et expeditio Illmo et Excellmo Rozrazewski Referendario Regni more aliarum inantecessum Expeditionum edatur, quavis nobilitate cathedratur. Quod si in hoc puncto remoto solutio tam cito haberi non possit ut possessionem Bonorum dicte Prepositure adire valeat manentibus in Sequestro bonis Portatowice, cum conservatione proventuum ad finalem eius Sedis Apostolica combinationem.

6to Quod si Illmus et Excellmus Dnus Nuntius plenam revolvendi hasce differentias ad satisfactionem Reipublicæ non habuerit facultatem ut pollà abbatiâ hanc vacantes et vacaturâ sine nominatione Regia hæc interstitio expediantur præcavet.

7mo Monasteria Vincentense et Lubinense circa Suum antiquum institutum ut conserventur et attenta Patris Skirecki arrendantur.

8vo Causa fundationis Collegii Polocensis in qua intercedit cognitio Privilegiorum Regiorum et Juris terrestris ad Judicium Ecclesiasticum evocata ut Judicio Sae Rae Mtis et Reipublicæ Comitiali foro competenti suo relinquatur.

9no Expostulat Illmus Palatinus ut Illmus et Excellmus Dnus Nuntius quamprimum Varsaviam sese conferre dignetur, quatenus in his aliisque negotiis Regni cum eodem conferentias præhabere possit.

Od Jm Pana Kanclerza Wo Ko do Jmci Pod Kanclerzego d. 4. Febr. 1728.

Dziękuię uniżenie Um Panu za łaskawą punktualną korespondencyą kuryerską i tamecznych okurrencyi i punktów przez Jm Pana Wojewodę Lubelskiego mm P. Jm dzierż. Nuncyuszowi Extraordynaryinemu oddanych komunikacyą. Relacyi Jmci Referendarza Kor. odebranych wczoray in punkto czasu, ponieważ ze Jo Kr. Mci P. M. mittuntur mogł nieprzenieść o oddaniu wzaiemney Wizyty Królowi Jmci Pruskiemu w Berlinie, ale żeby ta Rewizyta miała przystąpić przed Konkluzyą negocyacyi JP. Podskarbiego Wo Kor. mm Pana i przed uspokoieniem Interesów i pretencyi Holsteckich stanowi Dworem, przed Expedycyą Sejmowa, przed Sejmikami antecessorium, przed Sejmem, terram movente. Nadzieią się zatem punktu i na konfidencyalny punkt w liście Um Pana zeszłym i na Referendarza wyrażony to czerpię votum i nie wątpliwą nadzieię moią reponendo, że necessitatibus Um Pana jako dotąd tak i daley Dominus providebit. Jestem —

Od tegoż Jm Pana Kanclerza Wo Ko do Jmci Pana Woiewody Polockiego Hetmana Polnego dimissi. d. 1. Febr. 1728.

Po odprawionej tak chwalebnie Komissyi Kurlandzkiey i po tak wielkich pracach, aby domowey spoczynek adamgeat vires Um Pana nadaloże pro Bono publico fatygi i znalazł nieznamienione sufficiturus całym Sercem życzę Um Panu za tak obligeyjące łaski Jego ku mnie particularney caprefati. Um Panu zatak obligeyjące łaski Jego ku mnie particularney caprefati. Dziękuię uniżenie Um Panu uprzedzam, że nayz niecodziennia nigdy łaskę Um Pana zarabiać sobie omni studio et obsequio strzedz pragnąłem Mianem dostatecznia Relacyą Actorum w Mitawie im igenti gloria in publicum et in privatum tak od Jm Pana Referendarza Kor. m. m. Pana, jako i od Wgo Jmci Biskupa Warmińskiego recipiowcum pleno animo et prudentissime et justitiam exercitio — Excelso Um Pana animo et prudentissime et justitiam exercitio — Excelso Um Pana animo et prudentissime et justitiam exercitio — Excelso Um Pana

będzie mogło jeszcze co zrobić z tymi Ministrami przed Sejmem, czyli nie? czas dalszy to pokaże - Korona Szwedzka to pokaże jeszcze także niedała dotąd Kategoryczney rezolucyi względem traktowania z Nami, chwaląc tylko intencye nasze dobre przed Ministrami Króla Jmci Naszego przy tamtym Dworze rezydują- cemi, differebant przeventes Senatores tamecsni dalszą rezolu- cyą do przybycia Abbentkiem Kollegow swoich - O intencyi władania Sejmu w Warszawie cale żadney Noty od nikogo niemiałem i dziwi- ję się skąd mogły powstać takowe rumory, które łacno dissipaebur tak pomyślnemi postępowaniami o zupełnym z łaski Bożey zdrowiu nigdy Jr. Kr. Mci P.M. Mitt- Co kolwiek Dalej accedet ad differendum UmPana nie omieszkam cum omni confidentia et punctualitate Domieść UmPanu - będąc ite

De S. E. Mgr le Feld-marechal de Flemming
à S. E. Mgr le Grand Chancelier de la Cou-
ronne d. 24. Janvie -

Je me donne l'honneur de continuer à envoyer a V.E. la suite du Journal de ce qui se passent icij, à quoi je dois ajouter, que Sa Majesté Prussienne continue d'etre fort contente, et que tout est à son gré, mais je ne crois pas que cela se fera changer de maniere de vivre chez lui, comme on s'en est flatté à Berlin, pour le Prince son fils il imitera sans doute un jour ce que il voit ici, car c'est le Grand Pere tout a fait - Le Roi de Prusse m'a conté l'inquietude, que mon se- jour à Berlin avoit causé à Mr le Comte de Gotofskin Ministre du Rous- sie à la Cour de Prusse. Je repondis au Roi que Mr le Comte de Go- lowkin avoit raison d'etre embarassé de retablissement de la bonne harmonie et intelligence entre ces deux Cours parce que la Cour servit empeché par la à la venir de ne plus entretenir la defiance et le mesentendus entre la Pologne la Prusse et la Saxe, dont elle avoit toujours fait son profit - Je repredentois à cette occasi- on au Roi de Prusse, que la Cour de Rousie servit encore plus embarassé si les differends, que sa Majesté avoit avec la Pologne servit terés un jour et que sa Mtté pourroit alors se passer de cajoler la Cour de Rousie - Le Roi après y avoir pensé quelque tems, me dit, Vous avez raison - On a donné de tres fausses idées à ce Prince de la Pologne, dont il commence a revenir peu à peu il a été charmé de tout les Polonois qui sont ici, et ma dit plusieurs fois, qu'il ne se les etoit pas imaginé tels - Je fais de mon mieux pour donner au Roi ce ne juste idée de la Pologne autant qu'il me possible et d'effacer les fausses idées, qu'on lui a donnée - Je dois rendre justice à Mr Vichban ayant veüe une de ses Relations, qu'il tache aussi a oter au Roi S. M. la prevention dans la quelle il est contre la Pologne - Ici tout plait au Roi de Prusse et il s'etonne de tout, il tate tout et fait le Calcul de gros ce qu'une cela doit avoir coûté - Il calcule aussi nos revenus ordinaires, et on dit qu'il croit que nous savons faire de l'or - Il s'est informé entre autres si nos troupes etoient bien payées, et s'il leur manquoit quelque chose, mais il a trouvoit qu'il ne leur manquoit rien, et qu'il etoient meme payées d'avance. L'autre jour il fit beaucoup de cas d'une fête que je lui avois donné, et me demanda si on donnoit des pareilles en Pologne et il fut bien etonné, quand je lui dis, qu'on la faisoit la en- core bien meilleure, et il eut de la peine a le croire jusqu'à ce, que je l'en aseurai par serment - Je lui dis, que je souhai- tois, que les differends entre la Pologne et lui fussent terminés, et qu'il voulut faire un tour a Varsovie, je lui promettois par avance, qu'il seroit charmé des Polonois ajoutant, que pour- vue, qu'il fut bien avec la Pologne - Il seroit les delices de ses bons amis et la terreur de ses ennemis. Cela lui plut -

De S. E. Mgr le Grand Chancelier, à
S. E. Mgr le Feld. marechal Flemming
en Reponse le 4. du Fevrier 1728. -

J'ai reçu par cette ordinaire deux Lettres que V.E. m'a fait la grace de m'ecrire le 21. et 24. du mois passé avec le journal de ce qui s'etoit passé après l'arrivée de Sa Majesté Prussienne a Dresde. J'en rend graces à V.E. Sous de tels auspices, que ne doit pas at- tendre le Public de cette satisfaction reciproque de leurs Majestés et de l'estime et de l'affection particuliere, que Sa Majesté Prussien- ne a temoigné envers notre Nation et dont Elle a prohris donner des marques telles selon que Mgr le Vice Chancelier de la Couronne me le mande - Cela est sur, que Sa Majesté Prussienne en se rendant aimable par le manieres si gracieuses, et en faisant voir sa droi- ture et son equité dans la terminement des pretensions de la Pologne moyennant une prompte et heureuse conclusion de la

negotiation

negotiation de Mgr le Grand Tresorier de la Couronne sera generalement aimée en Pologne et il en suivra ce que V.E. Lui a souhaitté V.E. en y contribuant par ses representations si solides et avec des maniéres si engageantes en aura un grand merite et la gloire, fajoc sentiment de Seigneur, que Sa Majesté le Roi notre maitre, qui sçauient toujours si glorieusement le caractere de sa grande Ame se porte bien sans aucune alterative de sa santé precieuse pour des longues années et nous serons toujours heureux. Je suis &c.

Do Dotacya Jmci Biskupya Krakowskiego
z Klepisk d. 8. Febr. 1728. –

Za błogosławieństwem Pasterskim Waszey Excellencyi Oici, jako dobre początki i progressa wzięta nowa fundacya Klasztoru Jchm Panien Wizytek Belzkich, tak aby exercycia z ciężkim żalem naszym przez zeyscie z tego świata Przewielebney s.p. Jeym Panny Anieli Tarłowny Przełożoney na tey fundacyi Trzeciego miała mieć z Dalszey protekcyi W.O. Mci pana żądana konwolacya we spot z Mami rekuro czyni do łaski Xcowskiey W.O. Mci. – Ponieważ taż przy zgonie życia swego nieboszka s.p. Pelwiona życzyła, aby na ten Urząd przyszły wzięta była z Klasztoru Krakowskiego przysłana Przewielebna Jm Panna Agnieszka Petronela Tarłowna, tedy i my dla pomnożenia chwały Bożkiey i dobra Zakonnego o to upraszać, jako nayusilniey nieomieszkujemy. Jeśliby zaś taż Jm Panna Agnieszka Petronela dla swego teraźnieyszego Krakowskiego Przełożeństwa niemogła być do Lublina ordynowana, tedy o Jmą Tarłównę Suminowną wiele upraszamy. W.O. Mci przezorność Pasterska naylepiey i naydoskonaley to potrafi, że tey prozby naszey ku dobru Zakonnemu żmierzającey przekładany niecodzienie miłe skutek. a teraz zwykłey Jego oddaiąc się łasce zostawam ——

Do Jchm Panien Wizytek Konwentu Krakowskiego subdata ut supra –

Z głęboką pokorą uniżaiąc się pod Rękę Pańską, która nas dotknęła przez zabranie z tego świata Przewielebney s.p. Jem. Panny Anieli Tarłowny Przełożoney Nowey fundacyi Lubelskiey, w ciężkim żalu naszym rekuro czynimy do Przeżacnego Wmm Panien Zgromadzenia nieżdżie indziey po łasce Bożkiey, tylko w łaskawey Jch życzliwości i ku pomnożeniu chwały Bożkiey i Zakonu świętego prawdziwey Oci i ku pomnożeniu obranej Konsolacyi – Aże exercycia natychmiast z barliwości szukaiąc pożądanej Konsolacyi Nowey fundacyi Lubelskiey trzeciego bez Przełożoney dotąd Urzędu zgotowały, niemoże wiec jako to piszemy do Xięcia Jmci Biskupa Krakowskiego Pasterza takie samych Wmm Panien usilnie upraszamy, abyście tak to Przełożeństwo sposobna postać raczyły z pośrzodka siebie osobę – Uczynić Wm Panny rzecz Bogumiła i ludziom przyjemną i nas particularnie obliguiącą, którey to samym skutku oczekuiąc, zostawamy na łaskawe. —

Do Jm Xięcia Podkanclerzego Kor. od tegoż Jm Pana Kanclerza. W. Kor. z Warszawy. d. 21. Febr. 1729. –

Dwa Listy od Um Pana de 11. et de 14. currentis przyniosła mi teraźnieysza Saska Poczta, trzeci zaś jeszcze de 31. Januar. na dzisieyszey poczcie zabłąkany weksrayowego dnia mi oddano. W każdym z nich jako exytam testimonia łaskawie pamiętnego affektu U.M. Pana ku mnie tak przy należytym poważaniu powinna ona prosequor rewerencya. – Jeśliby od Dworu Wiedeńskiego urgeretur Kontynuacya granicznej z Slachcicem Komissyi rozumiem bezpieczny sposob do trzymania tey Kontynuacyi reprezentować Instantibus, że Hrabia Wratislawa za smierć zacnego przeszłego in octobri expressa, nowa Instructiones et resolutiones requirerentur, które nieznego czasu do Jmci Xięcia Prymasa do Jm Pana Dni, chyba przy obecności Jo Kr. Mci P.M. mitto intra Regnum i przytomnego od Latus Jego Sekretarz. – Dziękuię za rekomendacyą Jm Pana Gronkau Jchtereo Warmińskiego o oddanie zabranego Organisty, gdzie Anonymum publicum z Fraumburka ciż ludzie Brandeburscy violenter interceperunt – Kiedy relacya, Jmci Referendarza Kor. o bytności Jo Kr. Mci P.M. mitto w Berlinie, której ja z racyi w przeszłym liście moim wyraziłem niedowierzaniem, już wczoraj in publicum cum particularibus uliżki Um Pana insinuatis, tedy kontenta tego listu mego przeszłego de 4. Cur. rentis pisanego ex obligatione mea i czynię zadosyć słowi Um Pana tak objaśniam – Niedowierzaniem tey relacyi Jmci Referendarza Kor. abymia ta ta rewizyta przed Konkluzyą negocyacyi Jm P. Podskarbiego W. Kor. inm. Pana i przed uspokojeniem Interessów i pretensyi Polskich z tantym Dworem Jmci Xięcia Prymasa; przed Sejmikami antecomicialnemi i przed Sejmem nastąpić z tych reflexyi: że Konstytucya Sejmu ostatniego sub titulo Commissia z Dworem Berlińskim, w którey Comissya continuatio

continuatio negocyi z tymże Dworem Jmci P. Podskarbiemu W.ci Kr.ci to
per expressum w sobie continet iż in casu de negata justitiæ ex parte
pomienionego Dworu Sejm extraordynaryjny dworu tego dzielny z uwydaniem
dowodu za jedne na pospolite ruszenie złożyć ma Je Kr. Mć dla
otrzymania tym prędszey i pewniejszey satisfakcyi — Ponieważ zaś Re-
gencya Jmci P. Podskarbiego W.ci Kor. dotąd żadnego skutku niewzięła, czy pod-
bnaż nowiney i żywszey, aby ta rewizyta mogła tak prędko subsequi, ile,
że ita bytność w Drezdnie Króla Jmci Pruskiego była i jest urodzonych oka-
zya do przeciwnych impressyi i interpretacyi dopiero ta rewizyta Króla
Jmci sine prædicta accommodatione Interesów Stron z tym Dworem zacho-
dzących większychby mogła zarobić suspicyi i okazyi do diffidencyi inter
status i jeżeli niebezpieczności pierwsze impressye i suspicye relacy-
ami od Wm Pana i od Jm Pana Feld Marszałka Wm Pana odebrane-
mi okolicznościach tey bytności Króla Jmci Pruskiego w Drezdnie i
odbytych Interessyach i Deklaracyach Jego in rem Ojczyzny naszey i że
je obiecał w skutkach samych świadczyć zbijamy, nierównieby ciężey
było Sanare apprehensiones z tey rewizyty, żeby zaś negocya Jmci P.
Podskarbiego W.ci Kor.ci in tam arduo negotio et in tam lato inter-
stitio czasu mogła determinare rzecz prawie niepodobna, nietylko
ex ratione trudności w takowych negocyacyach zachodzących, które
mogą potrzebować od Je Kr. Mci P.m mitt.e i od nazwanych Ko-
nfederacyi rezolucyi, ale że Jm Pan Podskarbi W.ci Kor. omnes swo-
ich negocyacyi tranzakta naypryd Jego Krolewskiey Mci P.m mitto
Jchmć Panowie Konfederaci ex Ordinatis et Equestri ordine de-
signatis, a przez Je Kr. Mć ad Latus suum convocandis Kom-
munikować ad approbationem Ordinum regni na przyszłym
Sejmie, i dla tego jako z tych racyi niedowierzałem relacyi
Jm X.dza Referendarza Kor. tak i teraz niemogę być tylko in hoc
voto et sensu, aby Je Kr. Mć P.m mittat oświadczenie prompturum
animum swym do wyświadczenia Królowi Jmci Pruskiemu wza-
jemney ludzkości bytności swojey w Berlinie, raczył mu exponere, że
jest obligowany do wczesnego i niezdarzonego powrotu ad Regnum dla
expedyowania tuteyszey samey publicznej Konferencyi z Ministrem
Jego i dla Expedycyi wojennej, która musi wychodzić tym nayrychley pri-
mis Julii po wydanych in majo Deliberatoryach i jako ułożeniu Instrukcyi i
gotowaniu tak ważney Expedycyi która niedziel czasu dwojakim zabiera,
zatem za rzeczpospolitą czasu niepowala tey Rewizyty przed Sejmem — Nowat-
pić, że kiedy Je Kr. Mć P. M. mitto i to zleci exprezentować Królowi Jmci
Pruskiemu do Zabrania teraz konfidencyi i sprzjaźni, iż dla Interes-
sow samego Króla Jmci Pruskiego nierównie to lepiey będzie, kiedy ta re-
wizyta differetur podalsze, i kiedy Król Jmć będzie miał introść pewda-
nych ku sobie niczym zniewarzonych, i kiedy te zachodzące differencye
między Państwami naprzód dokommodowane będą. Zatem ita officia
amicitiæ cum summo et universali applausu boni mogły subsequi-
Jmć Pan Chorąży Koronny mowiąc przed tu do mnie, jakim prędko po-
zdą wiosną Wm Pana względem Expedycyi Brandenburskiey na Generał-
stwo Artilleryi — Adspiravitem Jmci conformiter ad magnum sensum Wm.
Pana niemogąc privato sensu dispensare legem i życzyć, aby medi-
cam raczył adhibere patientiam do powrotu Je Kr. Mci ad Regnum, żeby
się stać mogło sine Legis prejudicio. —

De S. E. Mgr. Santini Nonce a S. te Mgr. le
Primat de Varsovie le 26. Janvr. 1728. —

Une Lettre de Mre l'Abbé de Bledzew commissaire General de
cette Congregation des Cisteaux que je viens de recevoir, me confirme
la nouvelle que j'avois deja, qu'il y a Coppruinica une Troupe des
Soldats envoyés par les Generaux de la Couronne. afin d'empe-
cher à Mgr l'Abbé Sapieha de se mettre en possession de cette abba-
ye et dans le meme tems m'avertit, qu'on lui a ordonné d'ene
faire aucun pas par rapport au Monastere vacant de Ciriez
dont la communauté a deja fait l'Election Canonique d'une nou-
velle Abbé. Je vous laisse a considerer Monseigneur combien de
nouvelle pareilles ont pu me troubler — Si j'etois en quelque doute
de ce que les Canons et les droits de l'Eglise demanderoient dans
dans cette occasion, je ne manquerai pas d'avoir recours à Vos
Instructions — Mais comme il est manifeste que les Canons de
l'Eleglise les droits inconstestables des Ordres Monastiques et
le dispositions du St Siege, sont fondés aux pieds par une pure
violence je viens Vous prier d'avoir la bonté d'accorder votre
protection aux memes, ordres et a moi l'honneur de Vos
conseils — Je Vous avoue, Mgr que je ne me suis jamais ima-
giné, qu'on seroit allé si loin, pour soutenir un droit, qu'on
connoit fort bien n'avoir aucun fondement, et cela dans le
meme temps, que pour lui donner quelque legitime naissance
on a recours à l'autorité du S. Siege, le quel de son coté est prêt
à accorder à cette Republique des graces si singulieres — Pour moi
je ne puis le courage de repondre que Sa Saintété voudra persister
dans les memes sentimens apres qu'elle aura été informé de ce

qui

qui vient d'arriver, et je suis plutot sur qu'elle ne manquera pas
d'en considerer la circonstance, puis que dans le meme temps, qu'on
recrit la grace qu'il a faite à Mgr le Vice Chancelier de la Couronne
de la Commende de Mogila on oppose la force a la justice qu'il
a rendu au Monastere de Coprivnica, en confirmant l'election
Canonique, qu'on y avoit fait de Mr l'abbé Sapieha Religieux
Profes, du meme Ordre - Qu'il me soi permis de demander non
pas à Vous Monsgr mais a ceux par ordre de qui on fait ces
violences qui est ce qui a volé aux Religieux de St Benoit ou de St
Bernard le droit de libre election, qui fait un article essentiel de
leurs Constitutions, et qui sans parler d'autre chose a été reconnu
un ouvertement par des Constitutions meme de Republique. Le
Monastere dont il est question en a joui toujours tranquille-
ment et n'a jamais eu un abbé Commendataire, et je crois la
meme chose de Cirice - Est ce donc par la force qu'on veut con-
traindre Sa Saintetè a leur en donner un et a se desister du devoir
de conserver la discipline de l'Eglise et les droits de Communau-
te ecclesiastiques: on connoit assez son zele et ses vertus si on a
une pareille imagination et la providence du Seigneur emenera dans
toute pour conserver les droits de Son Eglise, des evenements, qui seront
beaucoup plus forts que les troupes et les ordres, qu'on employe pour
les opprimer - Cela dont ils sont emanés devroient avoir un peu de
soin de leur conscience, mais dans le meme temps on ne peut pas dou-
ter, que ce ne soit le devoir des Pasteurs de la Pologne de les en avertir
d'oit sur tout l'authorité, que la constitution de ce gouvernement leur
donne dans toute sorte d'affaire - On n'ignore pas Monseigneur
celle que vous y avez personellement, et le merite que vous vous y etes
acquis par de si justes, et vous me permettrez certainement l'hon-
neur de vous dire, qu'il ne vous est pas permis d'etre indifferent
dans une occasion pareille, ni de laisser opprimer sous vos yeux
une partie de l'eglise de Pologne, qui doit considerer en vous son prin-
cipal appuy. Dont que j'en sois persuadé je ne manquerai pas d'y faire
mon devoir, et je suis en droit de demander, qu'on croye, que je ne
puis qu'approuver les sentiments de Sa Saintetè - C'est dont en son
nom que je vous prie de faire cesser des violences si scandaleuse
et de m'honorer personellement de vos conseils en vue de la parfaite
veneration, avec la quelle j'ai l'honneur d'etre - Signé -

Archeveque de Tribisonde.

De S. E. Mgr le Primat a S. E. Mgr le
Nonce en Reponse -

Je me flatte, que Vous serez entierement convaincu, que la Con-
stitution de Grodno, qui a pour titre: de l'ambassade au St Pere et
tout ce qui s'est passé depuis la conclusion de la Diette a été fait mal
gré moi et contre mes sentiments - L'envoy des troupes à l'ab-
baye de Coprivnica est un evenement dont c'est Vous Monsgr qui
m'apprenez la premiere nouvelle - Je suis tres faché de voir prendre
de dessus aux brouilleries, qui subsistent entre le saint Siege et
les Etats, de la Republique - Par le desir ardent que j'ai de le voir
appaisées au plutot - Vous si la traduction de la lettre, que j'ecris à
Mgr le grand General de la Couronne - lorsque j'aurois receu
sa Reponse, et que je serois informé de motifs, qui l'ont porté
a cette resolution, je ne manquerai pas de Vous en donner part
et je suis d'une consolante veneration -

P. S. Dans le doute ou je suis que Monsgr le grand General ne vou-
dra pas etre pas contente d'condescendre a mes perswasi-
ons, je crois Mgr que vous ne feriez pas mal d'ecrire au Roi
meme -

O Xcia Imci Prymasa do Imci P. Wojewody Podlaskiego Hetmana WK Kor. d. 5. Febr. 1768.

Cirico, lubo obligacis istibus coneati i xtego ingrietari erogem nieuie-
dziat, i co mi dopiero teraz zlistu Imci a Nieprzyiaciela, ex sa testa-
mi Ludzie zrodzonego Ume Pana do Opatrzenia Kapnyczniekiego - Inna
jest Geninos Jego we deliberacyach swoich niepowinnany; ad extrema
ich Mowo prowadzi, zadnieiszem sie, ze w tym razie factum perdeur-
rit famam, finanes consiliorum - Miatem przed tem, ktos bigsa-
ziches Ume Pana ix strukatesi zdarzia mego to nieboszczych mathcyat
typkajacych statuum publicorum, lubo cambiq altates et perplexitates uiych
znagles, sam niebie Znalezie wracula et responsa - Teraz gdy przy-
szlo ad res et jura Ecclesiae do Ktorych czynie intimino allegat mogi
charakter i nibrakuiesi sie Ecclesiasticos - Jo przbuduje ix
Ume Pan allegabis mi Konstytucyq votalnia pro regula przez Ktora
in jurgetorio Hetmanowi etiam fortiori mamo Jura Patronatus
Regij brocnic, ale gdy taz Nasza Konstytucya in pretium dayscia
Sejmowi Wyszehiem nasczym stanowia pro Skynie naszych
Civium, arbori pericwolnie cendum erbt - Nakoniec skolejczym
juz velens motu et metu solutis edictuya Jey mogla admittere mieras
et deliberationes, ile gdy a Latere Onca Ste ajechat Imci. Nuncyusz
Latra ordynaryjny odtraktowania z Rzplta, ktorego conveniebat za-
zwonic, ktorego racey ex miat in multo Instructi sowiey, ansiich go
nitac hot descenoy in arenam Certamina - Pokoru o matce

Ecclesia.

Ecclesia, która zawsze jest instar matris apum wiezie Nasm gratias, których iż my niespobieramy, a taka akcya może jeżeli niezgoda, przynayminiey Katrudzkie nayleprze dispozycye - Jak zawsze bespiecznie tentes pasibus ituri - Teraz co pisze Jmć. Nuncyusz zawdzięcić i zważyć UmcPan może ex annexa copia niemogę mówić contra Zelum et fervorem Jego circa authoritatem Sedis Pontificiá, która sam adoro, a onto czyni, ut diligens et exactus pro nim regnim ministerium - To mnie tylko afficit, iż pisze do mnie rezumie postatem mam tak extensam, iż Na mnie lubo o interesach UmcPana nieuiedzącego uwagy prawnicy eventura, mogą revocari eventus hoc exercitio Nuncyatury sui mogł się nacieczyć, iż tu primus omnes Legum Imperium, primus singulos obsequium, i chyba jeden drugiemu in pari Republ. perswadować może, non imponere - ale wracaiąc ad Nieg. UmcPana pisze niemogę, co go preter praeceptum Konstytucyi nowis motivis compulit dotrzeć nayleprzy tam dotrzeć dy zesłania, ponieważ zwykłes prawnie zawsze thore in materiam translato na przykład drugim chwalebnie evitare fervida miarkuiąc summo judicio rabo festinationes i zawsze bylem religiosissimus w obserwowaniu Praw Ecclesiæ Dei, za którey błogosławieństwem idą prosperationes Królestw, familij i ich generationum - Nad czym i sanctum UmcPana piękne potomstwo cum tantis natura et fortuna donis mającemu. godzi się pomyślić - Insuper rzecz zważyć i to, że rzecz daleko mniejsza, bo tylko jeden przyjaciel w Kurlandyi, którego in ordine ad effectum nulla bytaczenia, podany ad rumorem publicum tak pomazyć i alarmować Cyfra Se iż do mnie zaraz Breve apostolicum przysłało wesołliwych bojaźni o wiarę i świątobliwey trzeźwości exemplarach Dopiero gnus sensus dolens ejset ex attentato samej Jego Kapłańskiej w Kościele Bożym władzy, tudzież ile gdy oddawszy na Jmtaneya Rzeczy Apactwa Mogilskie Jmć ten Prokuratorem nie pisze zaraz ante eorum data z Rzymu consuetudo zostawić Opactwo Kamieniecke i takie gdzie wiązy rzeczy Komendatarii, ale zawsze Abbates Claustrales, które potem ad Canonicam electionem contulit Jmć ten Papież, którego natalium splendor et Religiosorum amor comendat disputare zakon albo chcie uiegare authoritati jego, co zawsze gnus nim było i czego żadnym dowodem pokazać niemożemy bytobij to aggredi et mutilare institutum, exercere et pessundare, obedientiam w tym pobożnym i Katolickim Królestwie sacrosancte habitam i obawiać się trzeba, aby albo Jmć ten Nuncyusz Extraordynaryjnego ad transigendum a Rzymu deseudibus et juribus drugich Apactw zostanego nie recenzował, albo in indigatione justa, czego zwierzchniego trzeczynił in hac potestate, która też głównie Dat, solvendi et ligandi, quæ voluerit et ubicunque egerit - Lepiey zaś, mi natura unikać się ab hac procella i zostać mieysce benevolentiæ Jego Paternis, ile kiedy mamy o co nie cey trakturować i prowadzić nie będzie Kapitulne Kamieniecke opactwo gdzie sig - Co vobis Dilecti et serie consideratioui libri Pan jestem etc -

De S. E Mgr le Nonce à S. et Mgr. le Primat le 27. fevrier 1723. -

Je Vous avoue Monseigneur qu'il y a long temps que je n'ai pas reçu une lettre, qui m'ait donné tant de consolation que celle dont Vous venez de m'honorer le 2 de ce mois et celle que Vous avez ecrite à Mgr le grand General de la Couronne, dont vous avez eu la bonté de m'envoyer la copie - J'en ai remercié le Seigneur du meilleur de mon cœur, et comme je ne doute pas que Vous m'honoriez d'une pareille dans l'une et dans l'autre, j'espere que les Ministres de la Republique auront le respect, qu'ils doivent pour la voix du premier Pasteur de l'Eglise de Pologne - Je crois meme, qu'on peut dire, sans leur faire tort, que Vous n'avez pas moins d'authorité qu'eux soit dans l'interpretation de Loix soit dans leur Execution pour les ramener à l'ancienne pieté de la nation - Touchant le Conseil que Vous avez la bonté de me donner d'ecrire immediatement au Roi, j'aurai l'honneur de Vous dire monseigneur que ma coutume a toujour eté de m'adresser à Dieu la suppliant très humblement de faire usage de ses propres lumieres de sa justice et de son equité - Plut à Dieu, qu'il en voulut faire, jamais j'ai toujours vu, qu'il s'en ressentoit entierement aux Ministres, ce qui est fort ordinairement avec grands Princes, et par consequent le mal c'est qu'il veulent etendre les droits de la Republique jusqu'où ils n'ont point lieu, ce qu'ils ne persecutent pas meme de faire à l'egard d'un magistrat d'une Ville, ou du plus petit District d'toute la Pologne - Une remontrance ordinaire et efficace de tout le College Episcopale. Vous Monsieur à sa tete feriez beaucoup plus d'impression dans l'esprit de S. Mté contre les insinuations d'autres Ministres et Vous savez Mgr de quelle dragniere les constitutions Provinciales faites par les Evêques avec de Pologne, les y obligent - Quant à moi, qu'en reserve à l'Eglise Sa Jurisdiction.

Sa Jurisdiction aux ordres monastiques Leurs droits et qu'on accepte avec reconnoissance les graces que Sa Saintetè veut bien faire à la Republique, je suis content de n'avoir autre part dans ces bons soins que l'honneur d'etre spectateur de votre bon Zele et de lui rendre la justice qui lui sera dûe. Quand j'ai eu l'honneur de vous dire Monseigneur, que votre Authorité et votre credit est tres grand dans ce Royaume. Je n'ai dit que ce que tout le monde avoit. Vous n'en etes pas plus redevable à votre dignité qu'à votre naissance et à votre merite personel et dans l'esperance, que vous allez faire voir votre affaire propre de celle de l'Eglise, j'ai lieu d'en esperer tous les meilleurs succès malgré peut etre que le Grand General ne se trouve pas d'humeur de tenir avec premieres remonstrances. Au surplus je ne souhaitte rien plus que des occasions de vous convaincre de la haute estime et parfaite veneration avec laquelle j'ai l'honneur d'etre —

Do Jmci Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Wielkiego Koronnego od Jmci Pana Kanclerza Wielkiego Kor. d. 18. Febr.

Nierozumiałem, ażeby przezemnie i chwalebnie ad perennitatem temporum Ummci Pana zemowstrawe sua wyrażnym prawem Jura Patronatus Regii bronić etiam fortiori mogą wakazujące ufundowanie, a do mnie bliższe z Warszawy de 21. 8bris anni elapsi ważne

Panów Ministrów mm Panow zdania nieutrzymanie prawa i wolności nie
pernoszonego, i wczesnie Zniechcenia Burd cervicis Zakonników uporu
Zabiegającego etiam militaria Exteriora subsidia z niezgrzeszonym rozumieniem
że ciężo pomnie wyciągało powinszone Urzędowi memu munus adimplé-
bit manus - Nie jestem tak Dalce porzywczy i owozem omnis praecipitati-
ons zwyklem zawsze tuliora et magis salutaria obierać - a deprivez opre-
sive ciwie się w caymkolwiek najwyższey Chrześciaństwa głowie - Et saepe fela
vibrare Jovi, ani moja nieszczęśliwa natura, ani powinnienna zdy-
nowskim posłuszeństwem złączona powinność mogła obligować - Jestem
dobry Katolik, i wiem, co Ku czci Orthodoxae religionis należy, jest Deus in
nobis, ale też nie cupełnie tego, quod Regum et regionis i do czego każdego
stanowi a w równej znaczącej swobodzie i wolności nie chowanego,
wrodzona kulczyznie wyciąga miłość, a Senatora nie chowana in facie
Rzeczy obowiązuje przysięga, jako jest Conscientiosum, tak byłoby na po-
winne czasy illaudatum, ile kiedy nieraz wajde antiquiora prawa i statutów
awalisa na utrzymanie prawa upadłych Jurium Patroniatus propinguio-
ra za wiekow naszych pokazał mozemy exempla w Zaney notabiles do-
nego Prałata osobie Jmści. Referendarza Kor. Opata na ówczas Kapitu-
nskiego munere przyszłe powinienne Opactwo cpiekuncie trzymają-
cego - a do tego niech mi się godzi wspomnić dawniey wyrażoną, i ad
perennitatem temporum chwalebną samego W. Xięcia przestrogę, że kie-
dym dowodził Mu diversos niektórych Jchm PP. Senatorów sensus
respectem zatrzymania ordynarnego Kazanowey Sejmem dokusto-
ey Wayska Państwa, życzyłeś Wey Xiąże Zwotojącym in Civio mysłom
twoim stwowiać się do prawa z tym wyraźnym dokładem, że zawsze jest
Laudabilius etiam errare cum lege, quam sapere contra legem, które to
Zdanie tanquam Sacri oraculum bates, że prospero na stronę Rzpltey
odatoju eventu, rozumiałem, iż na jednym się Sejmie Grodzieńskim
postanowione prawa - a od nas Hetmanow do równego tak w Kon-
landzkim, jako Koronnych ich interesie przyszłe skutku, równo
wspaniałego ochrzu podobać się miały, ile kiedy zostany do Opactwa
Kapitulnego Officer. Zachował Zupełnie wszystkie w Liście Jchm
PP. Ministrów mm Panow wyrażone civilitatis et modestiae
precepta będzie wdzięczny się wzmiąć dwei ordinario Xięcia Jmci Bi-
skupowi krakowskiemu oddanym sobie Oddzwanie dowodzę, a
potem z przybyciem swoim Konwent Kapitulnicki miadamiając
gdzie de proprio, lubo w przydrzyszym kraju życie mnoi pecunio, bez
naymniejszey tak przeciwnych Opackich jakowi ubogich ludzi
szkody i uciążku, którego to Officera sprowadzenie i uczynienie z
twogradi pajonu, a vekte facto nientem, jakoby się z tym mo-
gło cum Dignitate Reipublicae jubentis et Legisci adpiscentis - A
jeszcze po uczynionej przez Kollegę mego Jmć Pana Wojewodę Mazo
wieckiego chwalebnej in gerendis et adcidentibus negotiis przezorności
mojaciey, pomienionemu Konwentowi proponuję - Azeby te dobra
Opackie zostawały się in statu quo i ten nieustający spór zastrzyma-
ny był do przybycia nowego Jmścia Kapitulnego - W czym żadney ju-
stitiam potrzebującey widzę obrazy Rezolucyi, przeciw spetivo a dogma-
tem tako dmignatem - Co wszystko złożywszy ad stateram aequi et
prudentis W. Xięcia Jmci Jedzieję z tąsią nakoniec z strony mojey oświadczam
Katowicia, że gotów będę implenecjusa W. Xięcia Jmci tylko tylko wielkim swoim
Kredytem radzić zjednać aczkolwiek Jo Kr. W. P. M. M. ad praesentia men-
pem, tudzież zniwolony się z Jchmć PP. Ministrami mm Panami Kon-
Denej, grzecznej pobliżeniami, chciał mnie rozwiązać in propositio ad
Jchmciow zgodzie, aja nie czyjąc płac pokornie dla Jmienia W. Xięcia Jmci ob-
sequii szukać będę dalszey ad quaevis officia okazyi - Jaką zaś miałem
w ostatnie dni zapustne z Listu Jmć P. Rostkowskiego posła Rzpltey wia-
domość respectem ochronionych w Kray nasz Budzieckich mieszczan
Kommunikowałem już ono in annexis W. Xięcia Jmci, teraz to tylko przydaję, że
będąc tu przytomny Jmć P. Kalitynski Regimentarz Partyi Ukraińskich,
dopiero mi, że zniszczonych się w Granice Rzpltey agmina toto Rebellizan-
tow tatarskich nietylko uniwersali, ale i otwartemi gwałtami nieprzy-
bona zatrzymać, których już na kilka tysięcy w Krajach naszych ma się Emay-
dować z Domami i Dziećmi - A dla tego czyniąc im dalszy wstręt, a
przy tem pokazując dowód nieprzerwanej z strony naszej przyjaź-
ni i obserwancyi Traktatem przymierza, wydałem Ordynans, które-
go kopiją annexo do partyi na straży publicznego bezpieczeństwa stoją-
cey, ażeby po zawarciu przez posła naszego rekuizycyi Hańskiey żadne-
go z tych z Kray naszych z teraźniejszych Rebellizantów niepuszczano zbiega-
Tych zaś przyprowadzonych do mnie in assistencya kilkadziesiąt prostych
Tatarów życia konserwacyi prosiących, i na mnie przyszłego dalszego o-
nych przyjęcia zabraniających, te odpowiedz dających, że nie powinien się
wzruszać i upadać zawarty z Portą Traktat przez taskawą Rzpltey cześć na-
szych Konserwacyą, jako niebyt naruszony przez Dawnieyszą, Waszych
ludzi w Kraju naszym asystencyą, czy powinien będę uważać za po-
wtórną, Hana rekuizycyą, czyli też do powrotu Pańskiego zatrzymać, zi-
zalem do Dworu o niewątpliwa w tym punkcie rezolucyą, ale z Dawnego
W. Xięcia excelsum ac profundum scientiae będę sensum pierze Kg. W.

Od Jm Pana Kanclerza W. Kor. do Jm Pana Woje-
wody Podlaskiego Hetmana W. Kor. z War-
szawy d. 26. Febr. 1728.

Dziękuję uniżenie Um Panu za komunikacyą Listu Jmci Prymasa
mm Pana i respons u nam godnie Danego, cześnie Jmci Prymaso-

wi

Prymasowi Liście do Um Pana d. 20. 8bris anni elapsi stąd pisanego względem Apartwa Koprzywnickiego wiadomymi czynili, niezadnie moje zatrudnienia albo Jch mć Panow Marszałków JMM Panów przepomnienie było okazyą, ale żeśmy według obligacyi naszey chcąc mieć należytą attendencyą circa executionem i Dawnieyszych praw i ostatniego na przeszłym Seymie postanowienia tacno ex antecedentibus et ex charactere Jeg. Jmci Prymasa ważyć mogli, że Jeg. Jmć Jchmć bytność racznie impedimento, anzieli ubezpieczenia do tey wigilancyi i diligencyi naszey, tem więcey tedy ullam necessitatem ty komunikacyi i wszelkim uważaiąc przez niepotrzebne zatrudnienie Commissi nam dany negotij eum summo praeiudicio Juramenti Coronae et earum inviolabilium Reipublicae culpa nostra musiellibyśmy wstrzymać się od tey, która w sprawach Interessach publicznych libenter et juxta merito dziadczyzny dzieci Jmci Prymasowi deferencyi i konfidencyi debitis positivis reverentiae et exactionem, a przez to charitatem exercendy wszystkie inne respekta na wet et fraternam uczciwego i przezornego ministra Jrzpana Marszałka ucia Nabw. Kor. mpana charitatem przemyżdzania maiąc pro oculis Że zaś Jeg. Jmć Prymas z takowemi ekspressiami pisał do Um Pana, dziwno i mnie niemniem, i bolesno tem barbuey, że tego przynayprzeciey należało to nam się spodziewać, iż kiedy kto mieche, albo niemnie popierać tak wielkiego publicznego Interesu, żeby nie dawał okazyi i pretextu do posuwania i pomnożenia urazy, ile że Jeg. Jmć Prymas mógł expostulowania Jmci Pana Nuncyusza Santissimi reflexe do powrotu Jeg. Kr. Jmci Pana m. m. ad Regnum i do przybycia Jmci Pana Nuncyusza Extraordynaryinego do Polski. Jakoż mam w Panu Bogu mocną ufność, że ten pasus ex parte Nostra dubitę ex indespensabili necessitate usprawiedliwiony z takąż circumspekcyą i dyskrecyą nie przyniesie talem et tantam displicentiam atiam in urbe, która jest sedes Sapientiae, popierzy nie ściągnie na nas tych niepomyślnych w tymże dziele Jeg. Jmci Prymasa namiętnych konsekwencyi, boć ten Pan, któremu są nawidomie nayskrytsze ludzkie intencye, widzi, że coscodziennie czynito i czyni w tym Interesie bez żadney paszy, bez żadnego prywatnego interesu, optima intentione działa się i dzieje ad bonum finem do wspomożenia zupełnego huius negotij na chwałę Bożą et adnuendas occasiones do kollidzyi wzruszających nie tylko internam tranquillitatem w Oyczyznie naszey, ale też i tę tak potrzebną cum Curia Romana cointelligencyą — Co się nayslepiey pokaże za szczęśliwym dla Rzpltey powrotem Jeg. Kr. Mci i przybyciem Jmci Pana Nuncyusza Extraordynaryinego — Dziękuję o zakomunikowanie mi wydanego przezornie ordynansu do Jurwachtów pogranicznych spodziewaiąc się, że i Jkan będzie Kontent z tey należytey dyspozycyi — o wydanie zaś przestogorum referuiąc się ab scripta praesenti poczta, dostawcy —

Od Jm Pana Podkanclerzego Kor. do Jmci Pana Kanclerza Kor. We z Drezna d. 21. Febr —

Teraźniejsza poczta privavit mnie volatio, zwykłych charakterów Um. Pana nie wiadomych, że ex creditive podrzuty Jego, którą na tych dniach do Warszawy ubiegłej miała — Ja stąd nie mogę Um Panu za odwłokę przykrey przemowy commode ubliżać Pana, lubo ustawicznie czekam dla expedycyi Paszportow, czekaią dla podpisu Papierow Duchownych i innych, którzych za granicą expedire mogą nie wiedząc Jeg. Kr. Mci, gdzie teraz mam się bawić na dziś naznaczoną Audyencyą u Jeg. Kr. Mci, abym gotował co za mandata odbiorę, komunikować, onych Um Panu nie omieszkam — Słyszałem jednak, że mam odebrać Ordynans, abym gotował Expedycyą ad Primum Regni, donoszę im intencyą Jeg. Kr. Mci przeniesienia Sejmu do Warszawy, ato ex rationibus nie zupełnie mnie adwokata stanowiącego, aby in illo fatali loco magnus detrimentum niepewności, lubo Król Jmć etiam cum in curruncio dziatkę do Grodna et cum in fine Julii pectatum publicą przez zjechanie do Grodna et cum in fine Julii wać nie mógł na wiosnę, ale niemogąc będąc pewnym zupełnych vit nie radby widział zawód stąd jaki Rzpltey i dla tego intendit posmienione Sejmu przeniesienie, pragnąc tak conservowane zdrowie swoje ad usum Rei ulteriorem — Jakoż przypatrzyliśmy tu dobre pod czas bytności Króla Jmci Pruskiego imperfectionem valetudinis Pana, gdy dla słabey i niezagrzewney jeszcze nogi często decembre re miesiąc, i gdy jey complexion nadto gwałtownie zawsze mu znacznie na brzmiała, dla czego uczuiey przy Królu Pruskim przeciągał, zwyczajnego zażywaiąc wódki — Nie lo tu dotąd Laetsey wzmianki oby Sejmu translokowania, lubo inney w Polszcze dawno devolgabatur, i niewiem, jeżeli na ten rumor dat motivum Panu do odprowadzenia się od uczynionej fatygi — Jakoż uprzedzam pozwienie Um Pana Dobrodz, abyś wcześnie pro eventuummanifestationem swoich sentymentów nie suggerere zdanie swoje w jakichkolwiek ich joinia prudencia sua racznie, ale w tak krótkim czasie kiedy ob abscentiam Pana w Królestwie dla fatalis dziatki Jmci Elżbietbachowey, Consilium — Przyszła tu wiadomość de fatali dziatki Jmci Elżbietbachowey, która ma na dowra [illegible] voluntatem Króla Jmci względem Summ swoich, które ma na dobrach neuburskich — Zdaje się iż dwie córki zdy dziatki zrodzone, z których jedną ma [illegible] de Sultzbach przysłać pro educatione do Polski, aby tam oraz cum hac data ieć mogła ieć zamąż — Dwie ordynaryszego posłały tu Jmć Pan Graff Wratislaw jadąc in functione posła do Petersburga — Dla wiadomości, które dotąd częste odbiera i wzaiemnie odbiia, jeszcze mi się nie dostało z mim mianie commode do obszernych Justrecasch naszych uczynić to jednak przy pierwszey sposobności, ile gdy tu na zabawie jaki czas — Jego mieysce na Dworze Królewiczowey Jmci ma occupare Jm Pan Graff Wallenrodten Collegat Ordynary Jmci Podkanclerzego Lit — Co tak nastawszy. etc —

P. S.

P.S. Jmć. Commissarz Ord. Cisterciens. odbiérał mnie o Instancyą do Um Pana Dobrodz. aby mógł mieć prezentę na Opactwo Czyrzyckie dla stryjecznego swego, gdyż za Prezentą Królewską i approbacyą Generalską, mógłby wziąć possess. Opactwa i o Bullas by w Rzymie niepro-sił bo to niejest abbatia Consistorialis —

Po zakończonym Liście powróciłem od Króla Jmci, który mi wyraził, że niemyśli wprowadzić o tym, co fama publica w Polszcze rozsypała, jakoby chciał przenieść Sejm z Grodna do Warszawy, uznało to za jednak impertynencyą, i życzyłby sobie, aby się stać mogło, i lubo gotów i hoch zdrowia swego immolare bono publico, jednak że chciałby się konserwować jeszcze ad usus Reipublicæ longiores, aniżeli dać jeszcze w doskonałym zdrowiu, kiedy najmniejsza fatyga znacznie go debilitat, i wtenczas gdy cokolwiek nad to postrzeżenia godna, która jeszcze dotąd niezaszła, dostatecznie się dasi widzieć przy opatrowaniu rzeczy — Azatem dopiero niemiał Sejm pewny w Warszawie, aniżeli niepewny w grudniu, gdyby uchowały Boże zdrowie zdrowie niepodupto-Potrzebnieby było upraedzić, jakoto consilium, ale go czas krótki convocare niepozwala bo na wiosnę musi koniecznie Król Jmć zażyć wód, pisać też Listów ad primores hic et nunc niezdawało mu się, gdyż casu quo zaszłeby mógł u nich jaką trudność bydź, byłby mu to bardzo sensibile, że tam parvi pobytu zdrowie Paryskie, ale zlecił explorare sensus niektórych Jchmciów, a principaliter Um Pana, abyś przedsiębrała prudencya sua a radzący inteligitare media quibus stałby się to facilium mogło — W czém o niedbałości Informacya supplikuję — Prezentę na Probostwo Krusznickie i inną sobie Zalecną obszłam im amicis Um Pana — Supplikuję o zdanie, co robić z tą drogą Berlińską, in quantum się nie można się nayniowie, ponieważ mnie Król Jmć nazwaczył. —

Od Jmć Pana Kanclerza W. Kor. do Jmci Pana Podkanclerza Respons z Warszawy d. 28 Febr. 1728 —

Przed siedmia jeszcze niedziel pisano do mnie, jakoby miała bydź na ów czas z Drezna wiadomość o tém, co mi Um Pan tą pocztą donosić raczysz względem trancolaczyi Sejmu — Odpisałem na to allegando vanum rumorem, niemając nic ani od Um Pana ani od nikogo owozem pomyślne odbierając wiadomości o pożądanej czerstwości zdrowia Jch Król. Mci P. m. mtis i kiedy contemporanee na ów czas te od godnych i przez godnych ludzi miałem przestrogi, że o tym w Litwie opatrzona była fama, która cały kray tamecznych tak dalece allarmowała, że et periculum nie dawała Sejmu minabatur repugnebans, że te wieści tamo diversi pori powinny bydź pomieszaną wiadomością o zupełnym z łaski Bożkiey zdrowia pańskiego wigorze — Teraz zaś doniesiona z woli wyraźney Jch Kr. Mci P. m. mtis od Um Pana o tey tranzlacyi za pewne stałego zdrowia Jch Kr. Mci, instanya tem bardziey mnie perstringuia im bardziey z powinney ku Panu tak dobremu nierności i zobowiązany za tak wielką łaskę Jego i dobrodzieystwa recognicyą, na którego zdrowia valuo publica dawiała, życzę i Majestatowi Bożkiemu supplikuję, aby opatrzność jego dalsze zdrowie pańskie konserwować raczyła ku dobru Rzeczypospolitey i na pociechę życzliwych poddanych i przyznam się Um Pana, żebym był cieszko bardzo zasmuconemi tak niepomyślną wiadomością, gdybym w przeciwnym Um Pana niedoczytał się, jako Jmć Król nieposłał ztey translacyi i że fama publica po Polszcze data sine data tey rzeczy ciszą, iżby bym tak sama poczta tranzmittowała z Drezna pisanych niewiadomości o stanie uprzenich o zupełnym zdrowiu pańskim i dla tego jako serdecznie pragnę, tak się spodziewam, że Pan Bóg przy wzrastaniu i konserwowaniu się, do Jch Kr. Mci m. mtis co raz czerstwiejsze zdrowie, co tantum przywróci zdrowie i vigor, co będzie im statu złożyć Sejm w Grodnie — Bóg to pewna; co supplikuję donieść Jch Kr. Mci P. m. mtis i że bez rozgłoszenia po Polsce i Litwie bez żadnego ed mentis Jch Kr. Mci impressu o tych przenosinach fama niepewnych i tu aby bydź admisibilis i żadney czynić impressyi, jako suspecta i na to podobno rozsiana, żeby Sejm ; którego utrzymanie pro bono publico et pro Interesse Principis jest nader potrzebne i uważnie onegoż bez racyi przytrudniejszej mógł pod tym pozorem i pretextem stawania przy Prawie tym łacniej i bezpieczniey bydź zerwany. Azatem gdyby zdrowie pańskie Jch Kr. Mci P. m. mtis mogło pozwolić, aby ten Sejm mógł bydź w Grodnie według prawa, żeby przez wszystkie racye dla Interesów publicznych, Jch Kr. mci P. m. mtis optandum, żeby tych przenosin niebyło — Albo życzyć i spodziewać się tego powinniśmy i możemy przy łasce Bożkiey i przy wielkiey ku Jch Kr. Mci P. m. mtis Jch dobru Królestwa swego propensyi i applikacyi, że jednak pewni tego bydź niemożemy, tedy w tak delikatney materyi życzyłbym pro tanni sensu meo observować hoc gradu. Jmć w korrespondencyach wszystkich wyrażać szczére votum Pańskie zachowania prawa i złożenia Sejmu in loco tymie prawem assignato, i że do tego chyba słowiej Boże samasłabość zdrowia mogłaby przeszkodzić — Że życzyłbym, aby Jch Kr. Mci inwite wyprawić raczył które z Jchmciów ad latus Jch Kr. Mci bidzących do dietawy na przyszły termin Rybackiego Generała z Listami do Jchmć ciszy Biskupów Chełmskich, do Jchmć Pana Hetmana W. X. Lit. do Jchmć P. Wojewody Trockiego, Witebskiego, Kasztelana Mścisławskiego etc. i do Jchmć PP. Ministrów wszystkich W. X. Lit. do każdego zobobna z Expressyami pro gradu et qualitate meritorum i uprzedzonemi ku Jch Kr. Mci P. m. mtis życzliwości wyrażającymi, że [illegible] Jch Kr. Mci szczerze pragnie ad implere legem w złożeniu Sejmu w Grodnie, że jeśli Pan Bóg pozwoli mu po odprawieniu w przyszłym wiosennym czasie kuracyi, tyle sił, żeby to mógł uczynić, że to pewnie uczyni, ale że niebędzie pe-

wien —

pewien eventus, ile przy teraźniejszey affekcyi, która za naymnieyszą
fatygą odnawia się, a niechce pedać in diserimen Zawodu tey publicz-
ney przyszłey powszechney Sejmu obrady. convenit Jch Konfidencyonal-
nym pisaniem, aby i sami zważywszy to legale impedimentum, in ca-
sum żeby go Dobrze Bóstka nieodwrócila ed dimore nietylko ku Jkr. Mci,
ale ku własney Oyczyźnie dla utrzymania Sejmu mieli sensus suos ad
hanc necessitatem akkomodować i drugich Jakiém większim kredytem swoim
do tego dysponować, żeby casu tujusmodi legalis impedimenti słabego zdro-
wia Jkr. Mci Sejm następujący złożony i przeniesiony z Grodna do Warsza-
wy niemiał z tey przyczyny jakiey przeszkody - 3° Mianowszy tedy z Litwy ad
hunc effectum pro nos absensos iż zapewnym dopiero w deliberacyach kiedyby Se-
natus Consilium dla nieprzytomnych w liście Um Pana racyi niemogło być cale-
mu Senatowi interesuj Jkr. Mci tey indispensabiliter potrzebney Sejmu
tranzakcyi dowieść — Kiedy powt fata clinny Jmci Sukcesbarskiey zostały się
Successrices, z których jedna ma bydź posłana pro educatione do Polszczy, nie
rozumiem, żeby miało co innovari w tey materyi, ile kiedy Jkmć zaleci attenden-
tiam tego Jm Panu Hetmanowi Wo Litt. i Jm Panu Podskarbiemu Wo Litt.
mm. PP. ponieważ w tych dobrach Newbarskich idem status jako dotąd zosta-
wać powinien — ett —

Od tegoż Jm Pana Kanclerza Wo Kor. do tegoż Jmci
Podkanclerzego koron. d. 3. Martij 1778. —

Dziękuję Uniżenie Um Panu za życzliwą apprekacyą przybycia tu mego,
oprócz sprawy Jnsserowskiey actualiter teraz ciężką sprawę Jm Pana
Starosty Rawskiego z miastem od kilku dni sądzę — Odpisując Jm Panu Cho-
rążemu koron: Um Panu /: któremu prawdziwie żadnym być przysłużyć
się :/ nie tylko ex meo sensu, ale też ex consilio drugich godnych Jchmciów do-
bre JP. Chorążenna mm Panu życzących wypadałem, iż niepodobna
privato sensu legem positivam dyspensować z racyi antecedenter za-
mierzonych — Do komunikacyą korrespondencyi Um Pana z Jmci. Nun-
cyuszem Sextinim i za responso szczerby, a godzien dany szczerbiec tak-
że uniżenie Um Panu. A jako to pisanie Jmci Sanctinicgo Um Pa-
nu in Ministerio status constituto dało okazyą do długiego żalu,
tak i ja czuję go barzo, ale cóż ali Da Pan Bóg tandem bis. quę finem.
Copisał Mci Jmć Prymas do Jm Pana Hetmana Wo Kor. ad omnem
eventum, pozwoli Um Pan tego aliunde niemiał, oraz i co Jm Pan
Hetman Spisał Komunikuję hic annexis, przydając i to com ja pisał
do Jm Pana Hetmana Wo Koron — Zdam partykularną obligacyą Um Panu
pro insinuatione do Dworu Berlińskiego gravaminum Sanctuario Linden-
vi illatorum i innych pewien będąc, że mnoga bydź skutecznie przy dalszey
pamiętney Um Pana promocyi —
Conferencyi publicznych cum Ministris extraneis trzeba wprzód sobie
zważyć possibilitatem, niżeliby miały Invitatoria wychodzić: Bo jeżeliby
Jkr. Mć P. M. M. niemogł przedtey powrócić do Polski, aż w czasie dawniey
koniecznym, tedy za przybyciem Jkr. Mci tak późno i w tak dziwnym cza-
sie dla Sejmików antecommicyalnych niemogłby zjechać Jch mość Pano-
wie Komissarze - Trzeba do tego zważyć utilitatem onychże jeżeli może
institui jaka i z którym Ministrem utiliter Konferencya mająca we
fecaji ostatniey Konferencyą in termino d. 6. 8bris w roku przeszłym,
ile kiedy ani Jm Pana Podskarbiego Wo Kor. ma Pana zaszłego nie-
cyacyi niewidzimy dotąd desideratum sukcesum. Od innych zdo
Dworów Ministrów niemasz — Wydanie zatem Invitatoriarum
zwiarkować trzeba za przybyciem Panskim ad Regnum z dalszych
de eventu /: osobliwie też negocyacyi Jm P. Podskarbiego Wo Kor. :/ wiado-
mości, żeby bez zawodu etiąd aliquem finem et fructum Jchmć P. Kim
mości, żeby bez zawodu etiąd aliquem finem et fructum Jchmć P. Kim
misarze mogli bydź odprowadzeni — In religiqua uszetka moją pomoc
na wokacz Um Pana deklarując się et ad scripta antecedenter referując
się — Zostawam — ett —

Od Jm. Pana Hetmana Wo Wo dla Litt. do dnia
Jmci Prymasa. —

Jako uprzejmie uważywszy jestem, by było źle w kontr słuszności i
niedotrzymać własney obligacyi w zdarzonych okazyach gwał-
towne sprawa, zwyczaje et internam, securitatem familiarem i nie
dowierć Prymacyalney Vdacy Mości godności, które pati mur abu-
sus, tak per omnia unikając takowey censury, a bardziey idac tri-
sto tramite Zeli et amoris publici wyrażam te cum diminutione
veneratione W. Dnej Mci reporta, jakie mnie w podróży będącego et
cum voto do Częstochowey na jasną górę odzianego dogonity — ale że
Vr. Mć P. M. mitt. mając słusznie przypadłe w prowincyi Wo dla
litt. w powiecie Orszańskim ad Swarn, dispositionem dobra po dzi-
cie Mczyku Horki, Ute i inne, gdy zlecił Jm Pan Podskarbiemu Wo
Wo dla litt. Kazał zajechać i dostąpować swego Komissarza Jkr. Mci Jm P.
Piaseckiego Czerwuna Korozewskiego dla dyspenowanych pomienionych
osiadłości, mnie też particulariter obowiązał swoim brodmanem, a-
bym militarem assistentiam dodał i w tym dispozycyi i woli Jchr. Mci

zadosyć uś

żadowyć się stało, factum piorkilko niedzielney J.Kr. Mci posłowi, że za granicami wypadłoy ludzie moskiewscy in quantitate Konnych dwa drowno piętnaście, a pieszych ludzi comset, nietylko Comissarza J.Kr. Mci noiliwali poymać, który przestrzeżony uszedł, lecz i w małey liczbie będących ludzi Komputu litewskiego gnymusi ustąpić z prospekcyi J.Kr. Mci, wczem łaboru Dworskich J.Kr. Mci P. m., tn. i wyglądam dalszych rozkazów, chcąc jednak i W. dzie Mości w tem mieć exploratam mentem, jako raz nazawsze ordynowałem moie conatus, aby adhærent tenebus W. dzie Mci i dependowałe od Jego woli uniżenie uprzedzam, abyś mnie raczył konformuiącemi się cum Majestate et Venatu rozkazami, quid sim facturus providere. Czego jako desideratissimo corde wyglądam, tak z winnym respectem znam być będę W. dzie Mci — etc —

Responsum N^ris Jm Prymasa na ten list Jm P. Porucja Hetmana W^ro W^da Litt^o

Na list Um Pana d. 21. Febr. z Pilicy do mnie ordynowany odpisuiąc orator telam od powinszowania podróży ad montem sanctum, życzac, abyś prosz inszych benedykcyi voti mortalium pożądanych porwcił z niego numinis afflatu plenius ku naylepszym i jak nayżdrowszym bono publico Radom, do których pro tranquilitate expedyzmy wybierania obligui Um Pana nunc togatum gorętszym według wielkiey waleczności Jego Decalis Imperij edentiori opposituro, albo opertune ad jenetum — Na to co w Horkach evenit, tak zdanie moie edisserę, lubo go Um Pan niepotrzebował wprzód widzieli tam ludzi Rzpltey postać i depiero post Sagittam quaeris consilium — Skoro się dowiedział o przeieżdżaiących przez Warszawę Jm Pana Piaseczeckim i oglądaiących via non per tubam Comissyą swoią z którą biegł z Sadowicz na zajazd dóbr pomienionych — Zaraz mi idzie extremum medicato sine prævisio tredicis et gradibus doniesienia wprzód otem Dworowi Carskiemu, co post revolutionem tragicam Mszyka ad Jmo Majestatem Jo Kr. Mci przypadaiący pomienno, tojest, chcieć per vim Exturbare et depositare Mokę, która też dobra na Jmie dogrzesywanego Laudato jure tenuit, ponieważ tak i od tak wielu lat dissimulatio nostra voleit, owszem milczac i nie wieczyniąc robur possessionis alienigenarum prowoit wiecowtocznie zaś pisałem do Jm Pana Podkanclerzego Kor. do Drezna admirando przedpisaniem takiey Expedycyi i tego detestando, który Jo Kr. Mci tę gwałtowną instillavit radę; bo za nią zaraz tychże konsekwencyi których w owczas terrebat imago, aterax vnq sentimus in acta, obawiałem się przykiego wybuchnienia, to przydawszy, iż niepodobna, aby w tak dumnym i nieustroiym prosperis Narodzie, znaiącym jeszcze stałość i wiegotowość dit naszych violenta nieniały ściągnąć vim et airiora represalia — Poszedł tam Zajazd cum Copiis militaribus z Ordynansu Um Pana contra velitum legis, której dispensatio ad universam należy Rempublicam — Nec unius ratio habetur et redditur — W takowym jakiego jest o Exekucyach Potrzebnych prawa postanowienia ciam in minimis dopiero w małey wsi, która deliberatiunem et resolutionem wszystkich stanów requirebat — Potwierdził to niedawny przykład, nieznam za wy przepowiemy u Um Pana w sprawie Sorauskiey, że dla ubezpieczenia Decretu Jego Exekucyi na sprowadzenie militaris brachii stanąć musiała Constytucya prawie unicum prae zabitowanego Sejmu, et obiectum et pretium, a teraz sam Zajazd, lubo natrazie succesoit żadnym pleców nieszczęśliwszy od eventum positivum i prawie cum pugno, pugnae et arma provocanos honor J.Kr. Mci i całey Rzpltey exposuit bareanie mie villicationi, a o tym co subsecutam i na co się Um Pan skarzysz i czego ia sam bardzo żałuię, są takie in populo głosy, że gdy się Moskwie, co in fundis Reipblicæ prawdziwie impune z Duchowalestwa czyni, idem delicti reprehensor et autor Jm Pan Piaseczeski zaś znowu stolista nieuspokoił sobie na stare in jure adiorna że nec proprium mantellum vi repetere licet, czy od swoich, czy od cudzych ubi non est hostium; bo że Moskwa tam czy duszone, czy nieduszone siedziała zdawnieyszych Mszyka dyspozycyi, a nieprzestawać się nad potencyą, która awypchnięta gardzi ich ludzi stamtąd zrobić znowu totis fulcire lacertis i niczym szpetniejszą reindakcyą, niż była expulsio, widzącie zaś nato się zamiotło, że ut non reperatur pedem moiotent unguibus et rostro — Przybedzie stąd nowana Cywilis querulanti materia et eorum quo dabit indignatio — Jako tedy non in Jurisa malum nobis accidit, którego sami sobie szukali pierwsi bywszy krwiem i rzeką od violenta, tak ponieważ niejesteśmy in statu, jakby należało rem vi pretrudere, mając i nader małe bareicy denominatione nec Legionum ostentatione woysko i na to wraz oko, aby tych wzaiemnych i hierowinych Collectacyi nie uczynita się formalna ruptura pokoiu, co byłoby daleko gorzey, niż gorzkość nicomachna, która dali Horki, prudentia sua Det zostawić, co się stało, ut ejusmodi dolorum nie czuiąc w nim ognia i do czasu uskrzeć krzywdy Nasze acute patientur, ponieważ nam, jako sam Um Pan przyznasz, chwały przy naywiększey naszey odwadze i serce deest aliud fortitudinis — Interea gdy fatalnym jakimsciś niepoiętym

w Jasnogórze

w Interessach naszych opuszczeniem się niemamy nigdzie w Cudzoziemskich Dworach ustawnych naszych Rezydentów, zdałoby mi się prosić J:K:Mci P. m. mitt:, aby swojemu tam Ministrowi mówić oto z Dworem Carskim rozkazał, i co nam powiedzą, dopiero stąd metiri animum ich i Dalsze nasze formować consilia zawsze jednak rozumieniem cum universis communicanda ordinibus – Co wyraziwszy in genere, albo też zostawiwszy policioribus Jego potrzasającym świtey drzeć meditationibus – jestem &c –

Od Jm Pana Bestuszoffa Abligata Moskiewskiego do Jm:ci Jmci Prymasa z Warszawy d. 24. Mart. 1728.

Waszey Mci jest dobrze wiadomo, że po disgracyowaniu Jm:ci Męzyka i relegowaniu onego do Oranienburgu in exilium, dobra tegoż Jm:ci Męzyka mobilia et immobilia Konfiskowane. Że zaś ten Jm:ci Męzyk za znaczne Summy pieniężne przed kilkunasta lat Kupił Dobra w Litwie i na Białej Rusi i w tych Dobrach postanowił Administratorem i Ekonomem Jenerał. swym Jm P. Mikołaja Potomkina Szlachcica Smoleńskiego, tegoż samego Ekonoma expost Jego Imperatorskie Wielmożność Pan mój miłość: ordynansem i Ukazem Swoim w tych Dobrach Starach, Starostach i w innych confirmował i potwierdził – Rozkazawszy mu, żeby we wszelkich zachodzących circumstancyach raportował ad Supremum Consilium i Ministrów Status przez Jm Pana Jenerała Leutnanta Dupre Gubernatora Smoleńskiego, a Jm Pana i pieniądze z tychże Dóbr odsyłał do Smoleńska temuż Jm P. Jenerałowi i Gubernatorowi do Dalszey dispozycji Jej: Wielicz: a kiedy teraz z Raportów i z Relacyi Jm P. Potomkina Jeneralnego Administratora, a oraz i od Jm P. Jenerała Leytenanta Dupre Imperatorskie Wielmożność P. m. mitt: pewna Bedzie wiadomość, że Jm P. Posey Hetman W. W. X. Litt. ; jakie przysłani ludzie na zajazd a-Dasz: ordynował dziesięć Koni, żeby dobra Stary, Starki zajechali, Ekonoma wypędzili i wszystko mu zabrawszy; Wiary temu Jego Imperatorskie Miłość Dać niemoże, aby taki gwałtowny zajazd miał bydź za ordynansem i za wiadomością Jej Kr: Mci, Stanów i Rzpltey i przeciwnie tego Ministerium – I Wiselkiedy nie za ordynans pewny ordynans od Nayjaśniejszego Monarchy mojego, abym o tym Wsz: Jey Mci oznaymił; krótko causam facti wyrazam, Ji Jm Pan Jenerał Leutnant i Gubernator Smoleński Dupre, wiedy o tym gwałtownym zajeździe od Jm P. Potomkina Administratora tych Dóbr pewną miał relacyą, posłał do Smoleńska 300. Dragonii z jednym Kapitanem dla assistencyi Jm Potomkinowi, żeby mógł te dobra jme należące spokojnie administrować i żeby mu żadney ludzi krzywdy nie czyniono, jak uczyniono podczas zajazdu, że dwóch zabito i Dał takowy swemu ordynans temuż Kapitanowi, aby się na żadne akcye, niechcąc i nie przyiaźni Sąsiedzkiey zaczynaiąc i za dobro powinnością mieć dawał, ale spokojnie na Zamku i winnicach Starkach ludzi rozłożywszy i lokowawszy a ludźmi Jm Pana Hetmana W. W. X. Litt. zastąpionemu przyiacielskie i sąsiedzkie obszedł się, jakoż się tak stało; bo kiedy ci rzeczony pomieniony Kapitan z Komendą swoją do miasteczka Horek, już tam został w dniu 18. Stycznia ludzi polskich pod Komendą J.P. Podkomorzego Pacowicza, który za przybyciem swego Kapitana i lokowaniem się w miasteczku ustąpił, tylko J.P. Podkomorzy Pacowicz wybrane pieniądze z miasteczka i wtenczas wiszey rzeczoney tysiąc talarów bitych z dóbr wziął – Drugie także Dobra Męzyka, to jest: Ule i Dwór Polwiesne nazwane Skaetka powiatu Orszańskiego Jm P. Larsen i Gustinsey zabrawszy ludzi swoich wedle 200 vibleuter zajechali, z Jutra od Namiestnika tych dóbr Dziewięćset Talarów bitych wzięli – Inwentarze wypisali i znalazszy tam dziewięćset talarów bitych wzięli – Owies zżęty, co się Jchmościom podobało, bez nayszey de ostrzeżey sprzedali sobie – Jakoż tedy W. W. Mci Mcy. Panu prawdziwą exystencyą wszystkiego rellacyą, a oraz Jmieniem Jmperatorskiego Wielmożności Pana swojego prosząc, żeby Prinatiale dignitate i Powagą swoją w tey sprawie raczył, ażeby należyta subsecyą mogła i satysfakcya pieniądze zabrane wszelkie przywrócone, dawnemu dobre zajazdy poskromione i żeby te dobra in posterum takich i tym podobnych violencyi wolne i bespieczne bydź mogły, które że są za gotowe pieniądze wybrane Summy z pozwolenia Jej Kr: Mci od Jm Pana Męzyka nabyte i kupione, już przez ad Directum Dominium, to jest do Jej Jmperial: Wielmożności P. m. mitt: należą, od których go żadne prawo odsądzić nie może, chyba w ten czas, kiedy Jej Kr: Mci i Rzpltey summy za poratel za te dobra wybrane – Jnsuper dobre, żeby ten zajazd był za Ordynansem Jej Kr: Mci, Kiedy ani ich Dworu mojego Monarchy, ani tu nayprzedszey tym nie uczyniono wzmianki – Znowuż po tasce, widzi, że powaga swoja w tey jako nayskuteczniey potrafić raczyć, żeby należyta nowym Jmperecie uczyniona satysfakcya, i jako tego jestem pewny, tak cum praefato Jmmo nerativne jestem – &c. —

Respon.

Responsum od Xcia Jmci Prymasa na List
Jm P. Bestuszoffa d. 31. Marty 1728.-

Na list Um Pana i na zajazd gwałtowny Morek, który Cesarz Dworu swego Imperijo nequo justificować, odpisuiąc ad interim tak particularna zdanie moie wyrażam, nim nastąpi universalion zdań naszych remonstratio za powrotem do Polski Jxtro. Mci initio z całym Senatem Consilio - Na głos nieszczęścia Xcia Meszka, za zdawnego longe do minationis Favoriba stał ji ignyskiem niesbaczney Fortuny swoiey mowniece. Otrzeźwszy Dni parta, które sine dissensione tak stego, jako i dobrego nabycia wszystka vgarnął Princeps Xcius Krol Jmść, który do niego takie do Rzpltey w własnych Jey Państwach ma swoie Prawo, i takie którego żadne Królestwo, lub Monarchia w podobnych przypadkach non remittit nieber razy dat swóy ordynans zajechać Dobra pomienione do dalszey Rzpltey decyzyi i one odebrać zwrotu prywatnych P. Potonskina ex brachio tylko Xcia Meszyka tak diuturnego - Nienastąpiono na ludzi Cara Jmci, których tam niebyło i niemogli bydź w cudzym Państwie, ale pure na ludzi samych Xcia Meszyka, któremu Rzpltа to possessya pokoiu chciała dissimulować mogła i potem ieti pure suo Czarowi Jmci wszystko po nim ex mari w państwach swoich ex mari konfiskować wolno było, ale w cudzym Królestwie non item: ponieważ i w innych Krajach, jeśli ex mari w Państwach Xcia Meszyka przynie to ecdet Jch Dominio - Nietylko secundum Jura Gentium, ale też a simili i z tego w niezgodach ludzkich kwestiach, gdy się wkrzt robije na cudzym kosztie, choćby był maybogatszy przypada ad rem Dominum należy, ktо Xcia Meszyka krzywdy, Kto- ve z Polski i Litwy na siebie przywłaszczenie mysi, ale dzieiące takich dóbr mogł kupić i zapłacić za te pieniądze, któ- ry Rzpltа nad aemulorum tu Cara Jmci woyskami prosperis insolescendi libertas erat - Innym niemało dóbr cudzych tem tyt- ko prawem, które mu dawała licentia belli, a osobliwie Potomne tak wielka maiętność z którey przez lat dzieście i dalej brał wszy- skie na się ustawy i Jntraty - Jeżeli zaś przez fraudem skarb Cara Jmci, albo jeżeli gdzie na Carskie pieniądze dla siebie indebite wrabył, to do nas niebrależy, i za to w domu, gdzie wszystkich jego cie- szących bogactw był Summus alienus, jest jest wytrzeźwie- ny od afectu, ale nam to plusquam empedimentum est, iż przez tey Summy z nas zdarbey, która mało przez bez Consensu Rzp- pltey nawiszut na Karach, Karkach, wyciągnął insuper 3 Millony z Polski do Moskwy - Azatem Rzpltа przez prawa de Fisco zna- iąc i inne do niego samego osobliwe pretensye, słusznie mogła już cum privato gratio et protectionibus Cara Jmci procedere i przynaymniey to z rzek prywatnych ludzi jego repetere, co zostało jeszcze w dobrach nabytych a naostatku inszy Fortuny Jego - Kiedy zaś z woli Jo Mr. Mci Ludzie Rzpltey P. Potonskina ruszyli stamtąd i byli w possessyi Dóbr zostać z Moskwy Co- piae militares na grunt Rzpltey odbierać gwałtem na Cara Jmci, wy- ganiać i gromić ludzi Rzpltey, za to prawnie Clausula belli przeciwko Dawnym sojuszom Sasieckiey przyiaźni świeższym obydwoch Nacyi Legum. i samym nawet a parte Moskiewskim z Portą Ottomańską Stanu- tum: słowem: tolla aequa, która i powagę Jo Mr. Mci i honor całey Rzpltey ledit, a przecież choćby był jakkolwiek pozór do tey Cara Jmci pretensyi, która jest teraz ad malam tamecznego Dwo- ru Jnformationem uformowana, że Pan Potonskin, jako przy- watny człowiek i Commissarz dzieła Meszyka stamtąd jest ruska- ny, a ludzie Rzpltey jey fundum proprium vel quasi, na- bziato wojnę z Nami amicabiliter traktować, aniprzyka- dzić zaraz ad extrema, które gdzie niby przeciwko Rzpltey hostili- tatis, i czynią jawną obelgę Rzpltey, gdyby kto chciał w pań- stwach Cara Jmci kogo konfiskować i zostać tam ludzi na dzierżo fundorum et Ditionum jego, wiem, żeby tego w 3 dniach uszmy- szey rzeczy nieuniósł i niecierpiał - a jakoż się teraz pomie- sci Justitia Dogma: quod tibi nolles, alteri non feceris - Jaśnie- wielka, sprawie w delikatnessi swoiego serca Cara Jmci, że było mu to straszne, na co jest Rzpltа skutecznie żałosna wyeksplikowała, sama się dobrowolnie reflektować będzie super factum, aut non fuerit i obmyśli prędkie lenitiva sprawiedliwym dzieiom na- szym, ile gdy z tym Monarcha szczęśliwie prawować, kuczynią- cym, a dać Boże w długie dnie, zostawiona już taskamessia dawnych dyjariuszy, tak jak z innymi świeższymi antecessorami jego nie naruszony między pokoy i wieczną miłość z obudwoma po- graniczemi ludźmi zachować jak nayspiey pragnie- my - Co pro sensu meo nomienimus - etc -

Od Jmci Pana uniżonych

Od Jm Pana Wojewody Pomorskiego Hett.
Pom. Lille do Jm Pana Kanclerza W. Ks.
d. 21. Febr. 1728. –

Znowu mi łaskawość zdrowia z zaniedbanego kataru zimowania się et et. Odebrany dnia wczorajszego list Jm Pana z niemałą wielkiem memi kontentowaniem wielkiem z approbacyi wielkiey Jego, która mniey nad wszystkie inne partykularne wa. się, prac naszych w Kurlandyi, ale z expressyi tak łaskawych Jm Pana ku mnie sentymentów, które jako jedne z naydroższych życia mego duresce i dobro ważę, i za osobliwą a prawie maynieszkoda Kosztowną, mam wprzódy i od wszelkich partykularnych względów oczyszczonych erga publicum sentymentach; okazyą moich, a nie od wszystkich czasem z wielką krzywdą moją dobrze przyjętych i tłumaczonych, tak continuationem tego mego szczęścia, et solatii mieyscu będzie zawsze inter principalia studia tegoż życia mego, które Jm Pan łaską swoią et solatio z mey fevor. – Mam ja tąż ostatnią pocztą prosto z Drezna de successore zawsze tych i mianych podwakroć konferencyi JP. Wojewody Lubelskiego Jm Pana z Jmci. Nuncyuszem Extraordynaryjnym in materia Juris Patronatus, że pomienieony Jm. i Nuncyusz deklarowawszy, że niema facultatem resolvendi finaliter in hoc negotio wziął wszystko ad referendum ad curiam suam, bez pozbrno się z omnibus aliis będzie i ta negotiatio tak mudo in finitum protrahetur, a tym czasem dawna et ordynaria Nuncyatura pod tymże Nuncyuszem continuabit injurias tam juribus et dignitati Rzpltey jurisdictionem suam, cum summo dedecore et prostitutione Reputacyi Rzpltey, potoli mowiey kondytuacyi przeszłego Sejmu i rozmaych krokach in virtute Jey z Nuncyatura uczynionych, a tamtych się byłto przy zaszłych okazyach, abyśmy nieroi do jakiegokolwiek ekscesu zatrudzeni Curia Romana dwoili nie będzie teraz de nowo reassumować bez czego się absolute obejść niebędzie można, jeżeli Curia Romana methodum niedmieni, a przykład się teraz stąd trzeba będzie obawiać extrema, któremi nam grożono, bo większa zawsze irritatio iteratis provocationibus i stibus, a oraz i tego, aby na przyszłym Sejmie circa praesentiam Nuncyusza et fautorem abusum dawney Nuncyatury studia debito zelo et fir- mitate ukrzywdzenia się resolutio generalissima Rzpltey na przyszłym Sejmie w tey materyi; i trzeba to będzie mocno wesprzeć w Expedycyi na przyszły Sejm i starać się o żarliwe poparcie tego w Instrukcyach i obrabiać się należycie et profunde na tym Interesie, bo ja pro capacitate me w tym pracować i z Berlińskim Dworem lubo prudentissime przy- ważona przez Jm P. Podskarbiego W. Kor. negatio, ale tenue inie i trzeba także się starać, żeby ex parte pomienionego Dworu umyślnie non pro- trahatur ad Sejmu via którym via praetrijabile similia tra- ctare et perficere negotia. Azatem invitendum et parte nostra gratam urgentissime, żeby ten czas przed Sejmem darmo nie szedł. Kiedyby można negotiować Bytom i Lęborg na tym Dworze pro recognitione, jako te prowincye, które de- parato fundo przyszłe oderwane od Województwa Pomorskiego nec sub sunt Supremo Dominio conjuncta super Duca- li Prussia Dominii Brandeburgici – azatem do pretendowa- nego Jego Królestwa absolute nie należące, a powinienby to wszy- stkie i my tego pretendować, bo coż tandem będziemy mieli za te recognicya usurpati in fundo nostro titułu et dignitatis Regii pro legitimis, chyż nam Elbląskie Territorium vel da, Vera dzieło chyż sobie już ja zaplacił, zato tedy, żeby darmo nie trzymał, tym- ba go ukoronować, toż my powinni nieporównanej przezorności Jm Pana Podskarbiego W. Kor. mm Pana za tego dowiedzie, że już nie tylko wybrania, ale przebrana prostobny będzie non in duplo sum- ma Elbląska catorsi tribus violentis nullo jure unquam ed territo- rio, więc to bez żadnego targu i kwestyi jako perpetuo pomięto być według sprawiedliwości musi, a za rekompencyą co będzie, jakom wyżej wspomniał – Komissya na dissertacyach granic z Slaskiem trzebaby est in integrum de novo reassumatur według listów Króla Jmci i ekcia Jmci Prymasa do Jm P. Posła Cesarskiego, z których komu- nikacya uniżenie Mm Panu dziękuję, bo ta skarga przeciwko ex parte Slaska, jako sprawiedliwości aequalitati stron bono- rowi narodu i całości kraju przyjacielskiemu jest insuperta- bilis i trzebaby żeby Jmci P. Komissarze nasz tanquam contra- multiter acta zaniesli protestacyą solemnes, albo jeśli wszyscy niemogą ad praesentiam et commissionem in his quae non probabit, bo ci którzy tam non comparuerunt, a w ostatku niewiem jeżeliby się albo ekcia Jmci Prymasowi, albo ministerio toti nienależało protestować, jmex to utrwierdzić, drugę do nowey ko- misyi w którejby się to wszystko restaurować mogło, w czem Rz.

pełka

Rzpotta powiosła i powiedziały daley mowsta ex continuatione tegoż niejszey tali methodo, jako się zaczęła i prowadziła dotąd Comissyi decernenti et jacturæ - Co pro vili censeo meo wyrażiwszy, który jednak zawsze do zdania wielkiego Dignissimi Ministerii ad assentiendum universalem i do konjunctim conformowac gotowym będę - Łaskę się Mm Pana jako nayusilniey rekommenduję i jestem - etc -

Du Roi à Mons.r le Grand Chancelier de la Couronne à Dresde le 7. d'avril 1728.

Monsieur le Grand Chancelier! Ecrivant à Mr. le Primat pour lui demander son avis sur la Reponse à faire aux instances, que Nonce Extraordinaire de Sa Sainteté vient de me faire, pour obtenir le rappel des troupes, que le Grand General a envoyées sur les terres de l'abbaye de Kuprzywnica - J'ai voulu aussi vous le communiquer pour en savoir votre sentiment, croyant, qu'il convient aux Interets de ma Couronne, qu'en s'appliquant à les soutenir dans un cas particulier, on ne neglige pas, ce qui peut contribuer à tenir les bonnes dispositions, où la Cour de Rome paroit être pour un ajustement general des differends, qui existent sur le droit de Patronage - Sur ce je prie Dieu, qu'il vous ayt Monsieur le Grand Chancelier dans sa Sainte et digne garde - Ecrit à Dresden. -

Reponse de Mons.r le Grand Chancelier de la Couronne au Roi de Kupiski le 18. d'avril -

C'est avec un très profond respect, que j'ay reçeu par cet ordinaire l'ordre de Votre Majesté du 7. de ce mois - Je remercie très humblement V. Mté pour cette marque de la continuation de Sa bonté et de Sa grace pour moi - Je voudrois bien Sire, m'acquiter d'abord sans au delà de ce que Votre Majesté m'ordonne - mais comme la reponse aux instances de Mr. le Nonce Extraordinaire dans l'affaire de l'abbaye de Kuprzywnitza doit être donnée d'une maniere convenable aux raisons et aux interets de V. Mté et d'ell Etat satisfaisante le public et avec des formalités requises de l'avis du Senat, ainsi mon sentiment dans cette affaire ne sçauroit être autre pour le present, qu'une très humble priere, que je fais à V. Mté de vouloir remettre cette reponse à Son heureux retour, qui est si proche en son Royaume - Mr le Nonce Extraordinaire le Senat Mr le Palatin de Lublin chargé de la negotiation avec le dit Mr le Nonce et le Ministere de V. Mté d'Etat et de guerre se trouvant alors auprès de sa personne Sacrée V. Mté ayant entendu les informations necessaire dans cette affaire, et les avis du Senat, faire donner une telle Reponse à Mr le Nonce Extraordinaire, qui sera avec le soutien des interets de Sa Couronne, et avec tout le menagement de bonnes dispositions de la Cour de Rome pour un ajustement general. Le Ministre de V. Mté d'Etat et de guerre ayant procedé dans cette affaire avec toute la discretion et circonspection, puisque ment pour ne pas etre responsable à la Diette prochaine de l'omission de l'execution des ordres de V. Mté et des Etats de la République, dont il etant chargé dans la Constitution de la Diette passée ne manquera pas assurement obeir aux ordres, qu'il plaira à V. Mté de lui donner de l'avis de son conseil - Pour moi, je tacherai toujours de contribuer le mieux que je pourrai à l'accomplissement des volontés et des intentions de V. Mté - En me mettant cependant à Ses pieds, je suis tout le Zele et obeissance. -

De S. E. Mons.r le Feldmarechal de Fleming à S. E. Mngr. le Grand Chancelier de la Couronne de Dresde le 3. mars.

En consequence de la lettre, que je me suis donné l'honneur d'ecrire à V. E. le 28. d. p. j'ai celui de lui faire part des insinuations que j'ai encore eu occasion de faire en dernier lieu à la Cour de Berlin pour applanir les difficultés, qui jusqu'ici ont empeché l'accommodement des differents entre la Pologne et la dite Cour et pour que V. E. puisse d'autant mieux juger de la maniere dont j'ai cru m'y devoir prendre pour ce but si salutaire, on il s'agit avoit principalement de faire revenir le Roi de Prusse des fausses idées

idées qu'il avoit de la Pologne, qu'aucun des ses Ministres n'auroient entreprendre de lui oter, il ne sera pas hors de propos de dire ici par preambule un mot de charakter de ce Prince –

Le Roi de Prusse est un Prince altier et fier malgré, qu'il veut paroitre populaire et hait les ceremonie – Il veut paroitre aussi faire ses affaire seul et traiter ses ministres comme des secretaires dont il ne croit pas avoir besoin d'ecouter des Representations –

J'ai deja dit a V.E. qu'il n'avoit point de la Pologne une juste idée et qu'il en avoit aussi une fausse d'Elbing, croyant que les Polonois avoient negligé le terme du payement et qu'a cette heure ils demandoient le Territoire d'Elbing plutot par menaces, que par droit, qu'ils les demandoient en lui declarant la guerre, et qu'ainsi ils le mettoient en droit de le leur refuser – C'est la ce que sa fierté par point d'honneur lui dictoit – Ses Ministres n'osoient pas lui faire des Representations la dessus de crainte, qu'il ne crût qu'ils voulussent l'engager à des choses contre son honneur –

J'ai de temps en temps rendu compte a V.E. de ce que j'ai eu occasion de dire à Sa Mté Prussienne au sujet de la Pologne et elle sait que la correspondence de S.E. le Grand Tresorier m'fournit l'occasion de parler aussi de l'affaire d'Elbing car autrement je m'en serois bien gardé ne souvenant toujours de quelle maniere j'ai été recompense a l'egard du Traité de Vienne, qui d'un coté n'engageoit la Republique en rien et de l'autre effectuoit que les Russes sortirent de la Pologne a Dresde les Polonois que le Roi y a trouvé ont été fort à son gout et il m'en a dit mille et mille biens et surtout les manieres nobles &: comme il les nommoit: de leurs Excell. Vice Chancelier de la Couronne et le Grand Tresorier de Litvanie lui ont plu infiniment – Ceci m'a donné occasion de Lui representer que les Polonois etoient en tout des gens fort raisonables et polis, et que je souhaitois de bons Coeur qu'a-pres s'etre recommodé avec la Saxe, il fut aussi recommodé avec la Pologne, que la Pologne disois-je avant l'Electeur de Saxe pour Roi, avoit aussi une connexion avec la Saxe, et qu'ainsi le racommodement avec celle-ci devoit servir a acheminer le racommodement avec la Pologne, par ou sa consideration servit de plus en plus augmenté par tout – Le Roi fait un saut et me dit, cela est bel et bon, mais cela ne cede le Territoire d'Elbing, que l'on me demande par menaces Ego – Non Sire point par menaces, mais il est vrai, qu'ils le demandent comme le leur et Votre Mté est trop juste pour le leur refuser –

La dessus je lui deduisis tout au long, que si voit refuser le Territoire d'Elbing, que comme la Pologne avoit une connexion avec la Saxe le Roi separe de la Republique et qu'il ne pouvoit et ne vouloit l'avoir, qu'il etoit vrai que ci devant certaine puissance en avoit voulu entretenir le monde, mais que Sa Mté Prussienne avoit remarqué deja depuis quelque tems, que le Roi et la Republique etoient dans une parfaite union, qui en effet leur etoient tres salutaire – De ceci je revins a ce que je lui avois dit, qu'il lui importoit de se racommoder avec la Republique, comme il avoit fait avec la Saxe et que rien ne faisoit tant considerer un Prince dans le monde, que d'etre bien avec ses Voisins – Cela le faisoit craindre et respecter – Sa Mté commança a gouter mon raisonnement et me dit de parler a ses Ministres à Berlin – Je lui repondis, que je ne parlois point pour le surprendre et je voulois bien en parler aussi à ses Ministres – Il voyoit que je prenois le chemin, que j'avois tenu dans les affaires du Roi et du Cartel, ou j'avois tout de batu avec ses Ministres, afin que lui apres une juste Information put surement decider comme il l'avoit fait – Que la difference etoit, il etoit vrai, que dans les affaires de Saxe j'avois eu Ordre, mais ~~que dans les~~ pour celles de Pologne je n'en avois point et qu'ainsi je ne lui parlois de ces dernieres, que comme son tres humble serviteur, pour lui presenter la chose comme elle etoit et que ce seroit ensuite a lui apres avoir ecouté mes Representations de prendre ses Resolutions telles, qu'il jugeroit a propos toujours je ne voyois point, que les Polonois le menaçassent ou voulussent

Rien

lui

lui declarer la guerre de meme que feroit toutes autres puissances et Sa Mté Polonne ce dont j'etois asseuré —

Le Roi - Sur ce pied je veux bien qu'on s'ecoute l'un l'autre, mais sans m'ecouter il vont pourtant commence par les menaces —

Ego - V. Mté prend la chose autrement qu'elle n'est en effet il ne faut pas confondre les manieres d'agir dans une Republique avec celles dans un Etat Despotique — Dans la premiere on est plus libre dans ses expressions, que dans l'autre —

Ille Eh bien vous viendrez avec à Berlin pour m'assister dans les Dispositions affaire pour bien recevoir le Roi V. Mté et je veux qu'alors vous parliez avec mon Ministre de cette affaire —

Ego - J'y tombai — Quand je suis venu à Berlin je me suis entretenu avec le ministre sur ce que j'avois dit du Maitre, le quel me disoit, que le Roi lui en avoit déja parle en termes generaux, alors je lui declarois, que le Roi de Prusse ne l'avoit aucun droit de garder le Territoire d'Elbing — Je lui fis voir de difficulter de le garder par la force, aussi bien, que par le moyen des amis. — Je lui representai que Roi S. Mté tireroit plus de profit ailleurs etant bien avec la Pologne, qu'il ne lui en pourroit revenir du dit Territoire, qu'ainsi le territoire ne vaudroit pas la peine de negliger l'amitié des Polonois: C'est ce que je deduisis tout au long dans un pro memoria sine die et consule le tout pour frayer le chemin à Mgr le Grand Tresorier et meme à S. E. le Vice-chancelier a pouvoir d'autant mieux parler aux Mrs les Prussiens sur cette matiere à fin de pouvoir l'achever glorieusement — J'ai meme eu dessein de joindre ici ce pro Promemoria et j'ai fait voir à S.E. le Vice-chancelier — J'aurois pu dire aussi ce que le Ministre Prussien m'a repondu sur l'un et l'autre point, mais comme par la lettre que V.E. a ecrite a S.E. le Vice-chancelier et que j'ai reçu en suite en copie immediatement de V.E. je vois que V.E. desapprouve la Contre visite, que j'ai cru etre l'occasion la plus favorable à Mrs les Ministres Polonois pour pouvoir d'une maniere, quasi aliud agendo achever le reste de l'honneur et de la gloire de la Patrie de meme qu'à son grand avantage, je crains que je n'ai deja trop fait, quoi que j'ai été poussé à cela par la lettre de S.E. le Grand Tresorier et animé par la lettre de V.E. du 8. Fevrier dernier: Ainsi je m'en tiendrai là sans aller plus loin et quoi que je me suis assés bien precautionné en disant à la Cour de Prusse de n'avoir ordre en aucune maniere de leur parler et que je n'ai rien dit, qu'a l'avantage de la Republique, comme S.E. le Vice-chancelier, à qui comme je l'ai dit ci dessus, j'ai fait voir le projet m'en rendra temoignage je dis pourtant Pater peccavi; Vos ordres m'ont animé, Vos ordres soit per derecturn ou indirecturn, m'arretent aussi — Au reste je rends tres humbles graces à V.E. des peines qu'elle veut bien prendre pour mes procès — J'ai l'honneur d'etre —

P.S. J'ai l'honneur de communiquer aussi à V.E. l'entretient que j'ai eu pendant mon Dernier sejour à Berlin avec le Comte Golowkin au sujet de l'ombrage qu'il avoit prit, de ce qu'il s'est passé de part et d'autre, je lui dis, que l'on nous avoit informé qu'il avoit voulu venir à Dresden pour quoi il n'etoit pas venu sur quoi il fit un compliment fort obligeant — Je lui dis ensuite, que l'on m'avoit dit aussi, qu'il avoit prit ombrage de mon sejour à Berlin, et encore plus du sejour du Roi de Prusse à Dresde — Je voulois bien lui avouer qu'aux autres Cours on avoit prit aussi ombrage la dessus, comme nos Ministres me l'avoient mande, que j'avois envoyé à ceux ci des arguments pour dissiper ces faux ombrages, mais que comme il m'avoit marqué que les Cours ne goutoient point ces raisons je leurs avois repondu qu'il n'en devoient plus alleguer aucune puisque l'on n'etoit pas en droit d'exiger de nous de leur rendre compte de notre conduite, pour avoir leur approbation, ne nous ayant point demandé notre approbation sur la leur, et qu'il valoit mieux que l'on prit ombrage de nous, que si nous prenions ombrage des autres — Mais dis-je mon cher Comte Golowkin n'est-il pas bon que le Roi de Pologne et le Roi de Prusse après avoir été long temps la Dupe des autres ayent reconnu qu'il font bien d'etre bons amis — Il repondit qu'oui — A cette poursuivis-je, il s'agit de

savoir

savoir, si Nous avons fait un Traité ou non et comment pouvoir oter l'embrage à ceux, qui en ont pris - Il suppose premierement, que nous n'avons pas fait un Traité, cela etant, et que nous disions la chose comme elle est, c'est à dire que Nous n'en avons pas fait - Nous n'en servons pas envié -

Ille - Cela est vrai -

Ego - Je suppose dont en second lieu, que nous avons fait un Traité et que Nous le montrions pour faire voir, qu'il ne contient rien, qui puisse donner de l'embrage, alors on dira, pourtant, que nous ne montrerons pas tout, ou qu'il y a encore des Articles secrets -

Ille Cela est vrai aussi -

Ego - Que faire donc -

Il hesita de me repondre, je dis donc, il faut laisser errer, ce que l'on veut -

De S. E. Msgr le Grand Chancelier de la Couronne à S. E. Msgr. le Feld-marechal Fleming de Varsovie - le 10. Mars 1728

Les deux Lettres, que V. E. m'a fait l'honneur de m'ecrire du 28. du passé et 3. du mois Cour m'ont trouvé dans une indisposition et abbatement si considerable qu'a peine suis-je en etat d'y repondre par l'ordinaire d'aujourdhui -

Je suis tres obligé à V. E. de la part, qu'elle me donne des nouvelles invitations qu'elle a faites à S. Mte Prussienne meme et de la communication, qu'elle m'a faite par rapport à ce sujet. Pour le reste il suffit, que Mr le Grand Tresorier de la Couronne qui est chargé de la negotiation avec le Ministre de la Cour de Berlin en soit informé - Et comme je souhaite sincerement, que ladite negotiation aye un heureux succes, je repete ici les entiments de reconnoissance, que j'ai temoignés dans mes precedentes Lettres à V. E. de la cooperation à cette fin, me remettant entierement dans cette affaire la sur Mr le Grand Tresorier, et en me reservant de dire mon sentiment sur ce, que S. E. nous communiquera. de Son succès, lorsqu'il plaira au Roi de convoquer le Congres public pour cela - Pour ce qui est de la reponse du Roi notre maitre à Berlin, V. E. a vu par la Copie, que je lui ai envoyées les raisons, pour quoi j'ai cru le delai de cette Reponse plus convenable à l'etroite union des deux Rois avec les autres Etats de la Republique, et par consequent plus conforme aux sentiments de Sa Mte, mais ceux du Roi de Prusse meme - Je suis avec tout respect possible - etc. -

Od Jm. Xięcia Podkanclerzego do Jm. Pana Kanclerza Kor. z Drezna d. 10. marta -

Opieniciatem obszernie JKr. Mci P. m. mite Reflexye Un. Pana na pierwszym dnie Jego ex occasione Imienia Panskiego względem przeniesienia Seymu do Warszawy wyrażone, oraz i te grodzu, ktorymi by in casu indispositionis Zdrowia Pańskiego tak tranzlacya reagi mogła - Ale jako JKr. Mć P. m. mitz nie mysleć wprzod cale ustym i ex sola tylko fama po Polszcze divulgata motivum wziawszy nieznayt był takowy Projekt, ktorego Communikowat przemienie Un. Panu, non dud consensu Status; ale certis diebus Seymu prospiciendo, tak Kiedy provnanent stad inne reflexye i metus i irritandorum conciliorum publicorum, tedy odstępuje z uprzeim wzmienionego Projektu i dispensuje się na cale Do prowincyi Grodzienskiey, spodziewaiąc się, że Dobre Swoia uczynią mu sufficyencyam wigoru ad usus Rzpltey na tamtym miejscu - Co nayleprey potrebi za powrotem do Pan Boy Je Kr. Mci do Polski - Teraz zaś przy pierwszey okazyi donosi Je Kr. Mci P. m. m. Zdanie Un. Pana w wczorayszym liście de 3. Junii odebrane ratione invitatoriorum na Reasumpcyą konferencyi publicznych cum Ministris extraneis; gdzie lubo mieny im zawsze obiecuie punctualnem nostram, gdyby się za-

cie

Zalecił chciałby, że z nimi nikt perficitur, jednak byłaby rzecz bardzo dobra, aby to porozumienie się cum illis Ministris subsequi mogło, dla obwarowania i utwierdzenia przyjaźni cum vicinis. Acz JKMć niemoże determinate wiedzieć, jak porzecz będzie mogł prospicere do Polski i obawia się, aby ztąd przy expectando Deliberatorio niestracił się, tedy chciałby rzecz onęchcia wczesnie uformowany projekt i zlecił mi o to pisać do Wiednia, co praemittitur adimplen.

P. J. Jm Pan Feldmarszałek przm Pan życzy abym pisał do JP. Le Fort Ministra JKr. Mci w Dworu Petersburgskiego, ażeby imieniem Panskim reprezentował Dworowi tamecznemu, że tu za chodzi wiadomość, iż Dobra Starey, Starki w Litwie, których in demnitatem providendo zlecił był Król Jmć Administratorowi Komissarzowi swemu salvo z nich reddendo calculo, Moskwa sam u proprio nie uczyniwszy o to naymnieyszey tu rekwizycyi zajechała i Ekonomia JKr. Mci rugowała uzurpuje sobie jakieś krzywdy od tegoż Administratora, gdzie jeżeliby się to pokazać miało, tedy Król Jmć Deklaruje ex una parte uczynić wszelką satysfakcyą, ale oraz upewnia się, że jeżeli ex parte altera zaszły jakie violencye, wzajemna stanie się satysfakcya - ale nie wiedzaiąc się wdawać się w takowe z tym Dworem Deklaruje. —

De S. E. le Feldmarechal Fleming, a S. E. le Grand Chancelier de la Couronne —
le 13. Mars.

Depuis ma derniere, que je suis donner l'honneur d'ecrire à V.E. en Date du 3. decembre, j'ai toujours eté malade, j'ai craché de sang et j'ai une grosse fievre, j'ai cru entre quitte, et je suis sorti, mais elle est revenue quite, et je suis sorti, mais elle est revenue accompagnée d'une colique. —
La longueur de ma dite lettre m'a empechier de mander à V.E. jusqu'ou en me representations a la Cour de Berlin ont trouvé ingres -

1. Ils sont convenus, que de droit ils ne peuvent point refuser à la Pologne le Territoire d'Elbing —
2. Il s'agissoit de la restitution de leur argent et c'etoit sur quoi la liquidation roulira. —
3. Mais convenir de la liquidation il falloit convenir auparavant des principes. —
4. La Pologne se souviendroit, qu'elle avoit manqué in termino solutionis, et par la Cause expensas morâ —
5. Ils administroient de bon coeur une Commission mais Debito et soluto more et non de 80. personnes, ce qui etoit contra pacta s: Mr. J'ai leur esprit —
6. D'ailleurs ont ils fit, qu'ils se reglerioient sur la Pologne a preferer à toute autre voye la voye de douceur —

Enfin ils ont promis d'etre fort raisonnables, mais qu'ils espe-roient, qu'on le servit aussi de l'autre cote, et que l'on ne procederoit point Dictatorie nomine, c'est la ce qu'on m'a dit par la la question - Ani est bien debattue, et c'est beaucoup à une Cour Despotique, car de cette maniere l'affaire tombe entre les mains des Ministres, à qui il appartient de traiter le quotidie. Et je suis du sentiment que S. E. le Grand Tresorier effectuera plus à Berlin en 8. jours, qu'il ne fera à Varsovie en 8 mois - Ainsi si Mgr. le Grand Tresorier venoit ici à Dresden - et qu'il s'en retournat avec le Roi de Pologne par Berlin il pourrait y traiter l'affaire, quasi aliud agendo, car tout depend presentement encore du Roi de Prusse et comme sa Mté Prussienne aime et estime Mgr le grand Tresorier, il recevra plutot de lui les representations, qu'il lui fera dans cette affaire, que d'aucune autre et par consequent, après, qu'on sera convenu des principes sous les yeux du Roi, le reste suivra bien plus aisement. —

De S. E. —

De S. E. Mgr le Grand Chancelier de la Couronne à S. E. Mgr. le Feldmarechal Fleming en Reponse du 20. de Mars de Varsovie —

Je suis très fâché de voir par la lettre, que V. E. m'a fait l'honneur de m'ecrire du 12. du mois non seulement la nouvelle Indisposition, qui lui est arrivée, mais encore la fâcheuse rechute qui est toujours le plus a craindre — Je souhaitte de tout mon coeur à V. E. un prompt retablissement, et une santé inaccessible à des pareils accidents — Pour ce qui est de la negotiation avec la Cour de Prusse V. E. aura vû par ma derniere, que dans cette affaire là je m'en suis entierement remis à Mgr le Grand Tresorier de la Couronne et je ne doute pas, que la prudence et l'abilité connuës de ce Ministre ne conduisent les choses, à une fin desirée — Je lui ai communiqué la lettre de V. E. et il devrit y faire reponse par l'ordinaire d'aujourdhui — Je suis etc. —

Memoire donné à Roi de Prusse touchant l'affaire d'Elbing. —

Il faut considerer. 1.e Si Sa Mté peut garder le Territoire d'Elbing. Pour savoir cela au juste, il faut examiner les moyens, que S. Mté a pour le garder. —

A cet egard S. Mté ne prendra en mauvense par que je lui remette en memoire ce qu'elle m'a dit un jour au sujet des Espagnols, qu'ils n'avoient pas bien examiné, ce qu'ils devoient faire dans les conjonctures presentes — Le premier moyen qui se presente par ou S. Mté pourroit le garder est le Droit: mais le traité meme prouve que S. Mté n'a pas droit de le garder, le Territoire d'Elbing ne lui etant qu'hypotheque — Mais si le droit manque comme je viens de le faire voir l'on pourroit vouloir se servir de la force comme du second moyen — Mais si Sa Mté peut le garder par la force, je lui conseillerois de Disposer de tout la Pologne, l'on dira peutetre qu'une telle disposition feroit trop de bruit, que d'autre Puissances seroient trop animées contre Sa Mté et prendroient le partie de la Pologne — Et je reponds, qu'en refusant le Territoire, on viendra tôt ou tard pourtant a ce bruit. —

Si la force ne suffit pas, l'on pourroit avoir recours, comme au troisieme moyen aux armes — Mais la jalousie et l'envie que l'on porte à S. Mté preferablement à la Republique empecheroit tout le monde d'etre pour elle, tout le monde au contraire seroit pour la Republique, jamais à craindre — Ce sont là les trois moyens par lesquels l'on pourroit se faire une juste esperance pour se conserver la chose desirée —

Je puis apresent joindre une autre question, savoir, s'il est de l'interet de S. Mté de garder le dit Territoire? A cet egard il faudroit balancer, le profit, qui revient à S. Mté du Territoire d'Elbing, qui en effet n'est pas si grande chose, avec le bien, qui peut luire devenir de l'amitié avec la Pologne lequel à mon avis et bien grand — La Pologne sous le Regne du Roi s'est fait connoitre par la combinaison d'un Roi de Pologne et Electeur de Saxe dans une meme personne plus que jamais dans le monde, et s'est mise en grand consideration pour tout; chacun prend part à sa conservation — Les Turcs, les Tartares, l'Empereur, le Czar et Sa Mté Prussienne s'interessent tous pour la conservation de la Pologne leur bonne Voisine dont personne n'a rien a craindre — Mais il n'en est pas de meme des voisins de la Pologne, on ne les croit pas si bons Voisins que la Pologne — Par la on peut aisement juger, combien d'utilité il revient de l'amitié de la Pologne — Il est sur premierement, qu'il n'auroit rien a craindre de ce coté la — Et puis il pourroit se flatter surement, que le Sud et le nord auroient plus que jamais de la consideration pour lui — Il est vrai, que la paix s'approche, mais cela ne causera, qu'un changement de Teatre et de combinaisons — Et il est certain, que par un accommodement avec la Pologne S. Mté Prussienne pourroit se mettre en etat de tous les conjunctures, soit guerre, soit paix,

et que

et que dans tous les deux cas - d'Empereur et l'angleterre auroient tout l'egard possible pour S. Mtté autrien que si l'accommodement ne se fait point - Elle aura les mains libres pour toutes les conjonctures, que S. Mtté veuille considerer tout cela, et que la Pologne, depuis, que les troubles ont cessé s'est mise en etat de pouvoir soutenir une guerre au moins defensive - comme aussi, que la Republique ne precipite rien, mais qu'elle fait fort bien profiter des conjonctures, pour avoir ce qui lui est deu —

Qu'il plaise Dieu - je à S. Mtté de considerer tout cela et elle trouvera, que le Bien qui lui reviendroit de son accommodement et amitié avec la Pologne surpasse de bien loin le profit, qu'elle tire de Territoire d'Elbing, lequel d'ailleurs, comme je l'ai fait voir - Elle ne peut retenir ni par la prescription de son droit, ni par la force, ni par l'arbitrage -

Un pro Memoria donné de la Cour Czarienne à Mr le Sort Envoyé Extraordinaire du Roi -

Le Ministere de l'Empereur de Russie trouve necessaire de faire connoitre à Mr d'Envoye Extraordinaire, comme quoi le Gouverneur de Smolensko de meme que l'Inspecteur des Terres que le jadit Prince Menzikoff a achete et possede en Pologne et Lithuanie ; mais qu'après l'exil du dit Prince ont été occupées avec le reste de ses autres biens par la Chambre definale de S. Mtté Imperiale ; en mande, que les dites Terres ont été inquietés par des differentes courses des certains Polonois, et que non seulement le sudit Inspecteur nommé Potemkin a été depossedé par force de Comte Horry Horki et depuillé entierement, mais qu'outre cela les autres biens ont été invachis de la meme maniere ; que le dit Potemkin a rapporté cela au Gouvernement de Smolensko demandant protection contre une pareille oppression extraordinaire ; que pour obvenir a ces inconvenients le gouverneur a été obligé à expedier dans ces quartiers un Capitaine avec 300. Dragons, quoi qu'avec cet ordre (après de n'y pas commettre la moindre hostilité - Que le Capitaine etant arrivé près Horry Horki avec sa suite a trouvé rangé en ordre un parti d'environ nombre entremelé des Polonois, Wallaches, Hussaires et Sabtaires sous le commendement du Colonel Pasckiewicz, et que sur la demande lui faite, a quelle fin il etoit venu la, il avoit repondu, qu'il avoit reçeu l'ordre de marcher pour Horry Horki que sur cela le Colonel lui avoit repondu, qu'il agiroit de meme en conformité de ses ordres - Que la dessus le Capitaine s'etoit rendu a cet endroit, et qu'il avoit bien trouvé evacué, mais que pourtant le Colonel avoit pris de la avec lui une somme montante au de la de 6000 Risdales, qui etoient de revenües provenüs de dites Terres, Qu'aussi on avoit avis, qu'encore, un autre Parti de 30. Chorongues s'associe contre le dit Capitaine, qu'outre cela un autre nommé Illa avec la paysanne Polgeseria, avoit été invachir par deux cent hommes de racaille des Districts d'Orschanion Lavsk et Golesnok et qu'on en avoit emporté non seulement 916. Risdales de l'argent content, mais aussi tout le blez et pourments avec 900. tonnes de sel que le Prince Menzikoff avoit fait acheter à Riga, et qu'au dessus de marché on avoit exercé la encore d'autres violences -

C'est pourquoi on a deja donné au Ministre qui reside de la part de l'Empereur à la Cour de Pologne l'ordre de faire des Representations deües a S. M. P. et à la Republique pour qu'elle veuille bien empecher à l'avenir des pareilles procedures illegitimes - Car comme le Prince Menzikoff a été disgracié a cause des crimes commis contre la Mtté Imperiale de Russie et qu'il n'a pas peché ni contre le Roi ni contre la Republique de Pologne et qu'il a acheté les Terres en question pour une somme considerable du consentiment du Roi et en qualité du Gentil homme polonois, il est conforme à la justice et à l'equité, que l'Empereur de Russie au quel apresent les dits biens sont parvenus, ne soit point troublé dans sa possession, a moins que le Roi et la Republique de Pologne ne trouve moyen d'en payer le valeur. Mais en ce cas la ils auroient les mains libres de disposer de ces fonds a leur bon plaisir -

On espere que Mr l'Envoyé Extraordinaire fera rapport de tout ce que dessus à la Cour et qu'il voudra bien s'employer d'y procurer une prompte satisfaction de demarches extraordinaires, dont on se plaint. —

Od Jm Pana Wojewody Podlaskiego-
Hetmana Wx Kor. do Jm Pana Kasle-
rza Wx Kor. d. 22. Martij -

Mając rowny, jezeli niewiększy szacunek zdrowia Wm Pana,
niżli mego ustawnego, et amplius jak naydłuższego przeciągu Jego
Desiderium ciężko przerażony jestem niepewnością względem
dzia zwłaszcza nieprzyjacielskich, jeszcze przed insynuacyą Wm Pana
w Stabrosci Jego domieszaną, któreśmy, jako zawsze publica
za predicte bez odpuszczenia niewczasy oprzyjać powinny vota,
tak tego jedynie pragną, ażeby to światło, które in veriendo alijs con-
sumitur ostrożnym i fatalnym niepodległe cieniom - Ja zaś przy
zaczętych szczęśliwie świetach tego Wm Pana intimicus życzę, aże-
by Najwyższy Lekarz, gdy vitam recurgendo reparavit, nowemi o-
stabione continuis visibus siły Jego przy czerstwych i jak naysze-
słiwszych latach wespół z Jmcią Wm Panią i piękną laterolą
posiadania ozdobę i przeciąg Prześwietnemu Domowi swemu przy-
noszącą - Jm Pan Rostkowski tardi gradu po niewczasach
swoich powraca się pocztą, za którego przybyciem, co wyrazumiem go-
dnego do wiadomości, donieść niemieszkam - Wyrażony przez się-
go w powtórnym liście postrach Krana Jmci nie jest u mnie tak
Daleco ad metum, ale racyą ad cautelam et diligentiorem custodi-
am granic, dla których większego obwarowania nietylko grodzicz-
sze Kazałem rozstawić straże, ale też nadal mnoże rozkazano
kilkonaście publicznym charagwiom do wszelkiey in omnem
eventum gotowości, lubo nieopuszczam się, ażeby Krana Jmć
widząc łatwość naszą w Zabronionym zbiegóstwie tamecznych
przyjęciu przez odmianę usposobienia, atym bardziey Porta wiedo-
mi w granice nasze Nurzewie reperant, miała rospoczynać pod tak
małym pretextem nowi molimina belli - Jednie niemniey przykre
różnych wyżli i niebezpiecznych teraźniejsze Jm Pana Wojewody Wi-
leńskiego inconsulta - Republica attentatum, które naszego dignitatem
Rzpltey uważającego sensibilius dotyka, że nieprzyjaciel tak małą
garstkę w granicę swoje bez przygotowanego a śmiałego nawta-
pnym gruncie oporu nieruszy i niepuszczeni tak łatwo ustą-
mijając się wzgardliwie pedibus - nie bez naszym hańbą, an
hostem a hańba i niesławą nietylko wojska, ale i całego Narodu -
Nierdato mi się tey niespodziany dubiedinem prius powiadzieć
Konjunktury Dworu Jmci Podkanclerzemu Wm Panu na-
jest żadney o tym tak ode Dworu, jakoż od Jm Pana Wojewo-
dy Wileńskiego Wm Pana Woty, ale to wszystko ea certos Wm.
Pana prodhuwozy certitudo, tem Kresem wyznaniem -

P.S. Po napisanym liście stanawszy w mieście Jm Pan Rost-
kowski Stolnik Ziemi Wileńskiej, krótką przed wyjechaniem swe-
ta uczynił Relacyą szczęśliwszego powitania i przyjęcia swe-
go, aniżeli pożegnania Krana Jmci, ato ea occasione skrytey
a szkodliwey bona vicinia et amicitia z teraźniejszemi Rebel-
lizantami korrespondencyi dwóch Agów nazwiskiem Czyr-
exyn Mehmet i Karadewlet w Rostkowie pod protekcyą Jm.
Pana Obrzeżnego Kor. zostających, którzy wyprawiwszy dwóch
Wołoskich Retmistrzów Werlana i Michałka do Sołtan Sat-
gi Dnem sedetionum deklarowali Jmieniem Jeks. Mci
Rzpltey wszelką pomoc i protekcyą - O czem powziąw-
szy pewną wiadomość i przeszkodę Krana Jmci, jeż nie
tylko ujął oświadczonej przedtym Jm P. Prołowi ludzkości,
ale trzymając prawie in segregato huncato bardziey, jako stpie-
ga wiejąc Prola traktowanie kazał groźąc i wojny wypowiedze
niem i gotowemi ad repetendos Rebelles Czambalami, które
ażeby mogły averti barku powstępowania - Prola swego chciał
był Krana Jmć razem wyprawić z Jm P. Stolnikiem Wileńskim do
Jeks. Mci P. W. M. zpodobnienia jako in antecessum skargami i
postrachami, którym chciał zabiedzić i odwrócić, rezolwowałem
się wyprawić umyślnego Towarzysza Stanisława z listem do
Krana Jmci upewniającą, że te potajemne Korrespondencye
a dopiero deklarowane prozdki są przeciwne myślom, Je
Kr. Mci P. W. Wm. ani wiadome całey Rzpltey zachowują-
cey inviolabile od zawarcia Traktatu Karłowickiego Kon-
dycye wszystkie i obowiązki praw sąsiedzkich i dobrey przyjaźni
kupnim wyrażone - Któkolwiek by zaś pokazał się zdrayate-
lów tey Rzpltey autorem tych fomentów i sfiarowany widzia

Repub.

Rzpltey jakiekolwiek nadalsze zamieszanie prawnej będzie powinowatemu Intrinzycznej i Dowodach jawnych Tatarowi J= Kr. Mci i całej Rzpltey podległy.—

Od Bengli Gerey Hana Tatarskiego przez Jm Pana Rostkowskiego Stolnika Wileńskiego pisany do Jm Pana Wojewody Podlaskiego, Hetmana Wx Kor. list z Crabbrdzia d. 7. Febr. roku Jezusowego 1728. a Mahometańskiego 1140.—

Między pierwszemi Pany i Senatorami w Wierze Chrześciańskiey zostaiącemi sławnemu i od ludzi wszystkich szanowi wybranemu Jm Panu Hetmanowi Wx Kor. a naszemu sąsiadowi i przyiacielowi zdrowia dobrego, prawdziwego szczęśliwego i pokoiu od Boga życzymy—

Po zaniesieniu szczerych pozdrowień i pytaniu się o powodzeniu waszym do wiadomości podaiemy. Ji przyiszły z wszelką ludzkością Tatarską przyiaźni przyzwoita, Jm Pana Rostkowskiego posła Waszego wnoszącego Protestacyą za Czyrezyn Mahometem i Karadewletem, turkiet Alim Barek Szach murzą, deklarowaliśmy byli Darowi iemu winy przeszłe wszystkich Ord przyiaciół, że ci buntowie niecnotliwsko zaszłey, dla nastawicznego zamieszania i skrytey gancy za godni kary, dla ustawicznego zamieszania i skrytey zdradliwey za przodkach nawet Hanów z Dziantymirem Murzą głównym Rebellizantem Korrespondencyi— a do tego gdyśmy bezpieczeństwa przyiaźni Tatarskiey Pactami ugruntowaney pewni stali byli do Was exteka naszego Jmahet Szach murzę, żądaiąc wydania winowaycow naszych, za pierwszemi tylko dwiema uwolnienia przez niego instancyą, do trzecim Alim Barek Szach murzem żadney natenczas nie było wzmianki, my też nieuciekliśmy, gdzie się obrace, iż tych do Was uszedł— Jednakże dopiero iaźni Wmci Panowie umyślilismy byli wszystkim temi Darowaniu lubo rzecz trudna i nieobiczayna zdała się, bych dla kilku osób tamcie wykonana, tak wielka burki przysięgę i przekleństwo— I z tym jmieniny mieli wydymować nazad Posła Waszego— Ale gdy w tym czasem nowa na Budziakach wszczęta się Rebellia, niemogliśmy tak prędko dać responsu Posłowi Waszemu, aż pierwspokoiney tamże Rebellii, z których przyczyn Jezuffskurza zbiłkaiących tych buntach, z których przyczyn Jezuffskurza zbiłkadziesiąt murzow przednieyszych rozsił znowu do was— azaten jakiś to zgodzie może zesprawiedliwością, kiedy za jednemi Jestarczą bowiem, a drugich większych buntowników przyimuje wszelka pewne i protekcyą dawniczyszym, i świeższym Tractanie i obszerniejsze im Jmieniem Krola Jmci Brata naszego i Rzpltey wszelka pewne i protekcyą dawniczyszym, i świeższym Tractatom przeciwna i dająca okazyą do nieustannych Rebelij, bo ktokolwiek tylko w czym umyślnie, zaraz uciecy do Was będąc pewien wszelkiey obrony i zaszczytu— Powstaiemy tedy znowu exteka swego z Posłem Waszym donosząc, że na żądanie Jm Pana i przyiaciół naszych nie tylko Darowaliśmy tym pierwszym zbiegom winy naszych, ale i to wszystko czego się przez Posła swego potrzebowali uczynić, ale i to wszystko czego się przez Posła swego potrzebowali uczynić, gdyby świeżo uszły w Granice wasze Jezuff Murza z Adherentami swemi niesprowokowani na nas przeciwnych wyiść o przyiaźni waszey, w czym, jako najprzodszey czekamy od Jm Pana informacyi i rezolucyi— Ufamy przytem rozsądkowi Jm Pana i powszystey jeszcze z Ojcem naszym s.p. Selim Gerey Hanem Rzpltey Waszey wielce przychylnym przyiaźni, że przez pamiątkę dawnych Jego affektow potrafiać nato będziesz, ażeby poddaństwo nasze w szczęśliwym zostawało pokoiu z powszechnym obojey strony ukontentowaniem— Dobrego zatem od Pana Boga życzemy Jmpanu zdrowia.—

Respons na ten list Hana od Jm Pana Wojewody Podlaskiego H. Wx Kor. z Rozdołu d. 29. Martii.—

Gdyby był Jm Pan Rostkowski Pułkownik woysk J= Kr. Mci i Rzpltey Expedyowany z wszelką od Wx. Hanskiey Mci ludzkością, zaszłaby rzecz napowrot wyprawionego do mnie z wiadomością i wolą Wx Hanskiey Mci posłańca, uznałbym był; dwaszy wielkim rozsądkiem swoim z listu mego do Wx Hanskiey

Kanowskiey Mci pisanego i z przytaczaney Kopiy Ordynansu
Zabraniaiącego dalszego na strony nasze przeyscia wszyst-
kim Zbiegom i rebellizantom, że nie z strony naszey nie-
zaniedbywanny, cokolwiekby mogło nienaruszoną między
nami powage i wzaiemne przyiaźni Dawniyszemi Traktata-
mi i dzisieyszym Karłowickim utwierdzoną; owszem staran
się pilnie, aby między państwami Nayiaśnieyszego Brata
Jmci i Rzpltey jako i W.ci Kanowskiey Mci stała i prawdzi-
wa trwała przyiaźń, ktoby też przez zniżelim się upodza-
wat powrocił tu do mnie Jmć Pan Poseł z listem W.ci Kano-
wskiey Mci żalącym się na przyiscie teraźnieyszych z Budziako
Zbiegow, ktory przed przybyciem wyprawionego od JP. Posła
Forbaszysza, nim Jusuff Murza i inni Zbiegowie z granic
Rzpltey rozlegle i spokojem ubezpieczone niespodzianie i niepo-
wiednie wbrnęli, pewnieby był teraz ode mnie wysłany Ordy-
nans, ktory zaraz po odebraniu od Jmć Pana Posła wiadomości i
wyrażonym W. Kanowskiey Mci żądaniu wydałem już od niedziel kilku,
o czem nie wątpię, że W. Kanowskiey Mci dostatecznie przez wiadomość
z tey tedy mojey łatwości i rzetelności mieysc W.ci Kanowskiey Mci miar-
kować i wierzyć, że przyobiecana przez dwóch Agow Cyrezyn Mech-
meta i Karadewleta ludzi zdesperowanych i bezbożnych się chwytaiących,
Sołtan Jałowca i adherentow iego pomoc i protekcya, jako jest zmy-
ślona, tak bez woli i wiadomości Jo Kr. Mci, tudzież Rzpltey ofia-
rowana i upewniana W.ci Kanowskiey Mci, że ktokolwiekby z naszych obywa-
telow wchodził w potaiemne z przeciwnemi i niepostuszanemi W. Kano-
wskiey Mci osobami korrespondencye dopomagaiąc do większego zamiesza-
nia, byłby za to przyiazdnych dowodach przykładnie skarany, gdyż Jo
Kr. Mć. D. W. mtą z wrodzony i wszystkim Monarchom przyzwoitey
dobrey sąsiedzkiey przyiaźni uciekaiącym się do nas z dalszych
ustow, ktore czasokroć i winnych trafiaią się Narodach, a oraz wne-
sienia listownego za postuszeństwem Jmć stanowi niewdzięcznia, tey bydź na-
dziei, że wspaniałe W.ci Kanowskiey Mości i z wielkich Antenatow swoich
do mitościwości skłonne serce przebłaganiem bardziey aniżeli zem-
sta kontentowne się będzie. Niema Rzplta żadney potrzeby i przyczy-
ny utrzymywania tych malkontentow, a dopiero pobudzenia swych
przeciw świeżej zgodzie swojey, przy tak głębokim ze wszystkiemi
sąsiady pokoju, ale cokolwiek dwiadczy, czyni to dla starodawnej
zdawnych lat zachowany przyiaźni. Względem odmienionych
zdania i grania naszych Ministrow, niemogąc dać zupełney W.ci
Kanowskiey Mci rezolucyi pod teraźnieyszą odległą w państwach Dzie-
dzicznych Jo Kr. Mci P. M. Mtr. rezydencyą. Dowiodł jednak nie-
omieszkanie Jo Kr. Mci P. M. mtr. wyrażone w liście W.ci Kano-
wskiey Mci żądanie, na które przedszego niespodziewam się responsu, chy-
ba za szczęśliwym Jo Kr. Mci P. M. mtr na przyszły pod jesień po-
dnie. Sęym pochwałem. Tego zmierzy jestem rozumienia, iż pod-
bna, jako i za pierwszemi, wniesiona będzie do W.ci Kanowskiey Mci In-
stancya. Niewątpię zaś bynaymniey, że W.ci Kanowskiey Mci, iako
ny syn od wielkiego Ojca swego Rzpltey zawsze przyiazne
go rownie dwiadczyć przyiaźni, i obwarowane traktatem przymie-
bre nieuszczenie starzyznae zechce. Ja iako byłem i jestem
panowny i obowiązany Widlicemu Jmieniowi za uznane podczas posel-
skiey funkcyi łaski tak i samemu W. Kanowskiey Mci do tyłtrze znam się obo-
wiązkow, ktoremu naypomyślnieyszych sukcessow przy ciągłym a
długoletnim panowaniu życzę, tym kariere wyznaniem, tem jest-

Ad Eminum Cardinalem à Collonitz
Archiepiscopum Viennensem, ab Illmo
Dno Cancellario Regni instantiâ favore
monialium Trebnicensium d. 17. mar. 1728.

Pietas est justitia Eminentiâ Vrâ qua etiam in his oris debitus
laudum cheonijs deprædicantur cæq. æquanimitas qua in acceptan-
dis et expediendis recurrentium desiderijs Eminâ Vrâe in-
signia merita dignoscuntur, me quoq. in dies ut pro-
pria cathibitione reverentialis cultus Eminæ Vrâe ejusdem
gratiâ et protectioni amoim in omnare totico jam Ministe-
rio Sd. Cæsareâ Regiâq. Catholicâ mtis capositam Sacrâ Re-
gia Mtis Dni mei Clemi totiusq. Reipublicæ Polonæ Instanti-
bus pro conservatione et manutentione Monasterij Trebni-
censis Sanctimonialium Ordinis Cisterciens: in Silesia circa
liberam Electionem Abbatissæ tam circa liberam susceptio-
nem personarum ad habitum S. Religionis aspirantium,
quàm circa Educationem Virginum Secularium Fundato-
rum Nobilium à Sæculis ad prescriptum fundationis dicti Mona-
sterij, usq. continuo observatam. Ea vi igitur Ministerij mei e-
nixissime rogo Eminam Vram ut pro ea qua pollet apud sa-

eram

Sacram Cesaream Regiam q Catholicam Mtem authoritate dignetur
ad exigentiam justitiæ efficere gratiosius facta in præmissis Sac. Reg. Mtis
D. N. Clemni et ordinum Reipublicæ instantia votivum in gratia
Sua Cesarea Regia q Catholica Mtis sortiatur effectum – Postea-
quam Sanctum judicio suo Emma Vra perpenderit justum hoc per
omnes rationes et circumstantias desiderium Sac. Reg. Mtis D. N.
Clemni ac totius Gentis Nostræ, confido Emmam Vram ejti Cæ. Cæs ar.
Regia Cathol. Mti optime cupientem, id validissima interpositione sua
obtenturam, quatenus in dicto Monasterio Strebricensi, animæ Deo
devotæ ex polona natione pro desideratissima augustissimæ Do-
mus benedictione, pias preces fundere non arcantur, ac proinde-
fore ut tota Gens nostra semper augustissimæ Domi devincta
reddatur devinctissima et ut actus hic Emæ Vræ coram Deo et
hominibus gloriosæ meritorius mihi quoq imponat particu-
larem obligationem ad recognoscendam omni loco et tempo-
re gratiosam hujusmodi protectionem – Cujus auxilium im-
plorando maneo. –

Responsum Emmi Cardinalis à Cælo-
nitz ad Illmum Dnum Cancellarium
Regni Vienna 3. aprilis – 1728. –

Requisitorias Excellmæ Vræ pro libera susceptione Sanctæ moni-
alium ad Monasterium Strebricense rite obtinui et dicenti occa-
sionem, qua Excellæ Vræ et prædictis monialibus, quid grati
et auxilij prædare possem libenter amplector petitioni huic
deesse nolo, loquar in ultra Apud Cæsaream Regiam Majestatem
hac de re iterato et si conatui meo bonus correspondebit effe-
ctus, me felicem æstimabo, qui etiam ad exhibenda alia gra-
ta officia me offero et maneo. –

Excellentissimæ Vestræ.
paratissimus servus.
S. Carolus de Kolowitz

De S. E. Mgr. le Feldmarechal Herning à
S. E. mgr. le Grand Chancelier de la Couronne
de Dresden 24. mars –

V. E. se souviendra, que je lui ai dit en 1726, à Varsovie, que la
Cour de Vienne souhaittoit que j'y visse, et que Mr le Comte
de Sinzendorff m'invitoit par de lettre, reiterées d'y venir –
mais V. E. se souviendra aussi, que sans avoir attention à cela
on y a envoyé Mr le marquis de Fleury, et j'ai fait en cela comme
le Capitaine de l'Evangile, qui s'est conformé à ce qu'on lui a ordonné
Sta Ste Vade – vado. Du Depuis Mr le Marquis de Fleury est reve-
nu de Vienne avec la permission du Roi, sans nous avoir
apporté quelque chose de consolant de la part de la Cour de Vi-
enne – Il y a eu même une petite de correspondence entre cette
Cour et la notre, mal au quel on a remedié par l'entretien que
j'ai eu avec Mr le Cte Seckendorff à l'occasion de mon envoye
à Berlin – La Cour de Vienne ensuite prise ombrage du prompt
retablissement de la bonne intelligence entre notre Cour et celle
de Prusse, qui l'a pourtant fait revenir du depuis à notre
Cour puisqu'elle m'a demander de venir à Vienne pour
m'expliquer avec Mr le Comte de Sinzendorff avant qu'il
aille au Congrès – Il y a eu la dessus grand jalousie et grand
bruit ici, mais j'ai été tranquille en bon Capitaine de l'
Evangile – à la fin on a resolu pendant ma derniere incom-
modité, que je devois aller à Vienne et on a delibéré ensuite,
si le Marquis devoit retourner à Vienne ou non, avant mon
la conclusion en a été qu'il voudroit mieux, qu'il attendit mon
retour – Le but de mon Envoye à Vienne est de m'entendre avec
le Cte de Sinzendorff comment se conduire ratione Imperii
in Religione et regione, et je vais à Vienne simplement ad au-
diendum et ainsi sans aucun instruction. – Mais comme je
ne doute pas, que l'on ne demende entre autres si au cas que
les puissances du nord soient invitées au Congrès, la Pologne
n'y enverroit pas aussi des Ministres, V. E. me fera plaisir
de me faire savoir, ce que je dois repondre, vu si je dois passer
cette matiere sous silence – J'ai cru de mon devoir d'avertir V.
E. de mon voyage, sur tout puisque il y a des ingnorans et
mes des ingnorans toujours en societé avec mes envieux
et mes jaloux, qui ont fait du bruit de ce voyage – Je n'ai pas
jugé à propos de le faire revenir de leurs fausses idées, mais
j'ai informé de tout S. E. Mgr. le Vicechancelier et V. E. jugera
paisement. 1.e Si nous devons negliger l'occasion que la Cour de Vi-

enne.

de la Vienne nous offre de raccommoder ce qui a été gaté en deux ans de tems, surtous puisque 2° la bonne intelligence avec le Roi de Prusse est fort sujette a caution, à cause de l'humeur vive de ce Prince, le moindre inconvenient, qui' survviendra pouvant alterer notre bonne harmonie - et 3° in hoc casu l'amitié de la Cour de Vienne nous a déja été avantageuse ci devant - Peut etre trouverat-on occasion de parler aussi de la succession des filles de l'empereur, et faut il le negliger à causer de discours vagues des ignorants - J'en fais juge V.E. Elle sait que j'ai travaillé avec Elle et S.A. Mgr l'Evêque de Crawvie a retablir de l'union entre le Chef et les membres de la Republique, peut on croire, que je voudrois m'employer à ce qui peut troubler cette union qui est si salutaire - Votre Excellce m'apprends de couperer, que la Republique me temoigne de la reconnoissance, et je spere de me conduire d'une maniere que V.E. aura sujet de me donner des preuves de son amitié à la Diette qui vient, apres cette matiere, il faut que j'entretienne V.E. encore d'autres matieres - Elle sait que Mr le Duc de Liria qui est allé comme Ambassadeur d'Espagne à la Cour de Russie s'etant arreté quelque tems chez nous m'a parlé entre autres de l'affaire de Mr le Comte de Sade a l'egard de la Courlande, et non obstant qu'il m'a declaré etre des amis du Comte je lui ai dit, que le Comte avoit tenu une fort mauvaise conduitte dans cette affaire, aussi le Duc l'a-t-il compris, et on m'a dit, qu'a son passage par Dantzig, on l'a rencontré le Comte, il a fort chapitré la dessus - Mais ayant voulu pourtant donné au Comte des preuves de son amitié, il a negocié un mariage pour lui avec la Princesse Elisabeth, la quelle apres etre delivrée des grandes esperances, qu'elle avoit conceu d'etre etablie dans le pais, doit avoir temoignée etre bienaise de se marier hors du pais. De sorte que le Duc a preferé le manage avec le Comte, l'on en a donné avis à ses confidens, qui m'en ont parlé, et je leur ai dit que notre Cour ne s'en meleroit point quoi qu'elle ne pouvoit pas non plus mettre obstacle a ce dessein, mais que pour bien faire les choses le Comte devoit remettre entre les mains du Roi la patente, qu'il avoit des Courlandois, afin de mettre le Roi en etat de pouvoir lui reconcilier l'affection de la Republique pour effacer - Notam publicam - Je suis -

De S.E. Grand Chancelier de la Couronne
à S.E. le Feldmarechal en Reponse le 4.
d'avril. —

La lettre que V.E. m'a fait la grace de m'ecrire du 24. du mois passé m'a apporté un grand soulagement dans ma maladie, en m'informant, que V.E. a recouvré si bien sa premiere santé qu'elle etoit en etat de faire le voyage à Vienne - Je souhaitte de tout mon coeur, que le succès de ce voyage soit tel, que la grande intelligence l'activité l'experience et le credit de V.E. le font esperer, et que que je puisse etre en etat de rendre justice aux merites de V.E. comme je n'ai pas manqué de le faire au tems passé - L'envoyé des ministre au Congrés pacifique de la part de la Suisse depend comme V.E. le sait de la Deliberations et de la resolution des Etats de la Republique a la diete prochain - En remerciant V.E. pour la communication des matieres contenues dans sa derniere - je suis - ett -

Ab Illmo Dño Supremo Cancellario
Regiæ ad Consiliarios Supremos
Curlandiæ d. 18. aprilis 1728. ac

Literas Illrium et Magnificorum Dominum Vrarum ad me d. 20. martij datas per modernam postæ cursoriam accepi cum annexis, quibus perlectis previa pro penesi gratiæ mei in meos et commoda Illrium et Magnorum Dominum Vrarum declaratione in cunctanter reposito - quod ea omnia, quæ mihi communicata sunt deffere Sae Rae Mtti Dno Mo Clementissimo non ister mittam - Interea observerem Illris et Magnis eam idoneam mittere ad sacram Regiam majestatem, cujus felicem reditum ad Regnum in mense Junio expectamus, de hac re omnibus q ejus circumstantiis bene instructam, vel si id commode fieri non posset velim saltem in scripto per postam mittere sufficientem de his omnibus informationem et asseram protestationem authentice cum actis coram quibus recognita est extractam alia authentica documenta, tum sensus etiam suos exprimere non omittant quid nam facto opus crederent, pro securitate et incolumitate Juriam Provinciæ illius - In expectatione præmissorum maneo - ett. —

Du Roi.

Du Roi.

Monsieur le Primat! Les Officiers que le nonce extraord^re qui reside auprés de moi vient de remporter de la part du Pape pour obtenir la Revocation des Trouppes envoyées par le Grand General sur les terres de l'abbayes de Koprzywnica, exigeant une reponse; j'ai jugé convenable de Vous en demander votre avis, auquel je m'arreterai d'autant plus volontiers, que votre zele pour la Religion et votre veneration pour le S^t siege ne sont toujours parfaitement accordées à l'attachement inviolable, que Vous avez temoigné en toute occasion pour le bien public, sur ce je prie Dieu, qu'il Vous ait M^r le Primat en sa sain et digne garde. Ecrit à Dresden le 7. d'avril 1728. —

Auguste Roi —

Reponse à cette Lettre —

Sire!

C'est avec un profond respect, que j'ai receu la lette, que Votre Majeste m'a fait la grace de m'ecrire du 7. du mois, pour me demander mon advis sur les offices que M^r le Nonce Pantucci venoit de porter à V.M. de la par du S. Pere pour obtenir la revocation des trouppes envoyées par les Generaux d'armée sur les terres de l'abbé Koprzywnicka — Lorsque M^r le Nonce Santini m'eut appris Sire la nouvelle de l'envoye de ces trouppes, j'avoüe à V.M. que j'en fus surpris, comme d'un evenement dont je n'avois aucune connessance, parce qu'on n'avoit pas jugé a propos de communiquer avec moi la dessus — Je crus d'abord etre de mon devoir d'en ecrire à M^r le Grand General de la Couronne en termes conformes aux sentiments de zelle, que j'ai pour la Religion et de ma veneration pour le St Siege, sur les quels V.M. meme veut bien me rendre justice —

Dans la reponse que je fis en meme temps à M^r le Nonce Santini je n'oubliai pas de lui insinuer de s'adresser à V.M. le Grand General m'ayant mandé, qu'il avoit ordonné cet envoy en vertu de la derniere Constitution de Grodno à laquelle il ne pouvait pas se dispenser d'obeir sans se rendre responsable devant les Etats de la Republic et en conformité du Resultat pris par les Senateurs et Ministres d'Etat, qu'outre cela, l'officier, qui etoit chargé de l'expedition n'etoit authorisé, qu'a empecher, que le sujet elu par les moines de Koprzywnica au prejudice de la nomination Royalle de V.M. et des droits de la Republic ne prit possession des biens de cette Abbaye, avec des ordres severes, qu'on lui avoit donnés d'y vivre à ces depens, avec un monde, sous l'observation d'une exacte discipline et sans faire le moindre tort aux sujets de l'abbaye — Mon sentiment Sir, que je soumets à la prudence consommée et au jugement Supreme de V.M. est que puisque la matiere dont il s'agit, est une de celle qui suivant la Loix, ne doivent pas etre traitées hors du Royaume, il est indispensable de la remettre au Retour de V.M. lequel je souhaiterois le plus prompt qu'il soit possible comme en effet tout le monde se flatte de l'esperance, que V.M. nous ramenera bientot en possession de cette Bonheur là par sa presence la quelle le Public attend comme le premier objet de sa felicité, et que je desire en mon particulier avec bien de l'impatience, pour avoir l'honneur d'asseurer V.M. de vive voix de mon attachement respectueux pour elle, et de la profonde veneration avec la quelle je suis — a Lovicz le 20. avril 1728. —

Do Jm Pana Wojewody Lubelskiego od Jm Pana Kanclerza W. Kor. z Kupiska d. 25. apr. 1728. —

Jaka za pierwszą wiadomością de fatis s.p. Jm Pani Wojewodziny Dzwie Jey Chrześciańis prosecutus jestem prześwietny i Wm. mDanu pwt trwoga jakonaydowodniey wiadomo wszystkim Konsolacyi, tak i teraz też same przy ozierciu Konsolacyi ponawiam officia — Zaluję bardzo, że ten zajazd dobr nieoczekiwany dodat amaritudinem afflicto cordi Wm Pana — Dla uspokojenia tych nieprzyjacielskich i szkodliwych etiam bono publico miłości fak wielkiemi i okrutnemi Domami, do których strzam honor należy, Kollizyi i klotni; bardzbym żedrzony mojey obowiązkowy przynosił applikacyą — Zjechałbym chętnie i do Krzywego Lubelskiego, abym mógł przytomną Kooperacyą ad hunc finem rzeczy przyprowadzić z należytą Wm Pana satysfakcyą — ale że nie

et annue

et nunc niepodobna mi tey dobrey woli uskonać, gdyż actu wybieram się w Kray wielkopolski na granicę Slonska do dóbr Xiązęcych moiey na Kondescendencyą graniczną z decretu Trybunalskiego naznaczoną, z ktorey za powrotem Jo Kr. Mci P. m. mili. będę musiał do Boy prospiesznie do Warszawy dla expedycyi przedsięwziętey. Przeto interea jeżeliby się co zdało Wmu Panu, abym ja z siebie nun ea impulso Um Pana listownie mogł się odezwać w tym Interesie, tak do Jm Pana Starosty Kaliskiego, jakoż do Johannicow należących do Jmci z należytą remonstracyą, jakoto: do Jmci Przymasa do Jm Pana Wojewody Kijowskiego a wielką rzeczą to będzie za dalszym od Um Pana w wszelkiey poufałości woli i zdania Jego uwiadomieniem. Com recenter miał od Jkr. Mci P. m.me względem Sekwestru na dobrach ogrodu Kopyrzynieckiego i com odpisał, Komunikuię Um Panu, kiedy Jmść Nuncyusz Extraordynaryiny stanie w Warszawie, czyli contemporanea z przybyciem Jkr. P. mm, czyli uprzedzi przyjazd Pański, ieżeliby o tym wiadomości. Jeżeliby się Um Panu chciało wcześnie z tymże Jm Panem Nuncyuszem Extraordynaryinym przed rychłem się nastąpieniem ad Latus Electionis, bedy tenże Jmść Nuncyusz Extraordynaryiny powinienby naypierwey edubere Um Panu rezolucyą na punkta sobie przez Um Pana preliminariter podane, a Um Pan odebrawszy tę rezolucyą, ieżeli wzaiemnie punkta od Jmci Nuncyusza podane będą Um Panu, tedy naturaliter exemplo innych expedieret brzmiące je pro primo gradu ad referendum Jkr. Mci, przytomney przy boku Jego Radzie. Które to zdanie mogłe na roskaz Um Pana wyrazistszy. etc. —

P. S. Niezmiernie ubolewam nad tym gwałtownym Jm Pana Starosty Kaliskiego postępkiem, gotów będąc wszelka moia impendere applikacyą ad evitandam debitam Um Pana satisfactionem. Wiedziałem zawsze desiderium Jm Pana Wojewody Hetmana W.o Kor. Um Pana ze sobie życzyć Starostwa Kamienieckiego, dowiedziałem się zapewne że Um Pan będziesz od tego i rzecz deklarował jestto pretio zgodzić się z Jm Panem Hetmanem. Jakoby mi serdecznie radziebym się W. Um Panowie obadwa bracia zawsze kontenci, tak Onem ugrzeczać Wm. Pana, abyś raczył tę inteneyą swoią do skutku przywieść — i przed przybyciem Pańskim wcześnie zgodzić się z Jm Panem Hetmanem, aby za oddaniem Przywileiu Um Pana służącego mogł inny wypaść bez kontentu na zjazd. Supplikuię Um P. abyś raczył tę swoią intencyą tem łaskawiey przyiąć, im confidentius ons czynię z prawdziwego i obowiązanego ku obudwom Um Panom affectu. —

De Mr. Viebahn Envoyé de Prusse à
S. E. le Grand Chancelier de la Couronne
de Dresde le 10. d'avril. —

Comme je viens de recevoir ce matin un resolution du Roi mon maitre que je sais être tres agreable à V. E. Je crois de mon devoir et je m'en fais un singulier plaisir de vous la communiquer Mgr ci joint — Pour l'obtenir j'ai fait tout ce qui m'a été possible par pluisieurs reprises, sans m'arreter aux considérations, qui des autres auroient peut etre empecher de revenir si souvent à la charge sur un sujet si delicat; et je me felicite d'autant plus d'une si heureuse reussite, qui à ce je m'imagine contribuera beaucoup pour affermir de plus en plus la bonne harmonie entre les deux Etats voisins. J'espere de recevoir bientot l'honneur d'assure Votre Excellence de Bouche comme je suis avec un respect et veneration au dela de toute expression. —

Ad Consiliarium intimum et ablegatum de Viebahn a Rege Prussiae
Berolini d. 5. aprilis. —

Generose et inprimis fideliter mihi dilecte — Ego ad relationes tuas quas successive ad me dedisti, firmiter consistis, ut mei in confiniis Polonie et Sadonie positi caeteritus, nullum harum Ditionum sive Polonie sive Sadonie subditum ulle violento conscribant modo multo minus loca quibus Polonica aut Sadonia invadant — Hisce in finem ad jacens scriptum et penale Mandatum ad omnes in illis locis corum confiniis subsistentes Exercitus meos expediri curavi, et volo ut et vos decenti modo, ac loco hujus mea resolutionis et mandati universalis Notitiam detis, ut exinde ubig vera mea intentio vicinalem amicitiam volendi et conservandi ubique exoscatur, eig pari modo in meis meorum q Subditorum.

subditorum desideriis quanto cius respondeatur - Ego - Vester singulari affectione propensus Red -

Fridericus Vilhelmus. -

Ad Generalem Locum tenentem de Roeder et mutatis mutandis ad cæteros Edersituum præfectos ab eodem Rege Prussiæ - Berolini d. 4. aprilis -

Multum mihi dilecte ac Generose Generalis de Roeder - Quemadmodum nunc semel pro semper firmiter constitui ut nullus subditorum sive ex Polonia sive Cadinia vi in militem conscribatur multo minus ex quodam harum Ditionum loco abducatur - Volo ut resolutionem hanc meam Edersitui vobis commisso indilate notam faciatis, eig severe prohibiatis: ne quisquam ea alio quo pacto fuerit sub amissionis meæ gratiæ, et sub gravissimis pœnis huic voluntati meæ ullo modo contravenire: cujus autem ea officio alibus hominem extra ordinariæ majoris Staturæ in Polonia, aut Cadinia deprehenderit, potest ejus nomen et locum commorationis immediate ad me perferre - Ego Cum - Vester singulari affectione propensus Red Fridericus Vilhelmus. -

De S. E. le Grand Chancelier de la Couronne à Mr Vicebaty de Kupiski le 21. d'avrile 1728. -

J'ai bien reçu Votre lettre du 20. de ce mois avec la communication de la resolution de S. Mté presente - Je Vous en suis obligé Mr et je ne manqueray pas d'en faire bon usage pour appaiser des esprits fort agités par le dernier enlevements - du reste Vous me permet très de Vous dire sur ce que Vous me mandez d'avoir fait pour obtenir cette resolution etc - que c'est la voye la meilleure et la plus sure de rendre votre service utile au Roi votre maitre et de meriter ses recompenses, que de continuer a l'informer bien de l'état des affaires courrentes, afin que Sa Mté Prince juste et sage, puisse prendre toujours de resolutions convenables à sa gloire à son equité et à la affermissement tel amitié avec le Roi mon Maitre et de la bonne harmonie entre les deux Etats voisins, ne doutant nullement de l'effet de cette resolution que de l'elargissement de ceux, qui ont été enlevés de plusieurs endroits et de la Starostie de Grodentz, que je possede, selon que V.E. Mngr. le Vice-Chancelier bait l'a recommander et en souhaittant de Vous revoir en parfaite sante, je suis avec toute la consideration. -

Odpowiedź do Jmć Pana Podkanclerzego Kor. z Kupiska d. 9. Maji -

Teraźniejsza poczta privavit mnie solatio mihi Wm Pana Korrespondencyi, ut supprimo dla podróży Lipskiey - przy zwykłym moim odezwaniu się Umm Panu z uszanowaniem i nieodmienną życzliwością, donoszę nowe attentatum przez ludzi Brandeberskich w Warmij przeciw prawu in armedris - Jest to drugi raz tego czeladka tak violenter zabierają, że ma bydź przeciw Staturæ, o czem niewątpię że dziatę Jmć Biskup Warmiński Mm Pan plenius informuje - Jakom zaś antecedenter rekommendował instanti joinne Umm Panu Interes S. Lipki, tak i teraz rekommenduję - Jest zdanie wielkiego in Republica Senatora, abyś Umm Pan za bytnością swoją w Berlinie sincerissimo Krola Jmci Pruskiego incidenter przytoczył ten Interes, i w tych terminach wyraził repsentyment generalny Rzeczpltey, że jako ona zawsze wierzyła tym sinceryzacyom, kiedy tad tot Instantiæ et repræsentationes in puncto delicato Religionis niemogła żadney satysfakcyi i niewidzi w żadnym skutku annexibus innovationum za teraźniejszego Regenta attentatarum i zaraz żeby Umm Pan wnet mi damus parata puncta w tey materyi podał, cum viva recommendatione et precibus urgentissimis o Reskrypt nowy i prędkoterminy, jeżeli chce szczerze przyjść do Kombinacyi z Kapitu, która pro gratia præliminari ante omnia accommodando zakłada się, przekonywa sprawiedliwa - etc. -

Od Jmć Pana Podkanclerzego Kor. do Jm Pana Kanclerza W. Kor. z Drezna. d. 5. maja. -

Smierć g. p. Jm P. Feldmarszałka Flemminga tak zalterowała Jak Mć P. Jm mtte że i podróż swoją do Warszawy differe rezolwował, alexit mi tedy, abym upraszał Umm Pana o to, aby sejmowa Expedycya mogła bydź jako nayprędzey wygotowana, przez Król Jmć wysłał z Berlina divertere prosto do Wschowy na podpisanie onéyże, a potem tu chce na jaki czas powrócić dla uczynienia dyspozycyi Interesów swoich, których teraz niema komu tak szczere committere jak pierwey - W Wschowie zaś d. 10. albo d. 11. Junii chce stanąć

stanąć, dla tego Jm Pan Podskarbi W. Kor. M. m Pan i na Sztafetę koszta zatrzymał, nieprowincjonalnie etc. — Jm Pan Feldmarszałek die ultima elapsi decessit w Wiedniu upadł do Dziesiątkiey w wiezur nagle capitpavit, bo lubo Pan miey chorował, ale nic extreme et die mortis nihil u Siebie Konferencyą z Jm Panem Graffem Sinzendorfem, bywszy u Niego odwiedzenia godzin Karolinowie Kolowita, Sinzendorff i Jm Pan. Nuncyusz Grimaldi, ale spes convalescencyi differebat w tym recreationis resolucya, lubo uznawał veritatem fidei nostrae, byłoby też tam i Predykant Ablegata Duńskiego. Dysproporcyi fortuny, Jego nieuwiem, bo dopiero trzydziestego dnia Amycrzynie tu post fata otwierają Testament. Upraszałem zaraz Króla Jmci, aby takiego osadził á la tete des affaires Ministra, któryby w dobrey harmonii i w intelligencyi zył cum Ministro polonico, jako zmarły Jm Pan Feldmarszałek expirando Panu uczęstitatem tego; respondit Pan: il faut cela pour que je sois tranquil: ale rozumiem, że, collatio primi ministerii differetur. Ode dnia do dnia obiecuje mi Król Jmć podpisać mi Deliberationis, ale propter aretatum tempus urgebo, aby to jak nayprędzey było mogło. Ktże Jmć Pragnie Im Pan conformiter takież do sanctum W. Jm Pana Dobrodz. Królowi Jmci dpisać in negotio Expectatywy Koprzywnickiego. Interea czekam na Informacyą od W. Jm Pana, jakbym Aycu Stej od Breve którego W. Jm Panu powlał Kupiją odpisać. Interea słychać, że Aycie Stą już benedykował Jmćta Sapiehę na Expectatywę Koprzywnickie. etc.

Od Jm Pana Kanclerza W. Kor. do
Jm Stego Podskarbiego Kor. Respons.
D. 16. maja 1728. —

Niewątpiłem ja o tém, że nieodzałowana śmierć Jm Pana Feldmarszałka Flemminga miała być sensibilis Jo Kr. Mci P. M. mtej i pro alterowac Dyspozycye Pańskie — Ale kiedy się to fatum importunum z woli Bożey stało, nadzieja w opatrzności Bożkiey, ziebyle się Jego Kr. Mść P. M. mtą in vigore zdrowia szanować raczył, przy pozostałych i w Polsce i w Sakonii nieznych i dowiadczonych etiam in absentia Defuncti sługach a wraz sirca incomparabilem prudentiam et sapientiam Principis wszystkie Interesa będą mogły nadzieję i do ukontentowania Poddanych, tudzież Publicznego bytu dysponowane i traktowane, a strata tem jest żałowniejsza pomienionego Ministra, że indispositus quo ad animam decessit z autopsia sobą approbarit, że Regnum Dni anima opus est. —

Względem Expedycyi przedsejmowey czekam na odesłanie Przywileiów Uniwersału, tudzież credentialium i listu do Potockiego na Sejmiki, tudzież listu do Senatorów et ad officiales Equestres credimus na też Sejmiki, abym je mogł kazać gotować i posłać w Warszawie do podpisu Pańskiego. Ja stąd na wiadomą Kondescendyą w przyszłą do Boga drogę wyjeżdżam w Babicach pod Warszawą, zabawię tydzień, skąd zaraz nazajutrz po Bożym Ciele wracam na Rawę, Piotrków, Widawę, Wieluń, wierutrez properato na terminie do Rojowa, lub w Wieluniu do Ostrzeszowa. Dla tego uniżenie upraszam, raczy Im Pan pomiarkować czas ordynować listy swoje do Przezacnego Wierzuszowskiego, abym je w tych podróżach przez adres jego mógł odbierać commodi dla potrzebnego zniesienia się względem pomienionej przed sejmowey Expedycyi, bo ja wiadomienia, aby Dysproporcya Pańska in recenti et dextro solvere ogłoszona bytności w Wschowie o ktorey mi Im Pan donosić raczy, nie mieszała się odmienić, ale przybycia Jo Kr. Mci P. M. mtą do Warszawy in Junio da Bóg spodziewam się, jakoż przez wszystkie rzecz expedire. — Co do respondu ad Breve Ayca Stego wyrażam antecedenter zdanie moje, aby albo go differe do powrotu Jo Kr. Mci ad Regnum et ad sensus przytomnej od Latus Jo Kr. Mci R. Dy, albo jeżeli go daią z Zagranicy, to remissive ad eundem redditum et ad idem Consilium, ile żeby ty takie Brevia in hoc negotio do Stwa Jmci Primasa i do Stkich Ministrów et ad Collegium Episcoporum. —

Des. E. Le Comte de Manteuffel à S. E.
Mgr le Grand Chancelier de la Couron.
le 8. Mai à Dresde —

Ne doutant pas, que V. E. n'ait été informée par d'autres voyes de la perte que nous avons fait de Mr le Feldmarechal, mort d'apoplexie à Vienne le 30. d. p. je ne m'entanterai de vous temoigner la douleur, que j'en reçois d'autant plus vivement qu'elle m'est commune avec le Roi, et avec tous les amis du Defunt — Et

comme

comme je sais pour en avoir été temoin, que V.E. a de tout tems été de ce nombre, elle me permettra de partager avec elle, et la douleur, que cette mort ne sauroit manquer de nous causer et la consolation que nous pourrons nous donner l'un à l'autre en etablissant entre nous la meme confidence qui regnoit entre elle et le defunt= J'avoue à la verité, que ne me sentant n'y la meme experience que lui il y auroit de la vanité à me croire capable de le remplacer dignement= Mais comme en tout cas vos lumieres pourront suppleer au defaut des miennes et que je me ferai toujours une gloire et un devoir singulier, comme j'ai fait en toutes les occasions de me laisser guider par V.E. en tout ce, qui peut tendre au bonne service du Roi et de la patrie, j'espere, qu'elle me refusera d'autant moins la continuation de ses bonnes graces et de sa confiance, qu'elle me connoit assez pour etre persuadée de la droiture de mes intentions, qui n'etend ce que je lui puis offrir= Etc —

Relation de la mort de Mr le Feldmareschal faite par son Secretaire de Vienne le 30. d'avril 1728. —

Quoi qu'accablé de douleur, il est cependant de notre devoir de faire à V.E. un très humble rapport de la mort subite et inopinée de S.E. Mgr le Feldmarechal, notre bon maitre= Depuis le dernier accès, qu'il eut la nuit du samedi au dimanche dernier, il s'etoit mieux trouvé, et de jour en jour nous conceviones plus d'esperance de le voir retablir; mais helas la mort vient de nous le ravir dans un instant, aujourd'hui il s'etoit assez bien trouvé et avoit meme beaucoup ecrit, ce soir il avoit du monde autour de son lit, qui causoient avec lui et à 8 heur ~~de soir~~ et demie le monde s'etant retiré dans l'Antichambre pour ses besoins qui le prirent, et lui parlant à un de ses Medicins, dont il y en avoit toujours un jour et nuit auprès de lui, il est tout à coups tombé en foiblesse et les convulsions l'ont pris, qui nous l'ont enlevé en un moment= etc =

De S.E. Mgr le grand Chancelier de la Couronne à S.E. le Comte de Manteuffel = le 22, mai 1728. =

Quoi que je n'aye appris que trop tot la fachcuse nouvelle de la mort du feu Mr le Feldmarechal Comte de Fleming en prenant toute la part possible à une si sensible pour le Roi, pour le Public et pour tous ses amis, en particulier, je ne laisse pas d'etre très obligé à V.E. de m'en avoir appris les particulités= J'accepte avec d'autant plus de plaisir le parti que V.E. m'offre de nous consoler l'un et l'autre sur cet evenement, en etablissant entre nous la meme confiance, qui regnoit entre le defunt et moi, que je le crois conforme au service du Roi notre maitre et à ses intentions, et qu'il me donnera la satisfaction de cultiver plus en plus les sentiments d'estime et d'amitié pour V.E. Je suis pareillement très obligé à V.E. de la communication des deux pieces, que l'on avoit oublié de joindre à la lettre du 8. du mois= etc —

A Mr le Comte de Frise Grand Chambellan de Sade de meme date =

Je ne doute pas que S.E. Mr le Comte de Lutzelbourg à son arrivé en Sade n'ait rendu compte à V.E. combien j'ai souhaité que le poste que vous possedez aujourd'hui, etant vacant alors fut remplacé pour une personne aussi digne que V.E.= Je suis d'autant plus aise, que mes voeux aient été accomplis à la satisfaction de V.E. que mes sentiments dans cette occasion n'ont pas dementi ceux de la parfaite estime et de l'amitié que j'ai pour elle, et dont je voudrois toujours lui donner des marques dans les occasions= Comme c'est emploi dont l'agrement à V.E. d'etre assidu auprès de la personne du Roi, et de savoir au juste les intentions de S. Mté par rapport à ses voyages, je prie V.E. en premier lieu d'avoir la bonté de me mettre aux pieds de S. Mté le plus souvent, qu'il sera possible et en suite de me donner des certitudes precises au sujet du voyage de S. Mté à Varsovie ou à Dranstadt= Je vous demande cette marque de votre amitié avec instance, puisque je souhaitterois embrasser personnellement les pieds de S. Mté à Dranstadt= Je suis= etc =

Go Jm Pasa

Od Jmci Pana Kanclerza do Jmci
Podkanclerzego z Babic d. 22. Maij.

Dwa listy Ummci Pana jeden de 8. currens. in tractu podróży mojey, drugi de 15. ejusdę, pod Warszawą odebrałem z należytem poważaniem tego. Przejeżdżając dnia wczorajszego przez Warszawę, byłem u Jmci Pana Podskarbiego W. Kor. mci Pana pragnącego bardzo widzieć się ze mną - mówił obszernie o tem, co Jo Ummci Pana przy tego congressu przyszłego in Suisperis i diligentij ad eat względem tego congressu przyszłego in Suisperis i diligentij ad partę nostrą, aby Je Kr. Mci P. m. m. i Rzplta były comprehensi w tym przyszłym Generalnym Traktacie, jako quondam w Wrocław- skim, po długich dyskursach visum, aby ta tak walna materya status odłożyć do bliższego przybycia Je Kr. Mci P. m. m. czyli do Warszawy, czyli do Wschowy, żebyśmy tam o tem należycie się rozmówili, quid facto opus, i tak w tych terminach ma pisać do Ummci Pana - Kiedy zaś powróciliśmy mówił o generalstwo wielkopolskie - Jam rzekł, że Jmci Pan Generał żyje; co potem attendito my capitulowałem, iż żyje stary Jmci Pan Generał, którego my Pierestarze na tem generalstwie utrzymać per conscientiam obligowani jesteśmy, czyli to dla niego samego, czyli dla Pana Wojewody Kaliskiego Ummci Pana za uotapieniem jego, ponieważ byliśmy primi motores, aby był urzy- mit ecfora in favorem wieb. d. p. Sprzeciwiał się potem merita jego Pomu i stratę. Fortuny przy dostojeństwie Je Kr. Mci Pana N. tkie reprezentowałem proweetam stałem Jmci P. Podskar- biego, onus grave zjeżdżania na Sejmiki, na Commissje Skarbo- we, na Sądy świętojańskie, Interzenetic Jurisdictionis i inne in- commoda allegowałem, że starostwo drzewieckie, tyle albo więcej czyni jutraty, jak Generalstwo, a bez takich nieuczasów, ex- pensa i obligacyj - Alle go te wszystkie reflexye od Kanclerzego non rezwoberunt, i owszem zrozumiałem, że sobie wziął za punkt honoru pozyskać na starość tę Pańską łaskę, dla nad- grobku, inaczej, że Starostwem drzewickim że Je Kr. Mci expe- stationem Jmci Pana Wojewody Kaliskiego interesa uktontento- wać - obligował mnie per nas Pierestarzów, abyśmy mu do tego nie przeszkadzali, ale szczerze dopomogli, którą z Jmci P. Podskar- biego dyskursu mego relacyą fideliter donosząc, Ustom Pana reli- quens Zachowuję się sobie ad coram, byłby inconsolabilis Jo P. Pod- skarbi, gdyby go to miało minąć dla tego życzę in suspenso, zatrzymać deklaracyą do zjechania się do Bog czyli do War- szawy czyli do Wschowy - Wiele zatem uprzedzam Ummci Pana że bym interea Korrespondencyą, nigdzie nie miał zaniedbać, a potem stanęłbym in visionem Principis i Jmci Pana prospicyę ete- P.S. Skutecznie przerwał Ummci Pana w Berlinie przypominam - oddo- wie Xięga Trinitarza i Jmci P. Ligni.-

A Duce Curlandiæ ad Smum Rmum Mttm Gedani d. 12. Maj 1725.-

Cum ita placuit Smæ Rmæ Mtti Vræ Homagium ad quod per meum Ablegatum et Plenipotentiarium ex vigore constitutio- nis Regni Constitutionem Grodnensium reddendum paratus fui, anno proxime præterito ad suos in Regno Poloniæ ed Sadi- nia reditum differe, proinde supplex mitto rogo, ut Smæ Rmæ Mtãs Vræ in modernos utinam feliciter suo ad Regnum reditu terminum ejusdem Homagii recipiendi et feudi reddendi as- signare et præfigere dignetur - Quanta autem præteata hujus dilatæ homagii in Cessatione proxime militaris celebrata injuria mihi illata sit, dum a Regimine Ducatuum meorum peni- tus edictus obedientia omni reddenda privatus, ab adminis- strativa Bonorum Ducalium meorum alienatus, aliis Occe- nomia mea; quibus fidere non possum et commissa abiqui Consiliariorum mihi injuriosissimi imposita præsensiones - Edictorum non liquidate potentioribus cessiones illiquidarum Summarum facta non reprobata nec discussæ, Lex Novella Grodnensis per quam ejus Jura, Possessiones, præregativas Ante- cessoribus meis et mihi concessas sum conservatus non obser- vata aliaq; præjudicia mihi facta sunt explicare ea omnia longum est, imo nec considerandæ Recepta Regia Mttis Vræ sed omnino postponenda et non obedienda statuerunt et impo- suerunt, in sola itaq; gratia et clementia Smæ Rmæ Mttis Vræ confido

Confido et spero pleno, quia hâc omnia prejudicia et gravamina Rescripto suo S.a R.a Mtas Vra de Suprema authoritate et potestate justitiæ sua innata Regali amovere et abilles me liberare ac pacatam quietatemq. possessionem Ducatuum meorum concedere mihi dignabitur. Pro qua gratia obtinenda S.m R.m Mttem Vram omni cum veneratione cultu subomnissime rogando, eidem felicissimos rerum successus et fortunatum semper Regimen apprecor, et quoad vixero permaneo. —

Des. E. Magesté au Primat à Franstad le 15. Juin 1723. —

Monsieur le Primat! L'evenement de la mort du defunt Feldmarechal de Flemming aiant tout d'un coup changé la Resolution, que j'ai eu de me rendre à Varsovie, en celle de venir à Franstad, pour y expedier les affaires necessaires pour la Diette prochaine — Je n'y pas voulu vous donner la peine de venir ici pour le peu de tems, que j'ai à y rester. Je me reserve le plaisir de vous voir à Varsovie, s'il plaît à Dieu, apres avoir mes ordres à des certains Interêts à regler, qui demandent encore ma presence dans mes Etats hereditaires — En attendant je suis bien aise de voir votre Neveu, qui m'a presenté votre Lettre, avec des qualités propres pour mon service et pour celui de sa Patrie. Pour vous de tromper de la supposition ou vous etes, que je vous ai oubliè. Je me souviendrai en tem et lieu de vous convaincre en sa personne, comme je l'ai fait par le passé à l'egard de ceux, qui vous appartiennent de l'estime entier que j'ai pour Vous et je prie Dieu, qu'il vous ait Monsieur le Primat en sa sainte et digne garde. à Franstad. etc.

Ad Ducem Curlandiæ a S.a R.a Mtte Franstadii
Die 8.7. Julij in Responne —

Illustrissime Princeps! Consanguinee grate Vobis dilecte. Memores summis dilatæ et publicitæ Amoris, quod reditum ad Saxoniæ ad Regnum Nostrum Homagii ab Illustritate Vra receptionis. Cui declarationis et expectationi finem jam imponere et desideratum Homagium recipere Investituramq. dare Illustritati Vræ gratæ subtemus Comitiorum cupimus et volumus, eundemq. terminum talis Illustritatis Vræ pro amovendis his, quæ sibi illata esse existimat prejudiciis, quantum ea Vobis erit, sive per sententiam, sive alio quam meliori modo succurrere non intermittimus — Interea Illustritati Vræ bonam à Deo precamur valetudinem — Dat. etc —

Od Jm Pana Kanclerza W.o Kor. do Jm.ci
P. Vokanclerzego Kor. z Bożeścina d. 10 Junii

Po rozjechaniu się mnie z Jmcią Panem w Wschowie i po zakończonej Kondescensyi granicznej Rejencyi, byłem na Jasnej Górze Częstochowskiej oddając Vota i pupinne dzięki Panu Bogu za prawie łaski tak w Wschowie, jako i zawsze na każdem mieyscu otrzymane, a expraz prowadząc przez Nayświetszey Matki przyczynę o przyszłe osobliwie na Sejm następujący Grodzieński — Potem zjechałem tu do Bożeścina do Jmci Xiędza Biskupa Krakowskiego W.m Pana dla oddania czci należytey Jego, gdzie humanissime dnia onego Nayszego expectus summis honoribus abwerdano dotąd spoczywam, ponieważ zaś na drogach podróżnych dnia jutrzeyszego do Brzeg, przedsięwziąwszy drogę ku Warszawie continuabitur — Ponieważ zaś dnia dzisieyszego stąd powziąłem odchodu, tedy nie wiadomości odbiadczy się Jmci Panu o zaniżonym uktorem moim i nieustanną życzliwości, donoszę, że Jmć Xiądz Biskup Krakowski W.m Pan placuum et enormia Actio w Wschowie urządzenia Expedycyi przed Sejmowey i dystrybucyi wakansów tribuere raczył i w dokumencie swoiey przezornosci spodziewa się votivum przyszłego do Brzeg Sejmu Successum — Jako nad szczęśliwe Jm.ci Kr. Mci P. mnie Panowanie et successus publicznych Interesów votivos zawsze na nieporuszoney między Wami Konfidencyi tak wokoliwiek ante actis et relatio mogłoby było mieszać dalej tę potrzebną powziąłem, wszystkie te relacye, z które zwoła mowiliśmy in omni confidentia Domiciliem eiusdem Jmci osobliwie też względem Coadjutorii etc — Na które moje Konfidencyalne słowa otrzymałem Jmć raczył explikować mentem suam favorabilissime, i że o Koadjutorze nigdy nie myślał, nie myśli i myśleć nie chce, i że abhorret od tych wszystkich wyrzutów na pomniejszanie potrzebny

in publicum.

in publicum między nami jedności i poufałości, która continuo Ale Jmć obserwować pragnie, aby circa hanc Unionem animorum we wszystkich okkurencyach i daley mogło być suave Dominium Je Kr. Mci Panam mitte. Jakoż ze szczęśliwem do Grodna Je Kr. Mci przybyciem ufaią się da Pan Bog Planta wszystkiego ad satisfactionem Pana et Boni publici – Albowiem ze Instancya Jmci nietylko per respectum summorum meritorum Jego w tasce Je Kr. Mci pożądany odbierze skutek względem Opactwa Wschowskiego fawore Jmć Xdza Biskupa Chełmskiego nimm Pana, ale też przeciwko Jmć Xdzu Biskupowi debitur za korzta i prace protivarum, która temuż Jmć. Biskupowi podiste i które daley w chwalebnie i gotnie na Trybunale Radomskim podiste i które daley w ustnedze publiczney ma podymować; przeciez i ja addere momentum mojey usilney prosby ad hanc effectum non intermitto, jako za godnym Biskupem i Senatorem, który ma wszystkie kwalitates ad obsequium efficax Je Kr. Mci i Oyczyzne potrzebne. etc —

Do Jmć Pana Marszałka Bie Ker. Edcerpt od tegoż Jmć. Kanclerza W^o Ker. na Brabie d. 19. Julij —

Na punkt dawniejszego Ummć Pana Listu, który to odebrałem znalezłem odpisuiąc pochlebowaniem za kontynuacyą, nieodmiennej Jego poufałości. w kommunikowaniu projektu listu do Wojewodztwa na Sejmiki przyszłe — Ponieważ Boska prowidencya i wola przez nieoczekiwaną śmierć Jmć de Santy niego, cujus anima sit in benedictionibus uprzątnęła i ułatwiła ten naystrudniejszy punkt revocationis ostrzegłe, tedy nie wątpię bynaymniey, że Ummć Pan za odebraną ostrzeżi, że adornowała, uznałeś sam summo Judicio swo, że takowe według posłanego projektu obeznanie się z rezolucyą aeterum i inszemi agentami in ordine ad executionem w tym punkcie konstytucyi, iż niejest potrzebne — Mowiemy się zaś spodziewać przy tasce Boskiey i przy tey teraźniejszey Jmci Nunciatury jedności i dobrey w traktowaniu rzeczy maniere, przyiemności i obiecie prawdziwey: ktoraz ja i teraz przedemna obniadczyć do accomodowania eum Curia Romana zachodzących differencyi; że zadalozym da Pan Bog w Grodnie porozumieniem się z Nim, ta tak dawna z Rzymem klutnia respectem Juris patronatus uspokoi się na chwałę Boską ad gloriam tak Swiętego Papieża i naszego Króla Jmci, a wraz całey Kapituły singularnie i samego Ummć Pana pierwszego Ministra —

Do Jmć Pana Woiewody Lubelskiego
z Babic d. 18. Julij 1728. —

Pomyślna rezolucya Ummć Pana etc —
Bedąc w Warszawie miałem okazyą widzenia się z Jmci Nunciuszem i dowiedzenia mu o okolicznosci tamtejszych zjechanie Ummć Pana do Warszawy, i że lubo jak nayprędzey expectatur zaszłych cum Curia Romana differencyi niepokojenie, jednakże przed Sejmem dzieńskim traktowanie, o tem ledwie słuszne — Jeżeliby zaś taka wola Ummć Pana była i żeby mu czas pozwolił, ziebyć przed Sejmem jeszcze i chciał i mógł zbiczyć do Warszawy dla widzenia się z tymże Jmcią Nunciuszem, tedy rozumiałbym pro tenuitate sensus mei ziebyć Ummć Pan w tygodniach terminach uprzemiał się temuż Jmci Nunciuszowi z Rzymu o Rezolucyą — Na punkta od Siebie w Drezenie spodane, i gdy ja sive die, sive ita, to jest, czyli satisfactivam, czyli non debiene, chciby nawet i żadney z Rzymu nie miał na też punkta Rezolucyi z tem się przed Ummć Panem Marszałkiem Reipubłna Sejmie bliżeim i samego Jmci Xdza Nunciusza do Grodna ad tractandum invitował — Co wszelkiey gruntownie ostrożności nauczeniuszy na ciężki ból głowy, osobliwie w nowey duzo fatosci zobowiązaney in publicum et in privatum Summi Ummćdanu tu. ney ziezdliwości nauczeniuszy na ciężki ból głowy, osobliwie w nowey duzo ostabiały jadąc do domu in voto et expectatione jako nayprędzey szczęśliwego o zdrowiu i powodzeniu Ummć Pana wiadomości — zostawam etc —

De S. A. Le Prince Royal, à S. E. le Grand Chancelier de la Couronne. de Dresde le 17 Juillet —

Monsieur le Grand Chancelier! Il a plu au Roi mon Seigneur et Pere de faire en dernier lieu un Reglement sur la forme du Gouvernement des ses Etats hereditaires, par le quel sa Mté a daigné declarer à Son Conseil de Cabinet, qu'elle entendoit, que a l'avenir, les affaires politiques de son Royaume fussent generalement traitées par les Ministres de deux Nations Polonoise et Lithuanienne, sans aucun concours de ses Ministres Allemands, qu'autant que la connexion des affaires pourroient l'exiger — Je crois que cette nouvelle marque de la confiance en vers la Republique et en particulier à ceux qui en sont les Ministres, fera assez de plaisir à toute la nation, pour ne devoir pas differer de Vous en donner part et de Vous asseurer à cette occasion, que j'employerai avec joye tout

le credit

le credit que Sa Altté veut bien me donner pour contribuer auprés d'Elle à la satisfaction et à l'avantage de ses fideles Sujets - Je suis - etc -

votre très affectioné -
Frideric Auguste -

Reponse à cette Lettre -
le 28. Juillet -

C'est avec un très profond respect, que j'ai reçu la lettre que votre Altesse Royalle m'a fait la grace de m'ecrire le 17. de ce mois et j'en remercie très humblement V. A. R. Je reconnois volontiers en mon particulier cette obligation, que toute la nation doit avoir à Sa Altté pour cette declaration, dont Votre Altesse Royalle a daigner me donner part - Mais ma satisfaction est beaucoup plus grande de ce credit, que Sa Altté veut bien donner à V. A. R. Quel soulagement pour Sa Altté, quel avantage pour ses Sujets de voir veiller et travailler pour leur bonheur sous notre Grand Roi - Votre Altesse Royalle avec cette tendresse pour son Auguste Pere, avec cette droiture, avec cet amour pour la justice et avec toute les autres vertus, que Votre Altesse Royalle possede, qui font et feront de plus en plus avec la benediction de Dieu, la felicité de Sa Altté et de ses fideles Sujets. J'en jouirai Monseigneur et je m'en rejouirai avec tout l'empressement pour accomplir les volontes et les ordres aussi bien de Sa Altté que Votre Altesse Royalle etant avec la fidelité inviolable, et avec la soumission respectueuse - etc -

De Sa Majesté à Mr. le Grand Chancelier -

Monsieur le Grand Chancelier de la Couronne - S'approchant le tems de la Diette Generale de mon Royaume, ou je souhaitte determiner d'une maniere solide l'affaire des Abbayes et autres differens avec la Cour de Rome, il est necessaire de s'y preparer preallablement de notre coté et comme du sien la dite Cour nous a envoyé un Nonce Extraordinaire a cette fin, il est absolument necessaire, que Vous conveniez des a present conjointement avec les autres Ministres vos Collegues du precis unanime de ce que la Republique souhaitte et que je dois indispensablement demander et soutenir - Vous me donnerez Votre avis la dessus à mon arrivée à Varsovie et plutot si faire se peut, vous assurant, que de mon coté, je n'aurai rien plus à coeur que la defense des droits de ma Couronne, ainsi quels je ne souffrirai pas que l'on donne la moindre atteinte - Je vous envoye ci jointe la copie d'une Relation, que le Baron Puchet vient de m'ecrire, comme elle a du rapport à ce que je vous mande ici dessus, J'ai voulu vous communiquer - Sur ce je prie Dieu Mr. le Grand Chancelier de la Couronne qu'il vous ait en sa sainte garde - à Dresden ce 7me Aout 1728 -

Relation de Mr. le Baron de Puchet
au Roi de Rome ce 10. Juillet -

L'Ordinaire de cette semaine m'aporté de la Chancellerie de V. M. la suite du Journal de Berlin, depuis le 9. Juin jusqu'a son depart pour Brandstadt et les lettres du 21. du passé m'apprennent, qu'elle y etoit heureusement arrivée - mais comme votre Majesté etoit intentionnée d'y faire un très court sejour, elle etoit ainsi dans peu de jours attendu dans la Capitale de ses Etats hereditaires - A l'occasion que je me rendis, Sire, au Palais pour informer de ces particularités les Cardinaux, ministres du Pape ils m'entretient de l'esperance dont ils se flattoient, que V. M. avec son ministre auroit eu la bonté de prendre à Brandstadt des mesures efficaces pour la revocation des troupes envoyées sur les terres de l'abbaye de Kuprzynnica que cette Cour attendoit de la pieté de V. M. et de ses ministres cette nouvelle marque de sa filiale veneration envers le St. Siege, que Sa Saintté avoit cette affaire fort à Coeur, vû qu'elle ne pouvoit souffrir pour la gloire du St. Siege et la sienne en particulier, que pandant son Pontificat les maisons Religieuses fussent opprimes par la force, et par la violance: Je repliquai, que puisque ces Religieux par leur Election contre les ordres de V. M. avoient desobei à leur Souverain, les ministres de la Republique n'avoient pu se dispenser en execution de la nouvelle loi de Grodno d'user de la force, afin que la contravention de la Republique sur la desobeissance des Religieux de Kuprzynnica ne peut servir d'exemple à quelqu'autre - Ils me repondirent dont, que le droit de Patronat de V. M. sur la dite Abbaye et sur les autres etant un point dont cette Cour et les Religieux ne conviennent pas il s'en suit de la que ces Religieux par l'election d'un Abbé en la personne du Religieux Sapieha, et puis confirmé par cette Cour, n'avoient pas desobei

aux Ordres

aux Ordres de V.M. mais seulement soutenu leur droits et
priviles contre les atteintes, qu'on vouloit y donner que pour
appeller desobeissence la des ordres de V.M. il falloit aupara-
vent examiner et convenir du droit, sur lequel tels ordres e-
toient fondés. Et finalement, que pour obvier a l'avener á des
semblables inconvenients il etoit a propos que la nation seondat
le desir singulier de cette Cour pour une amiable et prompte
conclusion de l'accord projetté, a la quelle on avoit ici apporté
toutes les facilités possibles et souhaitables, qu'on voudroit
meme en faire d'avantage, si la justice et l'honneur du Sie-
ge le permettoient, qu'on devroit en Pologne etre persvadé,
que cette Cour est si fort ennuyée des plaintes, qu'elle recoit
depuis si long tems de V.M. et des Rois ses predecesseurs contre
les moins, et alternativement de cela ci donné contre les attentes
que le ministere de la Republique donne de tems en tems a leurs
prerogative, que pour terminer une fois tous ces differens elle
y avoit sacrifié plus de ses interes et de la dignité, si la justice et
la conscience le lui avoient permis. Ces sont Sire! a peu pres les terrones
dont on m'a parlé. Il y en a meme eu quelques uns, qui
m'ont dit, que le Pape etoit disposer a envenir aux censures,
si on tardoit a lui donner satisfaction sur la fait de l'Abbaye
de Coprinovica et sur la Constitution de Grodno au sujet de l'am-
bassade. J'attends ainsi les Ordres de V.M. pour savoir ce
que je devroi representer par la suite à cette Cour, la quelles
se trouvant presentement gouverné par un Pape resolu et
ferme dans ses opinions, telles qu'elles puissent etre je
crains fort, qu'on en vienne a une rupture formelle, si
V.M. et la Republique ne daignent se relacher de quelque
chose - ete. -

De Mr. le Grand Chancelier au
Roi d'Kuphiski le 18. d'aout -

L'ordre de Votre Majesté du 7. de ce mois, que je viens de re-
cevoir, avec la copie de la Relation de Mr. le B. de Pucher est une
nouvelle marque de la prevoyance de V. Mte et de la continua-
tion de la grace pour moi. J'en remercie tres humblement V.M.
ne souhaittant rien tant, que de pouvoir contribuer a l'execu-
tion des intentions et de volontés de V.M. Considerant dire
le peu de tems entre le terme de la Dietta et de l'issue des Dic
tines, aux quelles la plus part des Senateurs nommement,
Mr. le Palatin de Leblin et les ministres d'Etat et de Guerre as-
sisteront je ne vois pas la possibilité de Nous pouvoir assem-
bler avant la Dietta, un long Voyage pour aller a Grodno y met-
tant meme l'obstacle; mais cette matiere des differends
avec la Cour de Rome a deja été debattie a la Dietta passée et dans
plusieures conferences, et dans la conference avec la dite Cour
peu meme que les Demandes des Etats de la Republique sont
deja mises dans la Projet de l'Instruction pour Mr. Palatin
de Leblin, ainsi on en pourra tirer et former aisement le pre-
cis de ces demandes apres l'heureuse arrivée de V.M. à Grodno
et cela se fera d'autant plus surement, promtement et utili-
ment sous les yeux de Votre Majesté et par ses grandes lu-
mieres et par ses resolutions toujours tres sages. Je ne man-
querai pas d'y employer toutes mes petites forces, etant a-
pre toute la soumission. —

De Mr. le Primat à Mr. le Comte
de Sindzendorff Chancelier de la
Cour Imperiale le 14 Juillet -

Si dans les occasions de moindre importance je me suis
donné l'honneur d'ecrire à V.E. pour lui temoigner l'envie
que j'avois depuis long tems de la convaincre de la vene-
ration parfaite que j'ai pour elle. La conjoncture du Con-
grés de Soissons m'oblige à lui renouveller presentiment
les memes sentiments. — V.E. n'ignore pas, que la Constitu-
tion du Gouvernement du Royaume de Pologne ne permet
pas, qu'on envoye des Ministres charactericés à des Congrés

pareil

pareil sens le consentiment de tous les Etats: Quoique les marques sensibles, que le Roi mon Maître a données en tant d'occasions de ses soins paternels pour la conservation de la Republique ne me persuadent que trop, que Sa Mtté n'obliera pas dans une occasion si essentielle, j'ose pourtant me flatter que Sa Mtte Imperialle et Catholique, comme un des meilleurs des plus anciens et de plus puissants Alliés de la Republique aura la même bonté de faire veiller par ses ministres plenipotentiaires au dit Congrès, à ce qu'on y prenne aucune resolution contraire à ses Droits et aux Interêts, conformement au but salutaire, que Sa Mtté s'est proposé de conserver la Paix de toute l'Europe, et d'asseurer la tranquilité dans le Nord, et en conformité des asseurances, qu'elle nous a données ci devant et même tout recemment. Je supplie V.E. D'employer le Credit qu'elle a auprès de Sa Mtté Imperialle et Catholique pour l'y porter et de m'honorer de sa reponse, en l'adressant à Mr de Klinsern, auquel je ne saurois m'empecher de rendre tout le temoignage qu'il merite sur sa capacité et sur son attention de plaire en tout ce qui y pour le service de son maître - Je suis -

A Mgr le Cardinal de Fleury du meme. —

La Conjuncture du Congrès de Soissons ne parvit trop essentielle pour ne pas renouveler à votre Eminence les asseurances de la veneration infinie que j'ai pour elle. V. Ee n'ignore pas que la Constitution du Gouvernement du Royaume de Pologne ne permet pas, qu'on envoye des Ministres caracterisés à des congrès pareils sans le consentiment de tous les Etats. Quoique les marques que le Roi mon Maître donne continuellement de ses soins, pour la conservation de la Republique ne me persuadent, que trop que Sa Mtte n'oubliera pas dans cette occasion, tant par elle-meme qu'avec le Concours de Sa Mtté Imperialle et catholique comme notre ancien Ami et Allié, j'ose pourtant esperer, que le Roi tres Chretien ayant le meme but de conserver la Paix de l'Europe et d'asseurer la tranquilité dans le Nord, ne dedaignera pas d'avoir la meme bonté, de faire veiller par ses ministres plenipotentiaires au Congres present à ce qu'on y prenne aucune resolution contraire aux droits et aux Interes de la Republique. Pour obtenir cette grace je ne saurois mieux m'adresser qu'à vous Mgr qui etes l'auteurs d'un si grand ouvrage et le Depositaire de la confiance de Sa Mtté tres-chretienne - Je suplie Votre Emce d'y employer son credit et de ecrire qu'avec les obligations que toute la Nation Polonoise lui en aura, je lui serbirai d'exemple dans la reconnoissance infinie, avec la quelle je serai toujours - etc -

A Mgr Gaspery ded. E le Grand Chancelier de la Couronne d. 25. Julij —

Za kommunikacyą listow Jmci Prymasa Dobrodz. ad occasionem Congressu á Soisson pisanych Dziśiątego mieśca - Namienionat nie mogł Exc. Jmć Dobr. ale ja uczyniłem te reflexye Jmci że z wielką racyi Datego Kongressu nieboże interessati et plenipotentiati, niepowinnibyśmy za nim quidquam agere et intervenire - Kiedy jednak zdało się Jmci odezwać się Komissarzie dotych mistrow, ułożenie tych listow zdami się dosć ostrożne, a że przy Dawce Boskiey nieprzyiesie Bono publico nullum praejudicium - Interea też na Sejmie blizkim postanowić P. sth. Mtte i stany Rzeczypospolitey mogą deliberowadź i rezolwowaći, jeżeli jaka diligentia na tym Kongresie potrzebna i poiąć trzeba - etc -

De S. E. le Grand Chancelier, á S. E. le Nonce de 4. d'aout —

En remerciant tres humblement Votre Excellence pour la communication du Bref de Sa Saintété pour Sa Mtté le Roi mon maître, j'ai l'honneur de marquer à V.E. pour le present avec toute la sincerité et confiance, cette seule reflexion, que Sa Mtté recevant ce Bref après l'expedition de ses Instructions Royalles pour les Dietines, par consequent le Palatinats, Terres, et Districts n'en etant pas informés et ne pouvant pas instruire la dessus leurs Envoyés et je ne crois pas selon mes petites lumieres, qu'une telle affaire puisse etre mise utilement sur le tapis à la Dietine prochaine - etc -

Breve Apostol:

Breve Apostolicum. –

Carissimo in Christo Filio Nro Augusto Poloniæ Regi Jllri
Benedictus P. P. XIII. –

Carissime in Christo filii noster Salutem etc. Pro Regiis Jnfantibus Carissimi in Christo filii nostri Jacobi Magnæ Britaniæ Regis opem Majestatis Tuæ Paterna fiducia requirimus et rogamus, quos nimirum cautâ temporum conditio et Catholicæ Religionis vota non minus pietati Tuæ, quam Nostræ solicitudini officioq commendant. Propterea quem admodum Ministerio Nostro deesse videremur si illas studii ac diligentiæ partes ad Regias Domos subsidium desiderari pateremur, ita nihil nobis eminentius illustrius et Polonæ Majestate dignius esse poterit, quam ut Regiis Principibus patrocinium tuum implorantibus laudatissimæ humanitatis tuæ opitulentur officia. Ad te igitur Charissime in Christo Filii Noster paternas postulationes publicis orthodoxæ Ecclesiæ precibus conjunctas deferimus eniti observantes, ut in provinciis Regni comitiis jidem Principis jura et privilegia Polonæ originis consequantur, atq inter naturales Regni Tui auctoritatis opiferæ præsidiorum admittrentur, ne inter tot publicas privatasq Jnclitæ familiæ calamitates, asciam bonorum, materni, avi ejus dilectissimi in Christo filij nostri Jacobi Ludovici, quæ intra Poloniæ Ditionis fines sita sunt, arceantur. Regij autem sanguinis nostrâq Studiosissima obtestationis eam te rationem habiturum esse, spe rantes, quæ dignitati tuæ et filiali erga nos et hanc S. Sedem observantiæ respondeant. Majestati Tuæ apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. – Datt. Romæ die 5. Junij 1728. –

Od Grafa Gołowkina Kanclerza Mos-
kiewskiego do dzieła Jerei Prymasa z Ko-
skuły d. 8. Julij 1728. –

Wielce Wielmożni Mci maynanimitatem i we wszystkich Jego
przedsięwziętych staranie ku nieustannemu utrzymaniu mię-
dzy Jo Jmperatorskim Wielmożnościwem Panem moim
Miłościwym i Jo Krolewskim Wielmożnościwem, takie i mię-
dzy nayjaśniejszą Rzplitą Polską sanctæ æternæ pacis
et fœderis stosujące się za potrzebną radzę sam ad præsens
rzecz zachowującej się między zawsze ku osobie W. Mci
weneracyi odezwać się dokumentem, a osobliwie Jego Jmperator-
skiego Wielmożności certo certiorem reddere intendeyach, że Jo Jm-
perat. Wć nie tak niepragnie i wszelkie swoje starania
sam Wć raczy, tylko, żeby z nayjaśniejszą Rzplitą, jako z są-
siedzkim państwem pacis fœderisq tractatus i przyjaźni
nietylko sacro sancte et inviolabiliter dotrzymane były, lecz
naybardziej, aby one kontynuowane i nayściśley utwierdzone
być mogły, chcąc widzieć Jo Jmpc Wo z Rzplitą przy statecz-
nym praw onej utrzymaniu i pomyślnych skutkach bez nay-
mniejszego tego Państwa i Dawniejszych zwyczajów uszczer-
bku i w tym Jo Jmpc Wo do uprzedzania Rzplitey nayjaśniejszego po-
trzebnych okazyach wszelkie usposobienie czynić nam rzeczą bez-
Co zaś niektóre stany Rzplitey, jako wszem patriæ promulgatores u-
czyniony ex parte Smoleńskiego Gubernatora respectem urgu-
ważonych w Hrabstwo Kleyhbreckie ruskich ludzi postępek in-
contrarium interpretantur. Wie ja Wć sam o tem nie-
wie upewniam, że Jo Jmpc Mć w Państwach Rzplitey żadne
go fundum nie pretenduje i nigdy pretendować nie chce,
ani pomienieni ludzie mogą do tego Hrabstwa nie w intencyi
utwierdzenia tam fundum ordynowani, ale abyście Hrabstwo,
także miasteczko Illa i Polakiewicze i inne znajdujące się,
w posesyi Mszyckiemu były i tam w dziedzictwie Litewskim prze-
gdzie Mszyka za pieniądze kupione a drugie od Jo Kr. Mci na-
dane przez wszystkich absq scitu et consensu Rzplitey wo-
jewodzkich ludzi, pod Komendą Podkomorzika Paszkowskiego
ji Szlachcica Dabrowskiego i Golimontskiego od większego rabunku i rui-
ny uchronione i konserwowane były, przez które z Rzplita a-
nie stabiliter conventum fuerit, ponieważ ciż pomienieni
przy początku swego nie mieli wiadomości notargnienia, i ofiarowa-
stem per relata Jo Jmper. Mci Extraordynaryjnego Obla-
gata Beatowicza W. Mci Mci wiadomo repentino et violen-
to modo Arendarza swoim pieniędzy i prowizyi stąd rezygnowa-
szy między sobą podzielili. Jakże, i kilkaset obywatelów za-

nieznych

tamecznych a crudelibus eorundem cruciatibus ostawiwszy domy swoie przez wyiechać musieli. Wise tedy Jam W:a:t:a: Mć dostatecznie tym słowem rozsądkiem zważyć raczysz, że Jo: Jmp:e: Wiel:e: zatrzymanie ludzi swoich postępki żadnego nam nie kazania wskazuiąc, ale owszem Jego Wiel:e: za to od Rzpltey podziękowanie mieć spodziewa się za przykładem ludzi naszych w wspomnione majętności wchodzieniem te majętności od większego rabunku i ruiny są zachowane; jeżeliby zaś te majętności w targowiskym pod komendą Pułkownika Pasakowskiego i innych swywolnym ludziom wiecznie tam rabunkom czynić dopuszczono, tedy jakiby stąd Rzpltey mogł być pożytek, kiedyby te majętności zrabowane i zrujnowane zostały, czegoby potem per longos annos reparować niemożna, a Jo: Jmp:e: Wiel:e: jako wszyscy nam ieniem i pragnie i niechce w państwach Rzpltey mieć fundum, lecz tylko justam causam et jus pretendendi habet, aby za te majętności wszystkie kupione i jak wiele zakazida majętność od Mężyka pieniędzy dano całem summa Jo: Jmp:e: Wiel:e: zapłacona była. W czem Jo: Jmp:e: Wiel:e: wiło wiore z Rzpltą convenire gotów i o temże samem dostatecznie Jo: Jmp:e: Wiel:e: Extraordynaryiny Ablegat Bestuziow ma ordynansy jakimby sposobem ta sprawa amicabiliter ułatwiona i według sprawiedliwości ku osobliwszemu Rzpltey ukontentowaniu zakończona bydź mogła. Jakie podobnym sposobem W:a:t:a: Mć i wszystkie nayiaśnieyszey Rzpltey stany ratione Xięstwa Kurlandskiego upewnieni bydź mogą, że Jo: Jmp:e: W:e: ea parte dna za dnych w niczem kointeressowania się do onego inteneyi niema i mieć niebędzie, albo Jo: Jmp:e: W:e: mianowicie niechce żadnym sposobem tego xięstwa do siebie przytaczać, ani żeby o drugiey jakiey postronnieyszey potencyi uprzez Rzpltey dependencyi było, ale tylko według sąsiedztwa żąda i to observare et precavere ratione interessów swoich musi, aby to xięstwo, jak zdawna w dependencyi Rzpltey pod osobliwszym swoim xięstwem zostawało, a komu tam na potem po śmierci X:a Ferdynanda Xięcia bydź i wiadomo Jo: Jmp:e: Wiel:e: w cale wtrącać się niebędzie, lecz zostawuiąc to Jo: Kr:ci: W:ci: i Rzpltey ut in hoc judica Jura subjectionis procedatur. Wise W:a: X:a: Mć że zdawszystkiego tego prawdziwa Jo: Jmp:e: Wiel:a: intencya ku mocniieyszemu z Rzpltą perpetuę pacis et foederis i ściśley szych harmonij utrzymania zważyć raczysz, że Jo: Jmp:e: Wiel:e: a nihilo vendit, ale naybardziey ipso facto pokazać to pragnie, co do ukontentowania Rzpltey być może i tey jest Jo: Jmp:e: Wiel:e: nadzieie, że i Nayiaśnieysza Rzpltа im similia moderacyine siebie stateczne zachowa, albowiem każdy cyrcyzną kochaiący zważy, jak wielki pożytek od dobrey i ścisłey obydwóch tych państw przyiaźni według bliskiego sąsiedztwa pochodzić może – ia tey jestem nadziei, że W:a: X:a: Mć pro activitate, zelo et prudentia Sua, w tym officia Sua przykładać niezaniechasz, a przy tem referuiąc się na ustną relacyą pomienionego Extraordynaryinego Ablegata Bestuzowa i osobliwey Jego przyiaźni rekomendując się, mam bydź nazawsze z wielką veneracyą. —

Responso na list Jm: Pana Graffa Gotowskiego do W:a: Jmci Prymasa d. 19. Augusti. —

Odebrałem list Wm Pana z Mosawy dnia 8. wprzeszłym miesiącu pisany, który mię bardzo stąd ucieszył, iż widzę dawne Wm Pana zasługi i godność na tychże, co i przed tem stopniach, łaski i poufałości ku Jmci Panu, bo jako zwykło to bywa, aby nowe Panowania niedobierały sobie nowych Rad i nowych do dworu swego twarzy, tak gdy u teraźnieyszego Monarchy na dawney mocy i wiadzy Urzędu swego zostaiesz, jest to znak osobliwey i przewyższaiącey wszystkie czasów odmiany sposobności Wm Pana do rządzenia spraw publicznych; niech ta ku wielkim cnotom Jego przychylność fortuny sprzyiaią mu i daley, nieprzerwanym nigdy ciągiem, abyś maiąc łaskawe sobie ucho i serce Panskie moie bydź i u narodu swego w stanie tym zawsze powszanowania i u postronnych Dworów za konnitey i rozciągaiący się przez świat Jmienia swego stawie, czego Mu szczerze życzę z dawney mocy z Nim znajomości i przyiaźni, w którey mi tem miley z Nim i w historyce rozmowy zachować i w Interesach publicznych traktować, im większą mam do niego pod dawnemu poufałość, im więcey Jaremuż Wm Pana bydź, mogą pokazać mi nieskrzywdy, szkody i zawody Rzpltey na tych traktatach i ligach w które wszczta była przeciwko Królowi Szwedzkiemu z przeszłym, ś.p. Monarchą. Samego Wm Pana na świadectwo wzywam, bo ś[wiadk]ego wszystkiego już dotykał, jakie były sprzymierzenia się naszego zeboputnego Unionu.

go Umowy obowiązki i ich artykuły, ajeśli z nich zupełnie, albo należycie
któremukolwiek żadne z strony Waszey uczynione. Wiecz to WMPan
lepiey, niż potrzeba na żal nasz wspominać. Lubo z strony naszey do
ostatniego kroku odtrzymaliśmy tego wszystkiego na swoim się przeli-
cała Europa z podziwieniem i ciałeniem się nad Nami na to
patrzyła i jeszcze patrzy, iż z tak długiey i ciężkiey w Kraju na-
szym dla przyiaźni sąsiedzkiey wojny, nam zostały tylko po wypa-
lonych miastach, miasteczkach, wsiach popioły, ruiny, zgliszcza i ge-
neralne zubożenie Państwa; przeciwnym sposobem ś.p. Monar-
cha te wojenne wzruchy tak przy nas i przy krasey stateczności szczę-
śliwie zakończył, iż i Imie swoje przez Rycerskie dzieła potomnym
wiekom pamiętne uczynił, i naród swóy wstawił, i tak wielkie po-
zytki i korzyści Państwu swemu przyniósł do czego mu nigdyby
podobno nieprzyszło, gdyby z innych chciał był szczęścia jego na przeszko-
dzie, nieprzeniósłby w dziedzictwo cnót swoich i do Porty snad nowe sta-
ny i fortuny miał pomnożenia, bo jako z zrządzeń, gdy co ich niepzne-
wy i fortuny miał pomnożenia, bo jako z zrządzeń, gdy co ich niepzne-
rywa i nietamuje wieki idą, tak z dobrych początków dobry koniec
i dobre skutki. Spodziewam się zatem i wielką pociechę na-
dzieję w spaniałym i sprawiedliwym sercu teraźnieyszego szczęśli-
wie panuiącego Monarchy, iż mając względ na to wszystko co-
my z nieustraszoną ruiną naszą dla Państwa jego ponieśli, nie-
chcąc nigdy wiecznych Dawnych i wiecznych narusza i obrażać so-
juszów uczynić zadosyć każe obowiązkom Traktatów Wielkiego Dia-
da swego, do których wykonania, że mu śmierć nad spodziewanie
przeszła i niedziałowana zalożyła nagła przeszkodę, skryte
Boskie wyroki zostawiły to dzieło pobożności i chwalebne
go wiszy narodami dokończyć. Ufamy Stanie konieczna
jego, aby przez uspokojenie należytę i inwentowanie zupeł-
nie spełniający sobie Rzpltey miał wszystkie chwały i uwielbie-
nie panowania swego. Za co ziągnie sobie osobliwe laska
wielka szczodliwości pantyolnego nadzienia tak ogromna
Monarchya, Nas zaś utwierdzi i samych w tych zamy-
słach, które za szczere i stateczne dawne Państwa i przymie-
rza świątobliwie i nienaruszenie zachowywanie i do sąsiedz-
kiey przyjaźni i lubetelstwa garnąc się co tym sercem z bey-
dzy przyjaźni, ktory i przez pierwsze początki swoje i przez
narodzenie, ktory i przez pierwsze początki swoje i przez
słowiański język ma niby naturalnie jakieś z Nami spo-
winowactwie, byleśmy jednak ułagodzeni zostali w krzywdach
naszych, wtórych nigdy w najżałośliwszey nieciepzi miłości
Arabeym bardzo i życzyłbym przy radzie, pomocy i dzielno-
ści samego Pana, o co go nigdy upraszam, aby się
to uspokojenie jak najprędzey stać mogło, i żeby bezmiernie
mowy aby nasze, skargi i rozpoczęte Konferencye szczęśliwy wzia-
wszy skutek przyniosły bez dalszey odwłoki pożądaną na Sey-
mie dwa Narody na zazdrość drugim zbudzą w zgodzie i wzajem-
nej ku sobie życzliwości, w czem jest samego dworu tamecznego
go interes, niemniey w czasie kiedy koliscie potrzebuyą pre-
sząd do innych swoich imprez, i co niewątpię, iż zaleci, czy
to teraźnieyszemu swemu Ablegatowi Jm Panu Bestużowi,
którego zdolności i w traktowaniu bieżących rostropności krot-
kie, ale sprawiedliwie oddaję pochwały, czy komu inszemu
stamtąd zupełna wiara przystanemu, aby się starał jak
najlepiey z Rzpltą pomiarkować zostawa Przyczyna swego,
ukontentowaniey Jey tak dawno o krzywdy swoje wzna-
wiającey się —

Względem zajazdu Słowy. Słowek przy ludzi Rossyiskich, no-
wa to zniewa i żałosna rana na honor Jo Kr. Mci i Rze-
czypltey, że własnego swego gruntu ludzi Jey Komputowi wy-
grani, którzy te dobra słusznie na skarb wzięli byli za Ordy-
nansem Jo Kr. Mci od dalszey decyzyi i wszystkich Stanów
i nierozyli stamtąd tylko prywatnego szkodu Pana Potem-
kina z uranienia Jo Mci Myszka tam siedzącego. Co niepo-
winno było w to mieszać Regimentów całey Monarchii, bo ta-
ka spora już cóż znaczy nieprzyjacielskiego, bez żadnego
uprzed otem z Dworem naszym zniesienia się. Jo Mci Myszk
choćby był niebył upadł na niełaskę Przyczyna swego zaw-
sze powinien był te Dobra trzymać, bo co i niesprawnie wzięte
nie należycie kupił bez dozwolenia na Seymie Stanów Rze-
czy pospolitey, jako Cudzoziemiec, aże Rzplta na to bez uwagi
wielu rzeczy patrzyła, sam potem czas gdy utracił wszystki i

mor

i moc i wszystko, kazał podnieść, dla Rzpltey na należące do siebie prawa z takiey fortuny, ktora nietylko te jedne, choćby był za nieznem skarba Monarszego nie skrzywdził, ale tu takich i iwiney mógł kupić i zapłacić z tych milionow, ktore wydał na siebie z Polski i z Litwy, będąc pewnym przeszłego Monarchy i mając Komendę nad woyskami tu jego posiłkowemi; ale gdyby był to tu i za miliony niejedne skrzepił, tałby się godziło Rzpltey wszystkie nabycia jego konfiskować, jak skarby Turkie pomnożył był Cudzoziemcem i nie mógł naszych praw zażywać - Pisałem o tym Zjeździe obszerniey do Jm Pana Ablegata Bresławskiego, ale albo nieszczęście tego wszystkiego, com pisał Dworowi swemu dowiodł, albo Wmć Pan przy innych dabaw ach Urzędu swego niedałeś na rzeczy moje pilniejszey baczności, gdy mi piszesz, iż Dwór tameczny spodziewa się bardziey od Rzpltey wdzięczności i podziękowania niż złego tłumaczenia, iż niby na obronę dóbr pomienionych, zesłał ludzi swoich, aby Pan Paszkowski z Panami Darskim i Jelinskim Jch nieuczynowali - Opieka ta nad nami iale niepotrzebna, gdy Pan na wtany pod ktorego skrzydłem, i na wszystko przeczonym Panowaniem cudzych niepotrzebuiąc rządow Rzpltа sama rządzić się może - O tem całemy nie słyszeli, żeby kiedykolwiek obywatelow naszych przed okrucieństwem pomienionych Jchmościow dwory swe porzucaiących przez ogiechać mieli, bo Pan Paszkowski, jak żołnierz przed Hetmanem, a drudzy jak Szlachta w Jurysdykcyi swoiey byliby sądzeni i przykładnie karani, jeżeliby się co podobnego na nich pokazało - Jeśli obywatele o ktorych Wmć Pan nadmieniasz, trafiliby do sądu, i sprawiedliwości o uczynione im gwałty nie odbiegaiąc za świat domow swoich, powieważ w okolicach ich w położeniu cicho - O szkody i ruiny w tychże dobrach całeby Rzpltа niedbała zawsze ich mogąc dojść w domu u tych, ktoryby ich byli winni, większe miała podczas wojny Szwedzkiey i prawie niepodgrożone, a w owczas podobney, jak teraz w Korythorkach niby to uwagi i obrony - Nad to w cudzym Domu się rządzić jest to lekkie ważyć Gospodarza, i to co nieprzoza, albo niechca, jest bardziey zarzutem nieumiejętym niż darem, albo faworem - Co Wmć Pan wyrzekłem swoim Zwaszyć rozsądkiem i to dawno Przyczpaleni swemu jeśli się tak godzi, rozważysz - Spodziewam się, że wielkiego gaminozu sprawiedliwości Kochaiący Monarcha i Summy na te dobra nienależycie dane zbaczniebędzie, ile gdy się pomieszały z dobrymi i złym dobrem i każe uwolnić grunta Rzpltey od tey nieslychaney ciężkości. —

Względem Kurlandyi, co się z przyczyny zamieszania jey uczyniło, to się stało w czas przyszły i po śmierci Jcia Jmci Ferdynanda, ktoremu Rzpltа poki żyie żadney czynić nie chce [illegible] by, lubo by i z tego Rzpltа będąc Panią praw swoich nikomu z obcych sprawowanie się nie powinna, wiedząc bez cudzych przestrog, jak w swoich Interessach sobie do przyszłych swoich postąpić - Nikt zaś Rzpltey dla swoich jakichś prywatnych przyczyn nie może dobrego życzyć, ani nawet jey kusić, aby po śmierci Ferdynanda miał bydź na te xięstwo znowu nastąpca Jcia przeciw nowey formie rządow w Kurlandyi przez Komissarzow Rzpltey swieżo teraz uczynioney, ale Wmć Panu nato co nadmieniasz, krotko tak odpowiem, swobodno było Rzpltey pierwszego Ketlera do Kurlandyi jako xięcia lennego prawem wsadzić i w owczas zaraz, gdyby się było tak podobało Rzpltey za prowincyą xięcia lennego, ale inszą rozrządzić i ustanowić formą, i w czém miała tę swobodę przed tem, tez same bez uszczerbienia ma i teraz, gdy Dwór cżiadał Ketlerow sobie, ktoremu tak swoich i obowiązkow na nie dotrzymać obowiązała się - Powiem i to Wmć Panu, że obcemu i do Kurlandyi nienależącemu Panu, co stąd może bydź za korzyść, chociby się xiążę jaki w czas przyszły w tey prowincyi rządził, powieważ by przysiądz musiał na postanowienstwo i wiarę Jej Kr. Mci i Rzpltey, gdyby zaś tego niedotrzymał i w przeciwne Interessom polskim swobodził krzywdy a toby się na nim pokazało, traciłby zaraz, jak zdrayca prawo, ktoremu było nadane, a nie by go podobno ten, ktoremu by zdrada Jego, była by mila potrafił ratować, bo zaiste na swoy czas, i nie tak zawsze, jakiego nam potrzeba - Co wspomnałości i dawney mojey z Wmć Panem przyiaźni wyrazistszy jestem - w Lowiczu -

Wmć Pana.

Od Jmci dzia -

Od Jmci Pana Podkanclerza Kor.
do Jm Pana Kanclerza W. Kor. z Drezna d. 22. Augt.

Nigdym się nie spodziewał, abym miał tak niepomyślną do-
wieść nowinę Vrze Panu Dobrodz. rezolucyą Państwa w wyiezdzie
prędkim do Polski i spe melioratiey zdrowia Jo Kr. Mci P. m. mto
będąc attenerowany aż dnia dzisieyszego summo mane rokaza-
no mi, abym był o szostey u Jo Kr. Mci gdzie przyiechawszy, kazał się
Krol Jmć przy mnie opatrzyć, widziałem długą i głęboką ranę
pod srzedniim palcem, poprzek drugą na srzodku nieco większim
palcem i piętą szeroką, ale nietak głęboką, trzecią takie w śród-
ku między temi palcami i piętą nieboszczyka, ale na dwa
cale głęboką, i jako Cerulicy obserwowali, że mata ma depa-
rowaną intus od tey rany, która jest pod srzedniim palcem,
a wierzchu zaś nogi nad palcami jest płasna czerwona;
która się czasem stwierdza, teraz zamknięta, materya gęsta
odchodzi lubo nie gęsta napuchła, powiadaią Cyrulicy, że ii ma-
jori copia przed puchliną odchodziła, ta zaś puchlina przy-
bała się, jak Krol Jmć dzis trzeci dzień był kolaska przez
dwie godziny tu za miastem na lustracyi Regimentow
przy którey puchlinie i gorączce miał dnia pierwszego
bytem powtórnie u Krola Jmci w godzinę po opatrzeniu
pokazywał mi nogę, jak visibiliter bardziey nabrzmia-
ła, że go tylko z łóżka servire chciało voluente pos-
dzwonił na którey mocy słuchał, że mu tedy nayminieysza
commessya bardzo szkodliwa, reprezentował mi Pan
że do tey godziny był in firma resolucyone jechania do Pol-
ski na Sejm, ale teraz widząc się in hoc statu chciał mię
mieć oculatum testem mali, któremu bez pewney życia utra-
ty rzeczy nie pozwala, i zlecił mi, abym dorzucił Vm Panu Dobr.
tey rzeczy się nieprzestawał, i zlecił mi, abym dorzucił Vm Panu Dobr.
hisce inopinatum casum sięgając salutare consilium, co in hac
impossibilitate szukania nadsyłam czynić, zlecił mi także Kró-
mości Vm Panu D. senatorowi Dobrzyńskiemu Cyrulikowi, które
sub juramento w tey circumstancyi dali, którzy przy tém
sadzą indispensabilem necessitatem, aby Krol Jmć jak
nayprędzey wziął la grande cure do czego jeżeli się
jest resolutum, czy tutayszych, czy Paryzkich Cyrulikow
wezwą. Mam także zlecenie, abym Jmci Xiędzu Biskupowi
Krakowskiemu tego wszystkiego Komunikował, co dziś za-
szło przez umysłnego posłańca, aby się zwrócił z Vm Panem
Dobrodzieiem, jak dalece Krol Jmć ma postąpić względem nasz-
łego Sejmu, w czem supplikuiąc, abym mię Vm Pan
informowanie raczył - zostaię - etc. -
P. D. zlecił mi Jo Kr. Mć P. M. mtis abym Konferował z Jchm. P. Pm
Mastenpetem i Lagnaskiem co tym interesie, jak dalece na tey
circumstancyi po drogę będąc in statu impossibili do reszty
się w drogę, i tak consultum, aby do Vm Pana D. pisać i salu
tare jego czekać consilium -
Jo mnie nieciesy, że tak ciało zbolałe srodze, że chociaż mniey
dyskretnie dotknie Pan żelazem Cyrulik, Krol Jmć zda się mniey
sensibilis. -

Responso na ten list z Kapiosk. d. 25.
Augt. 1728. -

Wczorayszy dzień jako mnie zrana przez odebrana wiadomość o
ordynaryinej poczty o melioracyi zdrowia Jo Kr. M. P. m. mtis pewien
był, tak wieczorem jak tu stanął w swoiey godzinie wręczony z listem
Jo Kr. Mci i Vm Pana tego nieuymyślnie mnie afflictum uczy-
nił - Obrazam vota et suspiria ad Dominum vitæ, aby Nam Jo Kr. Mci,
pristino vigori restituere ku dobru publicznemu - Jego zaś umysł-
nego Zaraz nazad wyprawiwszy, zalecieszy mu, aby citissimis pas-
sibus spieszył do Vm Pana - Sadzę bowiem, zarzeż bardzo potrzeb-
na, in hoc euidentis, aby imediatenter takowe listy od Jo Kr. Mci P.
m. mtis rozesłane były i expedionowane do Xięia Jmci Prymasa, do
Marszałka W. Kor. i do wszystkich Jchmć Panow Ministrow sta-
tus et

statuum et belli utriusq. gentis, jakie listy do Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego i do mnie przez jego umyślnego expedyowane. Ja zaraz w tych dniach jadę do Warszawy dla tém prędszey Komunikacyi z Xiędzem Janem Biskupem Krakowskim i dla porozumienia się z innemi Jchmciami Panami Senatorami przed rozpoczęciem sejmu. Ja tymczasem zostaję w Kupiskach, gdzie mię Xiądz Biskup Krakowski przed wyjazdem swoim zostawił. Ja Kr. Mci Pan mój miłościwy raczy mię o tem liście Ja Kr. Mci do mnie pisanym, abym mógł tem lepiey porozumiawszy rzeczy et sensus relatyą uczynić Ja Kr. Mci P. mojemu in optime. Od capiendam resolutionem circa media, jakie sobie Krol Jmć rzma postanowi względem zastępu jacego sejmu. &c. —

Au Roi de Kupiski le 28. d'aoust 1728. —

Sire!

La douleur, la consternation et l'inquietude dont mon Coeur est accablé de l'Etat, ou Votre Majesté se trouve, sont si grandes, qu'il m'est impossible de les exprimer. Je fais des voeux très ardents au Ciel pour la parfaite guerison, pour la conservation et pour la durée de la santé de V.M. qui est la source du bonheur de ses sujets. Au reste je me remets au rapport que Mr le Vice Chancelier de la Couronne fera à V. Mté de ma diligence pour pouvoir executer d'autant mieux les ordres de V. Mté. je suis. &c. —

Od Jmci Pana Marszałka W. Kor. do Jmci X. Podkanclerzego Kor. d. 6. Jbris.

Stanąłem tu dnia wczorajszego in desiderio jaka najprędzego porozumienia się super hoc tristi incidenti, które mi Um Pan raczył donieść, gdzie zastawszy Jmć P. Kanclerza W. Kor. M. mego Pana, czytałem y zdrowa Akta naprodetney zaiste okoliczności, za ś.p. Krola Jmci Jana Trzeciego obserwata. Porozumiewaliśmy się privatissime et singulariter sensus przytemnych tu Jchmciow, jakie to: Xcia Jmć Kasztelana Wileńskiego Jmci Pana Podskarbiego W. Kor. Jm P. Podwornurzego Czerskiego zaslużonego rezydenta, rzeczy in Republica veterana, Jchmć Panow Ordynarych Mazurskich na Sejmy obranych miliśmy przed oczbis i Responsa dane Um Pana tak od Xcia Jmci Prymasa, jakoż od Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego Jmci Panow i u innych wyrazione sentymenta, ktorym ogladając jak najrzetelniey nostrum particulare uderzyliśmy, którego series przeszłam Um Pana in articulo fusio ad superiorem arbitrium et resolutionem Ja Kr. Mci P. mci. Spostrzegaliśmy się, że gdyby zawoli Pan Bóg Ja Kr. Mci tatka Expedycya wyszła, bytby z wiey uskonstituowane Stany Rzpltey i Ja Kr. Mć za maiąc. rawą stroną, o którą continua vota et desideria do Majestatu tu Pruskiego zanosiemy, mogłby ex Senatus consilio, czy przez rozym, chy drugim sposobem expectationem prabbiam uwolari. Jeśli tedy Ja Kr. Mć bierze racyą to zdanie nasze probare, tym, abyś Um Pan sformowany consummatissima mente Um Pana Uniwersał zaraz w Kalkulacyi Exemplarach przynamniey oryginalnych expedyować i tu incunctanter przysłać raczył, aby się do dalszych województw rzeczołaty, mogłyby się i kopie ich kazać tu przedrukowane i porownytać ad notitiam wszystkich do kogo należy. Umyślnego sztafetę z tym odprawię. Na tem prędszey Expedycyi, którey oczekuiąc. Zostawam. &c. —

Sentyment.

1mo Aby i Listy Cyrkularne ad Senatum i Uniwersały do Województw Ziem i Powiatów donoszące hanc tristem legalitatem infimitatis Ja Kr. Mci wydać raczył. —

2do Aby w arrendzie tychże Uniwersałów per expressa choroby et impossibilitatem ruszenia się w drogę, i jako z Cyrkułowskiey mitości ku Rzpltey, chciał Konieczznie ad triplicem Legem w zjechaniu na czas oznaczony Sejmu etc. dotrzymać tego punktu, że Ja Kr. Mć donosi hanc legalitatem practicabo exemplo za Ś.p. Antecessora swego Krolla Jmci Jana Trzeciego. —

3tio Aby w Konkluzyi tychże Uniwersałów wyrazić upewnienie, że Ja Kr. Mć, skoro go tylko Pan Bóg in cujus manibus sortes nostra

Sortem nostrą, do zdrowia przyprowadzi, materiam powrót swóy do Warszawy i Senat ad latus suum convocabit i że według zdania przytomney Rady in recompensam niedoszłego w czasie determinowanego dla choroby Sejmu, czyli to nadaniem samych tylko Immotescencyi, prorogowali solennitatem antecomicyalne uyszły i expedyowane czas i dzień Sejmowania determinować, czyli też Sejm Extraordynaryiny pro exigentia Konjunktur złożyć obiecuje i przyrzeka. +

4to Aby w tych Universałach po tych słowach na początku - Wszem obec i każdemu zosobna. etc - osobliwie Senatorom, Dignitarzom Ziemskim, Grodzkim, etcetera - Posłom na Sejm obranym i całemu Rycerstwu - etc - etc -

Od Króla Jmci do Wielmoż: Senatorów +

Augustowy etc -

Wielmożny uprzeymie Nam miły - Lubo tak ciężka indispozycya zdrowia, która całemi dwoma dotknąć nas raczyła po Sejmie Grodzieńskim; dotąd alternis tylko vicibus trzymała nas intra metum et spem melioris sortis, pragnąc jednak i te chwilę ciężkiego zdrowia momenta konserwować głosu bonus dilecta gentis i nasze przy oculis Interesa publiczne, wychodziliśmy do Wsi chowy co nayprędzey finę, aby po uydaney tamże przedsejmowey expedycyi mogli śmy potem prospicere wcześnie ad locum Consiliorum do Grodna, i gdy rezygnowani do woli Boskiey takowe cięższe dyspozycye, nie dawaiące ani na Kommunicye wnijrzyć, które za labor fatygę, czyli to na Koniu, czyli w karecie czynione dawały cid cognoscendum, że Zdrowia powrócić mogłaby in discrimen życie nasze wprowadzić, aby na powtórne saper evidenti periculum Medyków przestrogi; owszem preferendo prawie indemnitatem Interesów Królestwa tego integritati własnego zdrowia już właśnie zabierających się do drogi, kiedy przeszła experientia convicti przy odnowionych w chorzałey nodze ranach et recrudescente dolore uznać musieliśmy, że, nie jesteśmy in statu podróżą hic et nunc determinowaney podróży, i że natura, która teraz auxiliante Deo sama salwuje się succumberetby bez wątpienia przy większych fatygach - Dla czego będąc obligowany nietylko jako chrześcianin, ale oraz jako Król unikać evidens periculum życia, musiemy pro conscientia differe jeszcze powrót nasz do Polski, a oraz tenże nasz czas impendere curae zdrowia naszego zabiegaiąc futuris malis, które przez zaniedbanie onego nastąpiłeby niewątpliwie - O czem informuiąc niedwłocznie uprzeymość Waszę wzywamy probatam et salutarem zawsze in Arduis Rzpltey rebus Rady Jego communicationem, jakimby sposobem zabierających się do Grodna zatrzymować fatygi i koszta, i wjakichby terminach ogłosić należało hanc evidentem prospicere naszego na Sejm przykładaiący impossibilitatem, która jako większa prawie niż z odnawionych ran przyniesi Oyczeńskiemu sercu nasze mu sensibilitatem, tak gotowiśmy etiam Extraordynaryinym Sejmem exigente necessitate Konsentować vota publica w nadgrodę teraz oniesz kaiego - Będąc oraz formiter rezolwowani przy łasce Boskiey zaraz reparacji cokolwiek virtuos prospicere do Warszawy, i tam paternas circa Dobra pospolitego curas nostras jungere Konsiliis Uprzeym. Waszey, którychś i teraz in casu presenti niezdułocznie oczekiwaiąc i o nieodmiennych respektach naszych W. W. upewniaiąc - dobrego - etc -

Expedycya Przedsejmowa -

Deliberatorid. - Ut.

Augustowy etc -

Wielmożny uprzeymie Nam miły. Kiedy Propotens Deus całości Oyczyzny zdrowie nasze z tak ciężkiey teraz zdesperowane jey prawie zdrowie nasze z tak ciężkich i niebezpiecznych wyprowadzenia paroxysmo et longiori vitæ spatio dobrotliwie nam pozwolić raczyła, tedy lubo wiele spatiom dobrotliwie nam pozwolić raczyła, tedy lubo wiele jeszcze zmocnione siły, chętnie musimy et communi dilecte gentis satisfakcyi pragnąc, jakeśmy po zakończonym szczęśliwie przeszłym Sejmie starali się saneita onegoż ad executionem przywieść z utrzymaniem wewnętrznego i zewnętrznego pokoiu, przyiaźni sąsiedzkiey dobru pospolitemu poniesioną, całemu, tak i teraz bierzemy przed się tempestativas cogitationes zgromienia Sejmu in loco et tempore Lege præfixo. A obserwuiąc praeliminarem do tych obrad publicznych gradum prawidło et utili Rzpltey institutio od Przodków naszych ad inventum we nader potrzebnych cum interregno ordine o materyach przyszłego Sejmu Deliberacyach i doznawszy tak dłuższą za panowanie -

Za panowania Naszego Edperyencyą i w naytrudnieyszych Konjunkturach przychylna Mościwstawi Naszemu godney et publico zbawiennej Senatu Rady przezorności, oney administrium i teraz zaciągać nie omieszkujemy – Wiec mając dowiadczoną Ychmość Wtą in prosperando consilio rostropność w promowowaniu dobra Pospolitego i Interessów Rzpltey żarliwość w obserwowaniu Juris jurgendi chwalebną punktualność i nienaruszoną ku Nam i Ojczyźnie swojey wiarę i miłość, życzymy mieć eksploratum sensum Ychmości Wtą względem punktów i materyi do formowania Instrukcyi na Seymiki przed Seymowe należących Ojczystie potrzebnych – providi autem consilii pożądanej od uprzeymości Waszey Komunikacyi oczekując, dobrego interea omnium od Pana Boga życzymy zdrowia – Dan w Drohyczynie Dnia dd. M^ca Kwietnia, roku Pańskiego M. DCC. XXVIII. –

Uniwersał na Seymiki ante comicyalne. –

August Wtory &c.

Wszem w obec i Każdemu z osobna Komu o tem wiedzieć należy, mianowicie –

Senatorom, Dignitarzom, Urzędnikom, Ziemskim, Grodzkim i wszystkiemu Rycerstwu – – – – Uprzeymie i wiernie Nam miłym przy ofiarowaniu Łaski Naszey Królewskiey do wiadomości podajemy – . – . Uprzeymie i wiernie Nam mili – Lubo zwyczayna in rebus humanis alternata miscens medijs gaudea luctibus nasza i uniwersalna z zakończonego szczęśliwie Seymu Grodzieńskiego, a przez ten ugruntowanego Pokoju radość zatterowała była wielkim zdesperowanego prawie już zdrowia naszego niebezpieczeństwem i dalszey spokoyności publiczney, którą naybardziey w tem Królestwie fata Regum inturbare zwykły zachwiała była nadzieią, przecz. gdy misericors et miserator Dominus pozwignąwszy nas z łóżka chorobliwą ręką swoją pozwolił jeszcze dłuższego życia i miłego nad wrogami i Panów swoich prawdziwa, a nie wzruszoną miłością kochającym Narodem panowania chrześciańskimi i ostatnie ciężkimi parowaznami siły ustawicznemu około dobra pospolitego zakrzątaniu i nie niespuściliśmy, coby na konserwacyą całości tey Rzpltey, na utrzymania tak słodkiego, i a zdaniu niestychanego pokoju tendere mogło, kiedy przed oddaleniem na dalszy zdrowia naszego ratunek do Dziedzicznych Państw naszych uszyniliśmy skonwokowanym ad hunc finem Senatem et cum Ministeria status ac Belli wszelką do Exekucyi Senatorum dyspozycyą, i tośmy wszystko uskorali, do czego nas prawo obligowało i cokolwiek ad promovendum Bonum Publicum Ojczyzna nasza i przytomney Rady sądebat przezorności – Powodzeniu się takie naszem w przedłużoney części dla niewydobrzałego zdrowia, oczyścią dla interessów naszych dziedzicznych za granicą Królestwa naszego Rezydencyi, nie uniesz kaliśmy i tam due dowodom Ojczystkiey naszey ad instar et commendatey tey Rzpltey applikacyi, jako to Uprzeymością i Wiernością Waszym dostatecznie i rzetelnie patebit z Instrukcyi na Seymikach przed przyszłym walnym Seymem – Dla tego Ziemia którego w chacie i na mieyscu prawem opisanym przybywszy od Stanu Naszego exploratu przez wydane Deliberatorie Zacnego Senatu sensu, tenie Seym walny ordynaryjny szczęśliwie dzielny na dzień IV. miesiąca Października roku teraźnieyszego tysiącznego Siedmsetnego dwudziestego ósmego w Grodnie odkładamy i Seymiki przed Seymowe na mieyscu zwyczaynym Uprzeymością i Wiernością Waszym na . . . na dzień dd. II. miesiąca Sierpnia, Generał zaś na dzień d. III. m^ca Września na . . . naznaczamy – A jako każdy gwałtowny dulcedinem kwitnącego nam interrupta serie Pokoju, żadnie tacano mieć, ale nie z istnego zrzodła potrzebuje Berskiey to naywiększe dobro pod opieką rerum mutatio tylko z drugiey Rady i z zgodney inter Status harmonij, tak gdy teyże samey mutuimenta zmocnione i ufortyfikowane będą pewnie się wstrzymamy, że Uprzeymości i Wierności Wasze, Konformuiąc się do Instrukcyi naszey w rzeczach nowych w niey materyach zbawiennej Sugeretis radę et praeliminaria do przyszłych obrad miłości Ku Ojczyźnie swojey jedności inter Cives przeciwko exemplo, takowych Pokoiu obiecuiąc, którąby wygrobowana in rebus gerendis experyencyą bez interessowania Rady, rectitudine sensus ojczystkie rzeczy et intermedij Ortinis usiłowanie do zmazuteczey prawo, swobod i prerogatyw tego Cnego Narodu i ugruntowania interna et externa tranquillitatis depravato szkodliwych difficultatis i prywatnych Interessów studio odkundować mogli – Do czego Uprzeymości i Wierności Waszę a more Patriæ obowiązuiąc, omen od Pana Boga życzymy dobrego zdrowia – Który to Nasz Uniwersał, aby do wszystkich wiadomości niezdwłocznie przyszedł mógł, po Grodach, Parafijach i

i nieyscach zwyczaynych publikowac go kazemy — Na co sie dla wiadszey wiary reka nasza podpisawszy, pieczec przycisnąć roskazalismy — Dan w Wschowie — Dnia — miesiąca — roku Panskiego M. Dcc.xx.viii. — Panowania Naszego xix.xi. roku. —

Jnstrukcya Urodzonemu — — Dworzaninowi i Posłowi Jo Kr. Mci P. m. mitte na Sejmik Przed Sejmowy na dzien xx.iii. miesiąca Sierpnia w roku teraznieyszym Ujezdzdstwo . . . naznaczony. Dana w Kancellaryi Koronney. Dnia . Mca Roku Panskiego M. Dcc.xx.viii. —

Po tak wielu Sejmach walnych bene ortis zaszłych, ale tristibus exitus rozesłych szczesliwe Sejmu przeszłego Grodzieńskiego zakończenie Jo Kr. Mci P. m. mtis przypisać rzecz osobliwey Łaski i opatrzności Boskiey, a z niey pochodzący zgodney woiewództw, Dzierzkowskich, Poskich, a z nich

Xięstwo Kurlandzkie i w Instrumencie Kommissyi sobie zlecone
i zalecone Kommissa ad satisfactionem publicam wypełnili, desideria
et representationes Jmciowych obywatelow wysłuchali i ordynacyą
tejże prowincyi uformowali i ułożyli ad approbationem Stanów Rze-
czypltéy na przyszłym Sejmie według tey Kopiji, która przy tey Instruk-
cyi pro Jnformatione Ichnen antecessorum. —

Uczynił Je Kr. Mć. Paun. mtte owocem diligentiam w przywiedzeniu
do skutku i Konstytucyi sub titulo Poselstwa do Oyca Sc. albo od Oyca
Sc. dwa Brevia odebrał będąc, pierwsze za dojściem wiadomości o posta-
nowieniu takowey, drugie in vim Responsu na List swoy pisany
z Grodna ad mentem tejże Konstytucyi, w których Oyciec Sc. wyraził
gorzkość serca swego et contristat animi displicentiam et contentis
w Konstytucyi pretendujące przed przyięciem Wielmożnego Posła Je
Kr. Mci i Rzpltey circumscriptionem onyże, przeciw odebranemu od
Je Kr. Mci P. N. mtte ponowiczna Jnstancyą, skłonić się do przy-
łania Nuncyusza Ichnego ordynaryjnego Najprzewielebniey —
szego w Bogu Jmć Xiędza Pawlucego Arcybiskupa Jkońskiego
który będąc Sukcessorem i Jmieniu i wielkich Cnót Niebosz-
czyka Kardynała Pawlucego, zechce też sobie cumparare
gloriam w respektowaniu tych curs Curia Romana interwe-
nienci, która sobie Niebarzeby Kardynał Jmć. Pawluci na
początkach Panowania Je Kr. Mci P. N. mtte w respektowaniu
dawnych Rzpltey na ów czas diffidencyi i collizyi z wiek-
prawna Jmienia swego sławą comparaverat, ażatim bydź
nadziei Je Kr. Mci P. N. mtte, że za dałszym z tymże Ministrem
porozumieniem się, będzie się mogły wynaleźdź na przyszłym Sy-
mie jmota temperamenta do ukontentowania Oyca Sc. a oraz Je
Kr. Mci i Rzpltey przez pożądane zachodzących differencyi uspo-
kojenie —

Aby takie Jntencya Stanów Rzpltey respektowniwych z Paten-
cyami postrzymczemi Kommissyach mogła mieć swoy skutek Je
Kr. Mć P. N. przed oddaleniem się do Państwa swoich Dzie-
dzicznych na dalszy zdrowia swego ratunek i dla Interessów wych-
że zostawił Dyplwią plenę facultatis Najprzewielebniejsze-
omu w Bogu Jmć Xiędzu Prymasowi, Wielmożnym Senato-
rom i Ministrom Status et Bello, tudzież Urodzonym ad Or-
dine Equestri Deputowanym do Conferencyas cum Edictis mini-
stris Komisarzom, aby też Konferencye pod Nieobecność Je Kr. Mci
P. N. mtte in rem et commodum Rzpltey jmota tenorem Konstytucyi
expedyowali Listy Cyrkularne do należących do tychże Komissyi
rospisawszy i czas expedientibus cum Conferencijs cum Edictis o-
stobris w przeszłym roku w Warszawie nastąpiący. Jak-
kolwiek zechciawszy dla na teraz terminie i miejsce najprzewielebniejszy
niejszy w Bogu Jmć Xiądz Prymas i inni Wielmożni Senato-
wie, Ministrowie Status także Urodzeni ad Equestri ordine do
tychże Konferencyi Deputowani lubo ob absentiam mini strów
Exterorum Potentiarum włożony na siebie funkcyi i adresy u-
czynić na tym terminie nie mogli, przecież oświadczenie publicz-
ne przed Je Kr. Mcią P. N. m. Rzpltą i temiż samemi Potent-
cyami postrzymczemi z pomyślnym in Rebellionem skutkiem u-
czynili pilności swojey i punktualney chęci ad Executionem pra-
dziwey i stałeczney intencyi i propensyi Je Kr. Mci i Stanów Rzpltey do
zachowania przyjacielskiego sąsiedztwa i stałeczney Pokoju ze wszyst-
kiemi potencyami i do zupełnienia zamierzającey ad hunc finem wo-
li Je Kr. Mci P. N. mtte i Stanów Rzpltey przez reasumowanie
tychże Konferencyi —

Jako zaś vegadzające publico desiderio Rzpltey dla uspokojenia
i rozsądzenia zachodzących inter Cyrkumsiadłego w Państwach Je
Kr. Mci i Rzpltey a wiar Cesarza Jmci Chrześciańskiego Kontrowersyi
i differencyi o granice i różne wiadomego Je Kr. Mci P. N. M. Interpo-
rzyła swoią Dwor Wiedeński przychylność ad Determinationem et
expeditionem Kommissyi pogranicznych zebupełnych cum prebid-
one termini et designatione Commissariorum, Dalszą Konferencyą
Konferencyi z Wielmożnym Posłem Cesarza Jmci in suspenso za-
stawiwszy, aż do zakończenia tych pogranicznych Kommissyi, tak za
odebraną relacyą na Kongresie odtobrowym de laesionibus et
abusibus w granicznem Dobr Wojewodztw Wielkopolskich z Sla-
skiem ruin ea bono et justo i ewszem cum notabili damno fundo
rum Regni et in absentia Kommissarzów Rzpltey Je Kr. Mci P. N. mtte
i Najprzewielebniejszy w Bogu Jmć Xiądz Prymas in conservatio-
nem Juriurn Reipublicæ Wielmożnego Posła Cesarza Jmci listami
swojemi zaraz po Kongresie odtobrowym w roku przeszłym con-
venerunt donosząc de hiis laesionibus et abusibus, aby Cesarza
Jmci o nich informowat in standu, żeby stosowne przy reparati-
one eorundem laesionum adhibeantur remedia przeciwko
et continuationem tychże Kommissyi in suspenso zatrzymawszy —
Na co przyszedł od pomienionego Posła responsum, że z woli Cesarza

Jmci

Cesarza Jmci in demonstrationem przyiaźney jego chęci ku Jo Kr. Mci i Rzpltey Curia Silesia demandatam, aby też Kommissye sistantur do dalszego wzaiemnego porozumienia się — Jakoż Cesarz Jmć i Król Jmć P.M. mtte nader konieczne potrzebne niecodrtwarne tych Kommissyi pogranicznych expediowanie pro manutentione bonæ vicinia et satisfactione injuriorum uznaią, i radzą, tak, aby zaraz trzech osób ufacylitowane bydź mogły i też Kommissye pogranicznie i Konferencye rozpoczęcie, bydź należało na przyszłym Sejmie i postanowiono Cesarza Jmci i Ministrom o tem porozumieć się, i to negotium rozwinąć —

Nieomieszkał Jo Kr. Mć P.M. mtte i do zachowania i utrzymania wiecznego pokoiu z Państwem Moskiewskim prawdziwie i stałe swoie i Rzpltey w Kurlandyi wyrażone oświadczyć i dowieść studium abrar i starania swoiego przez listowne i przez ustne remonstrancye Ministrów tegoż Państwa przy Dworze swoim będących uczynione przełożył, aby stałe pretensye Rzpltey z okazyi Traktatu Sejmowego i przeszłych Kommissyi zachodzące finaliter uspokoione były, mogły — Że jednak uspokoienie Jo Kr. Mci P.M. mtte ad hunc finem sortiatur pożądanego dotąd nie odebrały skutku i owszem przez niepewności i powszechnemu narodów prawu, dawniejszym i świeższym Traktatom przeciwne z strony tamtego Państwa nastąpiły postępki przez interessowanie się do Prawincyi Kurlandzkiey szczególnie Jo Kr. Mci i Rzpltey należącey przez przegrzywadzenie części woyska mimo wiadomości i Konsens Jo Kr. Mci per Districtus Jo Kr. Mci i Rzpltey należące przez Zajazd na Cła ra Jmci Dobr w W. X. Lit. Mory, Herki nazwanych i Potulkowicze cum adhærentijs zniemogą były — tylko sensibiles tak Jo Kr. Mci P.M. mtte jako i całey Rzpltey, takowe postępki tegoż prawiey jest rozerwania Jo Kr. Mć P.M.M. że świeże Carowey Jmci i Domowe tamtego Państwa Rewolucye były okazyą do tych wrażaiących postępków i do tych dolacyi w uspokoieniu pretensyi Rzeczpltey i tey jest nadzieii Jo Kr. P. M. mtte że za dalszym porozumieniem się z tamtym Dworem te aspera będą mogły rednieć in viam planam do pożądanego Jo Kr. Mci i Rzpltey ukontentowania z zatrzymaniem pokoiu, czego Jo Kr. Mć życzy, i szczególnie co fine o tych Interwencyach Umieiąc informować raczy, abyście w nich ubrzeżonych Posłów swoich niemieszkali plene instruere o intencyach swoich względem wynalezienia środków i stopniów do otrzymania należytey satysfakcyi i w tych świeżych wrażach i w dawnych in expresso przytoczonego Sejmu, neau i na tak wiele deklaracyach i obietnicach ufundowanych pretensyach. —

Odezwał się Jo Kr. Mć P.N.M. i do Króla Jmci Szwedzkiego z oświadczeniem przyiaźni swoiey i stanów Rzpltey do stałego pokoiu i bezpieczeństwa sąsiedzkiego z tymże Królem Jmcią, i całem Królestwem Szwedzkim, rekwirując, aby poszanowna przez Konstytucyą naznaczonemi warzami od Jo Kr. Mci i Rzpltey przez Ministrów swoich plene instruin ordine ad restabiliendam pacem ministrowie swoich plene instructo przysłała — Do czego lubo ex parte tejże Korony oświadczona jest wzaiemna facilitas, dotąd jednak effectiva et finalis na naznaczenie i przystąpienie ad tractandum Ministrów nie nastąpiła z strony onegoż Rezolucya —

Negocyacya Wielmożnego Podskarbiego Nadwornego Koronnego z Dworem Berlińskim dawno zaczęta, a po Sejmie przez niego z Ministrem tegoż Dworu reassumowana z przełożeniem tamtemu Dworowi wszelkich pretensyi Rzpltey do Elbingu Elbląga i Klarwatru, zastawnych regulujących się, tudzież i innych ad mentem Konstytucyi, lubo jeszcze nie przyszła ad talem gradum, żeby Wiel. Podskarbi Nadw. Kor. miał co treffere Jo Kr. Mci P.N.M. i Deputowanym od stanów Rzpltey Kommissarom, przecież pewt restabilitam między Dworami obiema harmoniam et convintelligentiam przez wzaiemne zabezpieczenie przyiaźni dzieła tego jest nadzieia Jo Kr. Mć P.M.M. że też negocyacya Wielm. Podkarbiego Nadw. Kor. która kontynuować będzie, pożądany wydzie skutek ad approbationem tranzactorum na przyszłym Sejmie — Jakowa tedy gestorum per Sejmie Dawny Unionis informacya przypomnieć i zalecać raczy Jo Kr. Mć P.M.M. immutabili zelo et tenore raczy wyrażone w przeszłey Instrukcyi dotąd przez stany Rzpltey nierezolwowane materye, aby na przyszłym za Bóg Sejmie expedyowane i determinowane były —

Jako, od porozumienia się z Dworami postronnemi i od wiadomości rzeczy Konjunktur i okazyi wiele zawisło in capienda consiliji, co bez Kommunikacyi z temiż Dworami przez Posłów, lub Ablegatów i Rezydentów bydź nie może, tak na te potrzebne Expensa, pewnieyszi ordynaryjne Skarbu prowenta sufficere nie mogą, aby mogły bydź na przyszłym Sejmie wynalezione i obmyślony certus fundus bez uciemiężenia poddanych Jo Kr. Mci P.N. mtte Unionem zalecać raczy. —

Pretensye.

Pretensye wszystkie woyskowe dawniejszych Kompputów o zaległości stare w ekstrakcie Trybunałem Radomskim anni 1699. Seymem Lubelskim, Walną Radą Warszawską i Seymami aprobowane, ale też na Trybunałach Radomskim poslednieyszym i Komisyi Lucką likwidowane, oraz przez Repartycye assignowane adotąd in toto, vel in parte niewypłacone tak Sukcessorom woyska tego, które za pogranicza przed czasy woyny tureckiey pro Republica exulabat i za swoy własny grosz żyło, jako też tego, które ex post in visceribus Regni cum aggravatione pupuli subsistebat, deducta liquidatione bonorum per neutrum compensationem pro justitia et prevalendo honore fidei Rzpltey, aby na przyszłym Seymie od Woiewództw, Ziem i Specyalnych przez powtore Ziemskich sufficientem fundatem et comprobationem szkód i Kompet od woysk poczynionych maiątych secundum justam et proportionatam Repartitionem addoprowadzane i uprzątnione zemsci pro semper będą mogły Jo Kr. Mci, P. N. M. urgentissime instare raczy —

Nie obmyślony na ostatnim Seymie certus fundus tak na reparacyą Artyllerii oboyga Narodow po Cekhauzach, arsenałach, Ludnisarniach, Prochownicach i innych Rekwizytach funditus zrugowanych, aby wczesnie zabiezyć się mogło wszelkiemu szkodzie, jakaby też na przyszłe nie mogła pogrążonych, mianowicie Kamienica Podolskiego i innych Ukraińskich requirit promptam et infallibilem od Stanow Rzpltey provisionem. —

Montawowska Szpica propter assecurandam navigationem do Gdańska z całey Polskiey potrzebuje prompti reparationem et magnum na to sumptum, gdzie summus noctu, żeby się meatus wody tey rzeczney nie obwalił i ten złoty Balsamus nie zaginął, a zatem ten powszechny całey Rzpltey Interes z Oyczowskiey swojey przezorności Jo Kr. Mci Stanom Rzpltey podaje ad reflexionem, ut quamcitius Suppto publico succurrantur, mając to w Konsideracyi, że coby się pierw mogło dispendio reparować, trudniey potem maiorem nie wymoże potrzebowało impensas. — Jest similis periculo zostaje nawarnie rzeczka Dypiem z Sanu, gdzie także tempestive occurrere należy, żeby się meatus tey rzeki nie zawalił, cum ingenti boni publici damno. —

Komissya mennicza Jo Kr. Mci P. N. 1711to sądzi będąc bardzo potrzebną invitatis vicinis et convocatis illis Civitatibus Prussiae, które jus cudendae monetae mają, i z Jch Gwardeynami, żeby na tey kommissyi mogli convenire super certum pedem, ligam, pondus et intrinsecum valorem novae cudendae monetae, żebyśmy tandem mogli porównać się in valore monetae cum vicinis nostris tam propter facilitandam commercia, które in immensum ederescunt propter inaequalitatem monetae et propter pretia rerum, które zatem diminuarentur. Siłaby przez to alereceret publico, bóby i stipendia militaria i Hyberna była umniejszona ad proportionem bonae monetae, gdyby zaś tey woysko bona moneta obcierała, szelągów znowu jakoby była valuakio Stany Rzpltey na Seymie convenient. — Inaczeiby i privati cum commodum, gdy intratę z dóbr swoich bona moneta perciperent, nie szelągami. —

Że zaś bez srebra Mennica otwarta bydź niemoże deficit Jo Kr. Mci P. N. Mtto że oprócz Obruczą jeszcze się znayda inne srebrne góry bardzo bogate, które ad perfectionem przyniesć będzie cudzoziemcy artis hujus gnari podeymują się conditionem adjecta, aby im od Rzpltey obwarowana była wszelka securitas i Bone Privilegia, żeby Gwarkowie more aliarum Nationum tamże osiedli i tego Skarbu dobywali, w czem Wrodzeni Poddani, aby instructi byli, przecz et Jo Kr. Mci. —

Interesso ordynacyi ostrożney za staraniem Jo Kr. Mci przez mozesne porozumienie stron interessowanych expacyfikowany, aby na przyszłym Seymie determinacyą swoią mógł wziąć Jo Kr. Mci P. N. Mtto radzące, racz —

Miasta Koronne i W. X. Litt. in visceribus Regni będące, jako też pogranicznie wszystkie, gdy propter belli calamitates per Inquisitionem et extorsiones arbitrarias ultra mentem Legum Ekspawegai nko et szelężnego i inne niezliczone gravamina przyszły ad ultimam exhaustionem desolationem tak dalece, że nietylko kupcy, ale też artifices, opifices, sukiennicy i inni poginęli, bracia pamiętnikowi za granicę, kędy aby ci ludzie, albo inni na ich miejsce znowu nazad zwabieni i zachęceni bydź mogli, niemoże się znaleść aliud expediens medium, tylko żeby per reassumptionem antiquarum Legum securitas et indemnitas od wszelkich ciężarów nad prawo tychże miast assecurowana bydź mogła —

Skarb

Skarb Jo Kr. Mci i Rzpltey per protectiones indebitas et varias na
prywatnych mytach, które się multis concessis Legibus zagrodziły De-
pactationes, violentias aliasq licentias, jako i przez Szarpanine i
rozboje Kupców wielkie w prawentach ponosi Detrimentum, bo ani
Kupcy tantis oneribus sufficere mogą, ani handlu swego securitatem
niemaiąc, towarów prowadzą, o co et Vicini Principes generaliter
Aby zatem hi abusus tollantur, żeby Comercia reflorescant i cale
niecpadły providere należy Rzpltey. —
Redintegrationem et reductionem ad pristinum florem Dóbr stołowych
w Koronie; w Wielkim Xięstwie Litt per aviula i inne gravami-
na et projudicia praeter Leges pomitus zniszczonych Jo Kr. Mci Curæ
et sollicitudini Rzpltey rekommendnje. —
Ekonomija Szawelska przez Stany Wo x Litt jako się pier bienas
Constitutiones obligowały, aby wykupiona et ademensam Regiam re-
stituta była viget Jo Kr. Mci P. N. mtis. —
Akcidy ta powinna będź wszystkich Narodów maxima, i że na tém
corpoistat conservatio Universi, aby tego, co się rodzi w Państwie
Którym za granicą nie szukał, żeby pieniądze extra Regnum
niewychodziły - Wie że Bóg nayuprzejmy obdarzył tak wielkim
Klejnotem Solnym, że takiey wody znayduje się w Wielkiem i Boch-
ni taka quantitas et bonitas intrinseca, jakiey cała Europa nie
ma, i że może będź taki dostatek soli, iż nietylko w Wielkim
Xięstwie Litt prowideri może, ale też i za granice udzielić by
się Jey mogło - Wie iasna Jo Kr. Mci P. N. mtis. po starych Wo
x Litt aby Regnicolarum more soli innęy nie brali; tylko je-
dni z Sambora, drudzy z Wieliczki i Bochni, która Skarb Jo Kr. Mci
pro consuetudinate lvci et conventionis z Wm x m Litt provi-
dować będzie - Aczata, żeby soli cudzoziemskiey nie brano Sta-
tus nobilitarius participabit ról sukcedaneum tak jako w Koro-
nie, ile gdy teraz tego sekretu ludzka industria dowiekła, że ta ról
ma w sobie Durabilitatem i już jey nieubywa nigdy, bo wietrzeje,
i przechodzi ta próba wszystkie inne warzone sole tak in vir-
tute intrinseca jako i w białości —
Że Instrukcya antecomicyalna Konkludować raczy Jo Kr. Mci P.
N. mtis Regio voto suo i ta niewątpliwa nadzieja, że Wmć wi-
dzieć tak znaczne in commune bonum Seymu przeszłego po-
zytki, jako to: ubezpieczenie swoje ab intra et ab extra utrzyma-
nie Kurlandyi i Semigalii per abrumpendam consuetudinem a Partie
Herrad subjectionis na ów czas odstępujący, tudzież chwalebne
na ab Exo oczekiwana Prawa dawniejszych z Kluby wypadłych przez
Korrektury Trybunałów do skutku przywiedzienia, poprawę i ob-
myślenie Regestrarum jakowychkolwiek virium przez regular-
na piechot Zdrowych mieyca, zechcecie uniformes na przed-
Seymowey obradzie swojey prowadzić Seriosis suos do popiera-
nia i przywiedzenia do pożądanego stopnia i skutku tychże na
przeszłym Seymie postanowionych Praw, aby oraz wyrażone
w tey Instrukcyi i w Recessie Seymu przeszłego materye, jakoto
signanter, poprawkowanie nieprawidliwych przedsiębrania
Woiewodstw Ruskich z Woiewodstwy wielkopolskiemi i inne
które mi Małopolskiemi i inne publiczne et privatorum desi-
dera na przyszłym da Bóg Seymie swóy skutek wziąć mogły -
Cætera activitati et dexteritati Urodzonego Posła commituntur. -

Do Wielmożnych Senatorów na ten
niki przedseymowe. -

Wielmożny Uprzejmie Nam miły - Satisfaciendum Reipublicæ u-
ad satisfaciendum Legi et ad promovendum Reipublicæ publicum u-
mysłem in fiducia, orędz w dobroci i cpatrzności Bożkiey, że Nam doda
dzies do wytrzymania prac i fatyg Seymowych sufficeturas, złożyliśmy
Seym Walny ordynaryjny w Grodnie na dzień IVto października,
a Seymiki Przedseymowe na dzień XXIII. miesiąca Sierpnia wo-
kuteraźniejszym naznaczyliśmy i cokolwiek ad re et commendo
Rzpltey potrzebnego i pożytecznego ad proponendum na tych przy-
szłych Seymikach Woiewodztwa i reprezentowali - Jako zaś
od pożądanego tychże Seymików Przedseymowych determinowa-
nia votivbe Seymu przyszłego edilus dependet tak uprzyważy ad-
miniculum prosimy Uprzejmości Waszey virtutis i dexteritatis
nay Jego ku Dobru Oyczyzny swojey żarliwości, wilnie żądając, a
bądź Uprzejmości Wasza na tenże Seymik Przedseymowy zjechaw-
szy, powagą, Kredytem, przezorną radą i perswazyą swoią

Dotego.

do tego byt powodem, aby zacni tey Oyczyzny Synowie i obywatele Oyczenkie nasze pro bono publico pielęgnowanie sekundując do zgodnego materyi w Instrukcyi naszey reprezentowanych promowania i do pomyślnego obrad swoich zatwierdzenia vota studia et conatus suos prowadzili i applikowali – przez co gdy Ugrzeczmość Wasza jus ratam obligationem extollendo nowe sobie in patria conciliabis merita, dobrze oraz onychże utrzymuje, a przez to respecta i łaski nasze Królewskie sobie pozyskuje, która interea ofiarując Dobrego od Pana Boga Ugrzeczmości Waszey życzymy zdrowia – Dan w Wschowie Dnia

Do Urodzonego Posła –

Urodzony wiernie Nam mity – Zalewne mając wierności twojey ochotne in rem boni publici studium i szczerey ku Majestatowi Naszemu życzliwości, chcąc mieć stateczny dowód, dajemy ostateczego do – – – – na przyszły Sejmik przedsejmowy dnia dwudziestego trzeciego miesiąca sierpnia roku teraźniejszego w – – – – – przypadający ordynujemy, żądamy oraz po wierności twojey, abyś na czas pomienionego Sejmiku zjechawszy, punkta Instrukcyi z Kancellaryi naszey podane doniosł i do stanowienia onychże skutku, a powziętego stąd publicznego dla Rzeczypospolitey na Walnym Sejmie w tymże roku teraźniejszym Tysiącznym siedmsetnym dwudziestym ósmym die 14. mensis octobris przypadającym ukontentowania conferre nieomieszkał. Co Tobie po wierności twojey ubiegając dobrego Opiekuna od Pana Boga życzymy zdrowia – Dan w Wschowie Dnia . Miesiąca . roku Pańskiego MDCCXXVIII. –

Credentiales Urodzonemu Posłowi na Sejmik przedsejmowy –

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie – – – – Senatorom, Dignitarzom, Urzędnikom Ziemskim, Grodzkim, Szlachcie, obywatelom Woiewództwa – – Ugrzecznie i wiernie Nam mitym przy ofiarowaniu łaski naszey Królewskiey do wiadomości podajemy – Iż zterminowy Sejm Walny Sześćniedzielny Stanom Rzpltey ad eligendum Legium w Grodnie na dzień 14. Października w roku teraźniejszym Tysiącznym Siedmsetnym Dwudziestym Ósmym i Sejmiki przedsejmowe na dzień XXIII. miesiąca sierpnia Uniwersałami naszymi naznaczywszy, przystawy do Ugrzeczności i wierności Waszych na terminus Sejmiku Urodzonego – – – – Dworzanina naszego, ufając in rebus agendis activitati onegoż, cum charactere Posła naszego – Zadawszy zatem po Ugrzecznościach i Wiernościach Waszych, abyście temuż Urodzonemu Posłowi Naszemu w tym wszystkim, co kolwiek ex re boni publici conformiter do Instrukcyi z Kancellaryi naszey stosownie dobie. Dany Doniesie plenam fidem dabi – Na co się dla lepszey wiary i wagi ręką własną podpisawszy, pieczęć Koronna przycisnąć rozkazujemy – Dan – ttt – Ett –

Do Jmć Xdza Podkanclerzego Kor. od tegoż Jm Pana Kanclerza W. Kor. z Warszawy d. 8. 7bris

Dnia onegdayszego ungerasciony jest stąd Sztafeta z particularnym Zdaniem naszym ad supremum arbitrium Jeo Kr. Mci Pnstte in tristi incidenti legalitatis choroby Pańskiey przed terminem Seymu. Za odebraną wiadomością defatis nunquam satis dolendis ś.p. Jmć Pana Wojewody mazowieckiego, miałem tu urgantissimam przez list instantiam do Xcia Jmci Prymasa M. Pana o promocyą do Pułtuscy Polney Koronney Jmć Pana Marszałka Nadw. Kor. M. M. Pana i żebym przez dzisieyszą pocztę wiadomość moią, za tymże Jm Panem Marszałkiem o ten Urząd miałem i od tegoż samego Jm Pana Marszałka pisanie, pytaiące się, jeżeli mu teraz starać się i konkurrować oten wakans, i jeżeli sądzi, że może będzie votivus ten Konkurencyi sukcesus? ponieważ zaś tak Xcia Jmć Prymas, jako i Jm Pan Marszałek dziś, albo jutro przybędą tu moia, dla tego niechciałem Jchmciom stanąć - że ia wiedząc przez ale ustnie tak mam wolą Jchmciom stanąć - że ia wiedząc przez doświadczenie a przezorności Jeo Kr. Mci P. M. M. i onabytey przez tak długiego panowania Kogucicyi rerum et personarum, dotego maiąc od Wm Pana informacyą, jako Jeo Kr. Mć w podobney Konkurencyi reposcuit Jm Panu Wojewodzie Wołyńskiemu Wm Panu dispononowane, dla tego moia Instancya ad premissis bytaby raczey Panu importuna ani efficax, ile odemnie któremu uprzed należy pro Xmcć mentem et voluntatem Jeo Kr. Mci ś do niey się attkomodować - Co na wszelkiey powolności Wm Pana denosze et si videbitur reffere to Jeo Kr. Mci ix tak mam wolą stanąć w tey okoliczności uniżenie służąc - Ett-

Od Jm xdza Podkanclerzego Kor. do Jm Pana Kanclerza W. Kor. z Brozna d. 4. 7bris

Dwa Listy Wm P. D. jeden de 28 przez Kuryera powracaiącego, drugi zaś dawniejszy przez pocztę de 25. elapsi odebrałem z wiernym respektem. Contentu pierwszego nie omieszkałem zaraz Jeo Kr. Mci przydaniu mu listu Wm Pana, z którego iako też z rezolucyi Jego był bardzo Kontent Król Jmć. Zaraz się supinowały Listy od Króla Jmci Juaba armedam Copiam do Jchmciów P. P. Ministrów Status et Belli, do Xcia Jmci Prymasa i do Jchmciów Biskupa i Kasztelana Krakowskich, które niepisał Król Jmć tylko ja Jmieniem Pana pisałem tak do Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego, jako i do Jm Pana Podskarbiego W. Kor. Mm Panów. Xiąże Jmć Biskup Krakowski wyraził mi se responsie swoim, że iest tego zdania, aby ad Primores wysłały Circulares do Woiewodstw, zaś Universały cum denunciatione impossibilitatis pospiechu Pańskiego ad Regnum, ale zabiegaiące wcześnie expressom i fatygom zabiegaiących się do Grodna, oraz oświadczaiące prompti Jm Panem Jeo Kr. Mci do złożenia Seymu Extraordynaryinego odgente hucc scitati i powrotu Pańskiego do Warszawy, jak tylko bliższe in meliori statu zdrowia - JP. Podskarbi zaś mi Pan piszemi że temże list, który odemnie miał in simili pisany, rozesłać miał do przyiaciół w wielkiey Polszcze, komunikuiąc im incidentem casum, oddalaiące wczesnie impressiones, które by annale voluis mogły przy tey circumstancyi ad inventiri - De cetero nie widzi żadnego umieszkania przez ten Seym, kiedy ani Konferencye cum exteris nie są odprawione, ani zagrowania cum Curia Romana z Dworami Moskiewskim i Berlińskim nie są zakończone - Approbatio także actorum Komissyi Kurlandskiey może się dziwić, czyżby tylko, aby Król Jmć za polecaniem się Xcia Pańskiego pospieszył do Warszawy, i że ma się zgodzić z Xciem Jmcią Prymasem i Wm Panem D. Nadmienione w liście Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego Universały zalarmowały nie tylko Pana Stabego i do podpisania tak wielu papierów niesposobnego, jeżeliby jednak bez nich obyć się niemogło, tedy upraszam o wyrażenie zdania Wm. Pana i jeżeliby w tych Universałach miały być zaraz naznaczone Seymiki, czyli też tylko simpliciter ogłaszaiące impossibilitatem przybycia Pańskiego na Seym. Lubo zdo te Universały mogłyby się i tu do Brzkowa dać, Listy jednak cirkularne przyszłyby prawy Kancellaryi mojey, ile gdy w tak prędkim czasie expedyowane być przyszło -

P. D. Xlaut mi

P. S. Zlecił mi Krol Jmć Kommunikować Wm Panu Dobrodz. swego Sistema, chciałby Krol Jmć za trzy miesiące przepisczyi do Warszawy, primo vere złożyłby Sejm Extraordynaryjny choć w Grodnie konstytuyąc. przeciwnego Litewskiego za niedwozły teraz, alebo o sobie życzył, aby non gravando siebie i Rzpltey exstrem Sejmami aby Kadencya Warszawskiego potem ordynaryjnego nie 1730, ale az 1731. r. przypadała, a potem Sejmy szły swo Curvá de biennio in biennium, jezeli to przestąpienie jednego roku będzie practicabilis. —

Od Jm Pana Kanclerza W. Kor. do Jm. X. Pod-Kanclerzego Respons z Warszawy d. 11. Jbr.

Mam particularna ulgę w teraźniejszym publicznym i prywatnym ciężkim żalu z słabości zdrowia Je Kr. Mci M. M. P. że teraźniejszym ciężkim żalu z słabości zdrowia Je Kr. Mci M. M. P. że teraźniejszym sensum meum w liście przez Umyślnego expressum raczył approbare. Jakoż nadzieja w Bogu, że to dobry uczyni skutek, bo Jch Jmć Prymas M. M. P. z odebranego listu od Je Kr. Mci i innych Jch Mć Jmć Panów Kontenei. według tych particularnych sentymentów, które się przez Stafetę stąd posłały, i które Jch Mć Jmć Prymas i inni Jchmć osobliwie też Jnieszczęsne W. X. Litt. probarunt, czekamy cum impatientia z kilkakrotnie, a przynaymniey z kilka authentycznych Universałów, żeby się do dalszych Grodów do publicandum posłały, przedrukowane zaś Exemplarze, aby się wszędzie gdzie należy rozesłały. O Sejmikach żadnych wzmianki w tych Universałach czynić non expedit, ale kiedy tak ułożone, jako się punkta posłały wynidą, i Wojewodstwa i Powiaty Jch, a osobliwie też W. X. Litt. będą Kontenei i Jch Mć Jmć Prymas persistet, jakom to, wczora z nieg wyrozumiałem, w tym zdaniu swoim, aby od Krola Jmci P. M. M. był kto ordynowany na termin Sejmu dla attendencji, żeby jakiego tam Posłowie, chociż kilka W. X. Litt. Manifestu niezaniechali. Lubo zaś jest teraźniejszych okoliczności inne systemata od tych, które były za S. P. Krola Jmci Jana Trzeciego, jako się to wyraziło ante oculos, przeciej niezawadzi ta attendencya Je Kr. Mci P. M. M. zalecić Jch. może Pieczętarzom W. X. Litt. Jm P. Hetmanowi Wielkiemu Litew: zaraz wiedzieć też Jm Panu Podskarbiemu Wielkiemu W. X. Litt. który pod ten czas Sądy swoje skarbowe ma tam mieć. etc. —

Do Hetmana Wielkiego. Pieczętarzów i Podskarbiego Wielkiego Litewskich od Krola Jmci z Drezna d. 20. Jbr. 1728.

Wielmożny Uprzejmie Nam miły. — Lubo niespodziewamy się bynajmniey, aby po wypadnych Universałach naszych do Województw, Ziem i Powiatów i Listach Cyrkularnych do Wielmożnych Senatorów eum denuntiatione vera infirmitatis, a stąd niepodobnego na Sejm przybycia Naszego miał kto z Urodzonych Posłów praesidentia Sejmu w Grodnie comparere eau quo jednak znaleść by się mogli takowi, którzyby, albo nieuiadomności legalis impedimenti vlastri, albo też ale bine per moti mieli sam przybyć, chcieli w jakie zachodzić consilia z uszczerbkiem wiarogodnego powagi, żeby żadney po uprzejmości Waszey, aby o dostatecznym kredycie i powadze swoiey raczył wnych a similibus alienis rewelare i skutecznie przełożyć, że podobne consilia bez przytomności naszey nie mogłyby tylko tedere jura Nostra et Reipblcæ. obiecując to sobie po żarliwości Uprzejmości Waszey dobrego Animusz od Pana Boga życzymy zdrowia. Dan.

Circulare do Wielmożnych Senatorow. —

Augustus Wtory Etc —

Wielmożny Uprzejmie nam miły! Wyrozumiewszy Uprzejmości Wasza ex amedis denuntiatoriis ciężkie przyczyny, które nas już prawie in procintu podroży do polaki będących obligowały nadspodziewanie od longiorego na ten miejsce moras. Co jakoteż zamiar redupliczat dobrego Nostrego, tak szukając lenimentum onych w życzliwym i skutecznym zaraz ku Majestatowi Naszemu i całości całey Oyczyzny wiarą i żarliwością wypróbowanym Sercu Uprzejmości Waszey onegoż amore publici boni obowiązujemy, aby powagą Krdytem swoim hanc vbram Infirmitatem Nostram Communibus studiis oglowic raczył, oraz sam był pewien, że byle tylko cokolwiek reparatio viribus pozwoliła, nam dobrey Woli nie znajdowanie się in statu przedsięwzięcia podroży, tak niezmiernie żałujemy, iż spiesz

prospieszyć do Warszawy i tam słuchać pragniemy Senatus Universum: Waszey względem teraz umieszkanego dla słabości naszey Seymu, jeżeli za wydaniem samych tylko Innotescencyi, ponieważ już solemnitates antecommeciales praecesserunt oraz i dzień Seymowania determinowac, albo też Seym extraordynaryjny pro exigentia conjunctur złożyć videbitur. W czém konformowac się będziemy do zdania przytomney Rady. Interea upewniając Universalność Waszę o respectach naszych dobrego vnemnik od P. Boga życzymy zdrowia. Dan w Drezznie d. 13. mca Września 1728.

Universał obwieszczający impossibilitatem Zjechania na Seym.

August wtory. Etc.

Wszem wobec i każdemu z osobna Komu o tém wiedzieć należy, osobliwie jednak — — — Senatorom, Dignitarzom, Urzędnikom Ziemskim, Grodzkim, Potem na Seym obranym i całemu Rycerstwu — — Uprzejmie Nam miłym Łaskę naszą Królewską — — — Uprzejmie i Wiernie Nam mili — Jm wiszey wznawiamy pieczołowanie nasze. Przedwiecznego Monarchy dobroć, że powszechnemu Nam dobru Reipublicæ, zdziałać zawsze zdoławszy Nam liberis precibus Reipublicæ, tém bardziey demissa prego jure adimplendo Regimine zdrowia, tém bardziey demissa pokornie, adorujemy wszechmocna Jego wolą, gdy wymagaiąc Nam teraz zwykłego urzędu niedopuszcza, tak jakeśmy pragnęli Curatorum adesse votis i Aczkolwiek życie nasze nie miłego niemamy, jako gdy całe statusem publicam zupełnie kontentować i co prawo exigit skutkiem adimplere mogiemy, tak pragnąc szczérze etiam residuum naszych ułomnego zdrowia Konserwować ubibus delecta Gentis i mając zawsze pre oculis interesa publiczne non alio fine zjechaliśmy do Wschodnich tylko, aby po wydaney tamże Przedseymowey Expedycyi mogliśmy potem prędzey spieszyć wcześnie ad loca Consiliorum do Grodna i nie pewnie nie wstrącić toby nas było od przedsięwziętey drogi, gdyby wszechmocna ea albo dyspozycya nieodmienita była skutecznych Intencyi naszych i gdyby prowyia experientia convicti przy odnowionych wschodzących Tey nocy rancach, których in dies prawie crescit numerus, ac recrudescente dolore niemożebnemi uznać, że niejakoteż my in statu Po pojścia hic et nunc determinowany podróży, i że natura, która teraz auxiliante Deo sama zaleczyć się zaczęła cumberet by bez wątpienia przy wszechczych fatygach — Dla czego będąc obligowani Boskim i naturalnym prawem unikać evidens periculum życia, musiemy pro exigentia, tudzież na usilne wiernych Rad naszych Instancye differe jeszcze powrót nasz do Polski, abraz tenże sam czas imprendere cubra zdrowia naszego zabiegając futuris malis, które przez zaniedbanie onego nastąpiłyby niezawodnie. Oczem informując niezwłocznie Uprzejmość i Wierność Waszą i onymże praesentuiąc to już in simi Casu za ś.p. Króla Jmci Jana III. Praedecessora naszego exemplo donoszące per praesentes hanc evidentem pospiechu naszego do Seym przypadaiący impossibilitatem, która barżiey, niż odnowione razy, urazą życzowskie serce nasze, żądamy po Uprzejmości i Wierności Waszey i onych amore boni publici obwiązujemy, abyśmy prosili praesentibus Nam compassione tą zwłokę aequanimiter przyjąwszy słowodzić nam raczyli modicam moram do zakończenia naszej kuracyi — Any skoro tylko vita Dominus, w którego ręku są sorte nostra przywrócić nas do pierwszego zdrowia, niezwłocznie maturare powrót nasz do Warszawy i tam convocato Senatus Consilio za zdaniem onegoż w nadgrodę miedzy tém wydanie samych tylko Innotescencyi, ponieważ solemnitates antecommitiales praecesserunt, czas tylko i Dzień Seymowania determinowac, czyli też inny extraordynaryjny Seym pro exigentia Konjunktur złożyć verbo Regio przyrzekamy, oraz ten Universał, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł niezwłocznie po Grodach, parafijach i miejscach Kuryczaynych publikować zlecamy. Nasz — etc. — Dan w Drezznie die 11. III. mca Września Roku Pańskiego 1728. —

Od Jmci Pana Kanclerza W. Kor. do Jmci Pana Karwowskiego Stolnika Bielskiego z Warszawy d. 26. 7bra 1728.

Jak prędko przyszła Expedycya od Jo Kr. Mci P. m, wdł. cum retificatione per authentieum documentum choroby Jego Pańskiey, zarazem cum dilatione Seymu tak należąca, do Grodu Brańskiego incumentanter odesłam Unum Panu przy oświadczeniu uniżonego uszanowania mojego i niustannej życzliwości — Przed trzema niedzielami przybyłem tu do Warszawy, gdy drudzy Jchmć Panowie Senatorowie et Ministri Status obojga Narodów nierychli abyśmy rekwizyt od Jo Kr. Mci super modo retificationis Rzpltey tego zaleconego przypadku tym lepiey mogli dać zdania nasze. Ja-

koż

Jakoż porozumiawszy się w tey materyi i mieliśmy caplerates sensu Affecta Jmci Prymasa i Affecta Jmci Biskupa Krakowskiego Vt. vtm Panów przeczytaliśmy insuper Expedycyą in simili tristi inedebti za śp. Króla Jmci Jana IIIgo praktykowaną i zważyliśmy differencyą teraźniejszych od tamtych za ś.p. Króla Jmci Jana okoliczności, że choroba w Żółkwi nastąpiła była już in projecto podróży Królewskiey do Warszawy i pod ten sam czas, kiedy się acta podobnie na termin zjechali byli, co dobrze państwem, jako i drudzy Jchmość, będąc sam na ów czas in functione Poselstwa i że tamtejszemu na ów czas za ś.p. Jana IIIgo Manifest nie może trafić in se quidam, bo tego Manifestu były okazyą wydane Mandaty na ów Sejm Jchme PP. Sapiehom, teraz zaś z łaski Bożkiey i za staraniem Jeo Kr. Mci P. th. m. jestesmy in omni tranquilitate, która omnibus modis utrzymywać należy nie dając okazyi ad minimum motum. Wreszcie uważaliśmy zatem danych do Dworu particulariter, iż czyliśmy, aby Senatowi przez listy partykularne a Equestri Ordyni przez Jmtotegeneracye w Uniwersałach do województw i kiem Expedyowanych bardziey legalitatem donieść naturalnie bez żadnego do Jmci Panów Senatorów i Posłów, jako rzecz naturalną, której wszyscy podlegli jesteśmy i jeżeli każdemu Szlacheckiemu i prywatnemu extraordinarie wdawać się intimitatur dilatis, idzie, trudne Królowi Panu oręgare onej, osobliwie, kiedy prawdziwie chory, jako o tem wstępie niepodobna czytaiąc listy Jchmć Podkarbiego Kor. mim Pana diutati vestiti, lubo tem pomnienione Jurisdecensya sla aktualney Kuracyi zderzenia Jtkr. Mci przez podpisane expedivi niemogły, przecież tak tiesz, że jestesmy za contentu i kontenty tey Expedycyi i z tey Jeo Kr. Mci deklaracyi publicam expectationem in futurum ubespieczającej i sam Vmm Pan będziesz raczył bydź zupełnie kontent i drugim Jchmciom remonstrowanym dowiemy dopodobnego miłego. Tych skutkiem i rezolucyi Jeo Kr. Mci przyjścia będziesz raczył bydź powodem. Co w zwyczaiey poufałości donosimy. Zostawamy — etc —

Respons na ten list d. 2. 8bris 1728.
w Olszanie. —

Już mnie z Kolegą memm Jm Panem Chorążym Ziemi Bielskiey w podróży od tamtąd leżących doszedł list od Vtmm Pana cum Jnstrumento expositi legalitatis Stanowisk zdrowia Jeo Kr. Mci P. N. Mtis które jako jest zbawienne całey Rzpltey, nam prima et una rerum nostra salus, tak powinno mille votis expeti, aby Dobrze Boska do jaknaydoskonalszey przyprowadzić raczyła szczęśliwości Jeo Kr. Mci. P. N. Mtis odpiciat annos, quibus pace et prosperitate utaremur. Cośmyśmy do prywatnych Rezydencyi naszych tylko że nas Jchmość Electores nostri w tym obligowali abyśmy pro termino dotarli, imośmy tedy nietracąc kredytu obandire braci naszych impezycyi, ale jako Ziemia nasza statecznie przy dostojeństwie Najiaśniejszego Majestatu stawać zwykła tak i teraz immutabile votto, jeżeliby co chciał quid adverse pretentare, tem niemniey optuemur, powinowac się gotowiśmy in Zupełne serca cum votiva appreciatione powrotu Jeo Kr. Mci P. N. Mtis do Polski pod Majestat Pański składany, ab exemplo za ś.p. Króla Jmci Jana IIIgo exulzimur za równym przypadkiem, non sine lachrymis nostris, teraz nam szczęśliwie panuiącego, ile kiedy Manifestow Jeo Kr. Mci naszym Branickim per copiarii parabatur uczynił był Jmć Pan Ustechowski Wojewoda Trocki. Dospar jednak ratio w tym Manifescie reperitur, bo w nim wyraźna niekontentowanie Prawegatywy Hetmańskiey, niby zelowney projektem Mandatu — Drugie było motivum annihilare scriptum ad archivum, a trzecia racya, że na ów czas Jm. X. Kanelerz Koronny w Kościele Jarym Warszawskim sine Jnstrumento justificationis Regii persuadował powiatom po grodach pytać się o tym Jnstrumencie, czem niby Jchmć Panowie Litewscy perseverent praejudicium dawnych zwyczajow, że nie in loco consiliorum zachodzita notyfikacya legalitatis Regii — Nisfatygując dalszym pisaniem oka Pańskiego — etc —

Exhibitum a Serio Legationis
Berolinensis d. 6. 8bris 1728. —

Ex ita dicto Novellarum Nuncio Silesiaco sub dato Vratislaviae d. 16. augusti Nro 132. non absq; dolore compertum est, malevolos quosdam hominres adversus ejus calumniosa ac mendacii calamo publicis edrybere typis. —
Ac si Romano-Catholici in Starostia Drahimensi opprimerentur, diris q exponerentur persecutionibus —
Quod frivola imputationes ac impia, cum nullum alium in finem excogitata sint, atq per orbem universum divulgentur, quam ut ijs quibus cadere inclino non constat imprimis Inclyta Dominorum Reipblcæ Serenissimi Boruslaiæ Regis Gubernationem Regiam suspectam reddant, atq odiosam ita publico Polo publice vecurendo è re visum est hisce contestari, omnes istas fictiones quæ in supra memoriatis novellis Vratislaviensibus continentur, eam ob causam malitiose ejus adinventas, ut harmoniam restauratam vicinitatis cultum et amicitiam

quæ Ser[illegible]

quod Ser^mus Borussiæ Rex cum Inclyta Polonorum Republica intercedit, alterent, atq debilitent siquidem in mentem nunquam venit Ser^mus Borussiæ Rex de Romano-Catholicis Starosciam Drahimensem incolentibus, a sacris liberoq Religionis suæ exercitio arcendis, aut de cæteris juribus ac privilegiis vel latum unquem diminuendis et detrahendis aut potius constantem foveat voluntatem eosdem efficaciter tuendi atq manutenendi- Quam obrem ut orbi Universo contrarium eorum, quod in præjudicium et odium sui effecte proferentur, clarissime demonstraret, quod Templo burgi, ad extructionem novarum Ædium Catholicarum requirebantur ligna, non solum ea mera gratia Domo concessit Serenissimus Borussiæ Rex ut pro commoditate indigentium adveherentur, omnem facilitatem præstari jussit- Imo de hac omnibus provocatur ad notitiam et conscientiam Plebani Temploburgensis, qui in fundamento veritatis evincere non poterit, quod fuerit unquam turbatur in celebratione missarum vel in sermonibus suis, aut cæteris actibus religiosis impeditus, quin potius ea tenore pastorum, ratione redituum, Jurium Stolæ et cæterisq muneris sui Ecclesiastici assistentiam omnem obtinuerit- Quanquam moderni plebani Romano-Catholici motus agendi illicitus, quam plurimis querimoniis ansam præbuerit, atq occasionem, dum non modo benedictionis matrimonialis et baptizandi facultatem inter Evangelicos Lutheranos sibi usurpaverit, sed alios varijs exorbitantijs videlicet cum bovem civis cujusdam sclopeto occiderit sepimenta destruxerit et domo civis ea cujus demolitionem vi æqualitas plateæ, et imminens ruina urget possessionem vi retinere actenaliter adhuc intendit, de officium q sacerdotale lucibrio alienum et sarcasmis expositum, ne quid dicendum de exactionibus, quorum veram Commissionem hanc Scansam instituta convictus fuit. -

Od Jm P^a Dembowskiego Regenta
Kancellaryi Kor. do Jm Pana Kanclerza
W^a Kor. d. 30. 8^bris in post scripto.

Ad implendo roskaz Jw. vmć Pana Dobr. który przeszła przeszłą przeszłą
ta odebrałem, bylem u Jm Pana Secretarza Ablegationis Dworu Berlińskiego i donioslem mu, jako Ummi Pan Dobr. pragnąłby będąc Imć Jego, klerk był podał in scripto rationem Parochi Temploburgensi hiemiennales informowąc o niey wiadomości Jm^a Biskupa Poznańskiego M. m Pana, od którego ordinarjum Jm^a Biskupa Poznańskiego M. m Pana, od którego coś reqlowanem odebrał zlecenia nie resolvere Jm Pana Secretarzowi Ablegationis - I zaytatem mu odebrał przysłany mi z listu Jm^a Biskupa Dobr. wraz reprezentatem instanter Jmieniem Jm Pana Dobr. aby mediante reasumptione pegoz Jm Pana Secretarza jesto dowiedzio Jw. Jm^a Biskupa Sandomierskiego, że Jm Pan Secretarz ad partem Dworu Berlińskiego pomieniał praetice tali się, że dotąd żadney na prozby swoje nie odebrał stanowisk satysfakcyi - Nato reponuit mi pomieniony Secretarz, przy pożegnaniu Ummu Pana Dobr. aby prawił, że podał Ummu Panu Dobr. in scripto, tudzież i Jm^a Imci Prymasowi przysłał, uczynił ea prædicto mandato Dworu swego i pokazywał mi oryginalny ordynans pomienionego, co nomine do siebie pisany, aby wszystkim tą jestą fikcyą ea occasione Nowin Slaskich, mówił, jakoż i mnie dał kopiją tegoż swego scripta. Nadmienił mi przy tym, że Commissya in negotio parochi Temploburgensis już była od Dworu Berlińskiego naznaczona, i że na niey jako ma informacya jest in multis implicatus et convictus tamecny Pleban, jako to dołączał in scripto suo, że się sprawuje przeciw charakterowi swemu. Aspernied ziałem mu nato, że z responsu tak swego Jm^a Biskupa Poznańskiego de d. 15. elapsi non informamur, aby Imć Biskup wiedział o jakiey Komissyi wspomnieniey, pomieniony wał i teraz vigente nomine o nic przed interpozycya Dworu stra Jm Pana Kanclerza W^a Kor. aby jak nayprędzey expedirowała jusata pomieniona gravaminum, które Jm^a Biskup do Berlina, jako wyraźnie protestat, bo jeżeli jaka Komissya szczególna na informandum tylko wyszła, non observatis sollemnitatibus juris, nec attentis præmissionibus juramenti, takowa ani sprawie dliwości ś. ani justo desiderio Jm^a Biskupa satisfacere niemoże. A wise iterato suprascriptem, aby ad contenta prozby Jm^a Biskupa D. poprzeć chciał tego Jntercessu- Co nadstępująca zaraz przeszłą kupa D. poprzeć chciał tego Jntercessu- Co nadstępująca zaraz przeszłą uczynić deklarował et eo ipso precibit mnie o kopiją tego Extractu z listu Jm^a Biskupa, abym mieć dał, co i uczyniłem. -

A Consiliariis Curlandiæ ad Illmum
Supremum Regni Cancellarium
D. 3. augusti 1728-

Jm fundamento posteriorris Comissionis S^a R^a Mtis et Serenissimæ Reipbl^æ circa Comitia Regni futuro mense octobris anni currentis prædicti celebranda quondam ea Generoso ordine Equestri debita cum Instructione illuc ablegare vobis curæ fuit hanc ob causam Comentus publicus in diem 28. mensis præteriti indictus - punctum hac literis his nostris adjectum præter alia deliberatorio inscriptum Literæ circulares solito more expeditæ et in Districtus horum Ducatuum dat mature transmissæ sunt. Verum enim vero cum in termino præfixo e quatuor solum Districtibus.

Districtibus comparuerunt Deputati, qui in numero hac exigno aliqua activitate gaudere, vel quid suscipere aut per agere non valuerunt, Nobis Consiliariis Supremis Regentibus alium quendam Conventum publicum extraordinarium indare quedam animus fuisset, sed obnaras Extrancorum propositiones et pretensiones, quæ iterum ut dicitur formari debuissent, id interrumpere, quam ejusmodi tentativibus se subjicere, magis his datibus prodesse judicavimus. Ne autem ab absentiam nostri Delegati apud S.R.M. Unum Trium Clem. Sirinissimam Rempublicam in obedientia aut contumacia vinculo retinerentur precibus instantes profundissimis, dignetur Illma Excellentia Vra concurentibus allegatis his circumstantiis innocentiæ nostræ defensionem gratiose in se suscipere literas nostras Supplices S.R.M. Duo Mo Clemo meliori cum commendatione insinuare, causamq Nostram sua propotentia eo dirigere ne quid prejudicii his Datibus eorum posteris contingat sed civia pacta primæva subjectionis Privilegia immunitates de jura per omnia et in omnibus in ultimariis Comitiis Regni Jubæ confirmata conservarentur. Pro gratiam hanc Nobis exhibitam in posteritatem omni venerabimur cultu ac grato animo usq ad cineres agnoscemus simulq protective ac gratiæ Illmæ Excell.æ Vræ nos commendantes permanemus.—

Illmæ. Excellæ Vræ — Observantissimi atq devinctissimi servitores —

Adamus Casimirus Kosciuszko Landhoffmeisterus et Supremus Consiliarius —
Casimirus Christophorus Brakel Cancellarius et Consiliarius Supremus
Carolus Sirks Oberburgabius et consiliarius Supremus —
Philippus Hermicus Mahn Land Marschalcus et Consiliarius supremus. —

Christophorus Sirks Deputatus Districtus Salensis ad Conventum publicum —
Georgius Christophorus de Loebel Deputatus Districtus Lubenensis ad Conventum publicum. —

Wilhelmus Joannes de Ropp Deputatus Districtus Goldingen ad Conventum publicum
Magnus Johan de Schilippenbach Deputatus Districtus alschwangensis ad conventum publicum. —

Responsum ad has Litteras ab Illmo Supremo Regni Cancellario d. 26. aug. 1728.

Per ordinariam postæ Curoriam nunc primum accepi Literas Illustrium et Mgearum Dnarum Vrarum etiam ab omnibus Deputatis Generosi Status Equestris subscriptas de 3. curren. Mitavia datas — Acta Comissionis immediate præterita ad vota illius Inclytæ Provinciæ et cum plena ejusdem satisfactione per acta, omnia jura nodus et obligationes ipsa demum abintra et ab extra presens rerum situatio elidunt obtentum hunc et pretextatum rumoris de pretensionibus et propositionibus Externarum Potentiarum tum has tentationes, quas Illres et Mgeæ Dnes Vræ in prædictis Literis suis allegant et pro nunc probibie allegandi ad prodime futura Comitia Regni Generalia illius provinciæ Deputati. Pro affectu itaq meo, quo ergo Illres et Mgeas Dnas nes Vras totamq Inclytam Provinciam fetor opto, ut semotis his prætextibus et apprehensionibus minime conveniebus Generosissimo Sanguini Illrium et Mgearum Dnarum Vrarum Universorum Inclytæ illius Provinciæ Civium tum debita erga S.R. Mtem D.N. Clem. et Rempublicam fidelitati, tum innato erga suam patriam cui omnia bona Civis libere tenetur amori tam arctis nexibus obligationum suarum hac in parte satisfaciant, Certo certius persuasi, demea in usus et commoda Earundem propensione quam offerendo manes —

Ab Illis Consiliariis Curlandiæ
ad Illmum Supremum Regni Cancellarium — Mitaviæ — d. 24. 7bris 1728. —

Ad Litteras Responsorias ab Illma Excella Vra non ita pridem ad nos Consiliarios Supremos per benigne scriptas, omni cum veneratione respondemus, quod non rumor de novis propositionibus Externarum Potentiarum divulgatus aut tentationes allegatæ ad prodime futura Comitia Regni abligandi principaliter obiecta posuerint, sed quod ob numerum Districtuum in complectum tunc temporis in Conventu publico indicto præsentem aut plurimorum absentiam nec Ablegatus ad futura Comitia Regni eligi nec sumptus ad ablegationem hanc necessarij prævarri —

procurari potuerint, et rumor de propositivibus extraneorum evasionem nobis deliberandi tantum dederit; num alius Conventus publicus iterum indicendus sit, nec ne? hoc facere nobis in mentem venerit subvereri – Cum autem Illma Excella Vra rejecta hac nostra remonstratione necessitatis esse adinvenerit ad futura Comitia Regni, quendam ex Generoso Ordine Equestri ablegare, hoc nisi per Conventum publicum fieri nequeat, ideo ad votum alg sensum Illmæ Excellæ Vræ alium Conventum publicum et quidem ob angustiam temporis extraordinarium indicere nobis animus fuit, etiam ea propter literas Circulares expedire jussimus, hasq scriptas subscriptione nostra corroborarimus – Aut accepta jam nuntia, quod Comitia Regni futuro mense octobris alterius currentis, non celebrata, sed ob adversam valetudinem Sᵗᵉ Pᵃᵉ Mtis Dñi Nri Clementis ad commodius tempus aut in futurum annum prorogata fuerint hinc ad evitandos sumptus frustraneos Conventum hunc praedictum Extraordinarium ad alium terminum futurum conservavimus salvum si quidem absq omni dubio Ducatus hi per temporis injuriam hucusq perpessam ad Summam rei pecuniariæ inopiam reducti sint – Cui de re iterum iterumq in absentia aliorum Dominorum Consiliariorum supervenientium Provincia hanc Illma cum Incolis Protectionis ac benevolentiæ Illmæ Excellmæ Vræ pro conservatione cujusvis meliori modo commendandam et quamquam impares vesrendæ benevolentiæ sumus, attamen hanc nunquam cum posteris nostris oblivioni trademus, sed quantum in nobis erit et pro viribus nostris grato animo agnoscere nunquam intermittemus, permanentes.—

Senatus super revocatione
Offiecyera z ludźmi z Dóbr Opactwa
Koprzywnickiego Ord. Cisterc.—

Kiedy zaszła wiadomość, jako in Monasterio Coprivnicensi post fata Religiosi Kozłowski contra Nominatum Regium ad Abbatiam coprivnicensem Intrusi, zabierano się ad Electionem Abbatis, Ministerium Regni ordynowało na ów czas wczorajsze listy swoje do Jmci. Gurowskiego Opata Błędzewskiego Komissarza ejusdem ordinis Cisterc: takowego, aby się był zatrzymał z Elekcyą w tymże Klasztorze Koprzywnickim do poru zamienia się niedawnego super Concordato cum Curia Romana w tey oktawie roku przybyciem teraźnieyszego Jmci. Nuncyusza, życzące wraz, aby interwat, to jest: przy Jmci. Administratorze à loci ordinario de jure et antiquo usu przydanym – Na takowe listy nietylko niedopuszczenia Jmci. Komissarz, ale owszem Elekcya tem usilniey in personam Jmci. Sapiehy Regularis post positis Instantiis nominati Regii attentavit, azatem i po Expedycya na ten Opactwo w Rzymie presentem assertum electum suum commendavit – Dla czego ex parte Regia maiestatis uczyniona była w Rzymie diligentia pro Juribus Coronæ i zalożone było przez Jmci Pana Paget Rezydenta tamecznego Jmci Kr. ieli nil transcat. –

Potem gdy temże Jmci Pan Puget oznaymił, że non obstante interposito: nil transcat, miała wychodzić nato Opactwo Expedycya favore Jmci Sapiehy in Convulsionem Jurium Coronæ i przeciwko danym z Rzymu Deklaracyom, że miały były rzeczy zostawać in statu quo do należytego dalszego porozumienia się, gdy także zaszła z Koprzywnicy rzetelna relacya, że Religiosi Monasterij ejusdem przeciwko Konstytucyom provincyalnym per Sanctam Sedem Apostolicam approbowanym przeciwko Zwyczajowi et contra solitam praxim, tudzież przeciwko Decretom Tribunalis Nuncjatura Apostolica, jako przed tym Jmci. Dönhoffa Kanonika Krakowskiego ad mentem tychże Konstytucyi provincyalnych per loci ordinarium et Capitulum Cathedrale Cracovien: prostanego Administratora, violenter sami będąc armis instructi more guerrico ludzi tegoż Jmci. Dönhoffa pacifice venientes probiwszy i sprzęta potrąciwszy ejecerunt, tak i na ten czas postanego Jmci. Lochmana Kanonika Krakowskiego za Administratora dolose przyjąwszy, potem de pacifica possessione tejże Administracyi interturbarunt, ani się więcey do tey interessować dopuścili, we wszystkim sobie de facto in convulsionem Jurium postępując. Ministerium tedy Regni consideratis, żeby per aliquam omissionem et conniventiam niebyło swego czasu in nocumendo Starom Rzpltey, że ad executionem Novellæ Legis co intuitu Sanctæ nieprzystępuje; widząc wraz ze patientia wiekoza, co wraz daje okazyą Religiosis ad praecipitantiam affectata ordynowało Officyera z ludźmi, danemu mu in Comissio, aby tam był w Klasztorze Koprzywnickim cum Literatoria ad Jchmość PP. Ministrow Belli edjuvationem, żeby W. Przeor z Klasztorem dał asekuracyą, jako zatrzymają się cum executione Bullarum na Opactwo Jmci. Sapiehy w Rzymie expeditarum contra Jura Coronæ.

Coronæ.

Corona póki super ijsdem niezaydzie Concordatum – Czego gdy Prze-
dr z Klasztorem czynić niechciał, dopiero imsiał tenże Officyer lo-
kować się w dobrach Opackich, sine minima jednak violentia i bez
szkody tychże Dóbr; co subcensum. –

Ponieważ zaś Ojciec S. przez Jmć Ks. Nuncyusza Voget, aby ci ludzie
z Dóbr Opackich sprowadzeni byli, a mające to w reflexyi, żeby hoc sub-
secuto bardziey contra Jura Majestatica po niemieni Regulares non
inovescant; przeto do ufacilitowania hujus negotij, toby się zdało bydź
medium expediens, aby Jo. Kr. Mć P. N. mtte Curiæ Romanæ raczył de-
klarować, że gotów Kazać rewokować ludzi z Dóbr Opactwa Kopryw-
nickiego, byle też dobra były oddane in administrationem juxta
memoratas Constitutiones Synodales Provinciales witatam przy Ad-
ministratorze ex Capitulo Cathedrali Cracoviensi, i aby tak długo były
in hujus modi administratione, póki Concordatum super hac Diffe-
rentia cum Curia Romana nienastąpi – Co zaś należy fideliter do-
nieść Jo. Kr. Mci P. N. mtti: wiemy od Jmć Ks. Nuncyusza słyszeli i co meretur
Summam consideratione, że ta dysporzycya Ojca S. Opactwa Kie-
przywnickiego stała się in Curia Romana w ten czas, kiedy urgentissime
solicitowano Expedycya Bullarum na Opactwo Mogilskie Jmieniem Jo. Kr.
Mci P. N. mtti non obstantibus Declarationibus repetitis ex parte tegoż
Dworu, że Ojciec S. chciał zatrzymać wszystko in statu quo według daw-
dawniejszey Deklaracyi i kiedy nakoniec ex parte Curiæ Romanæ uczyniono –
na była Deklaracya, że Ojciec S. dając Opactwo Mogilskie in Commen-
dam na Jmotanacya Jo. Kr. Mci miał zaraz konferować Kopryw-
nickie in titulum Jmci Sapiezie, a to stante controversia pendentia
ad satisfactionem obudwóch stron, nie dopełniono od solli-
citacyi i imotanacyi o Expedycya Opactwa Mogilskiego: A zatem o-
bydwie razem wzięty Expedycye, że wielkiey iżeby ieżeli racyonni sensibili-
tatis Ojca S. ta jest non postrema, iż przedmiotem tylem Declarationem
i po tey dysporzycyi Ojca S. nastąpiła takowa rezolucya ex parte Ministerii
Regii –
W tym także Jmć. Ks. Nuncyusz upewniać raczy, że sprowadzenie tych
ludzi z dóbr Kopryvnickich ufacilituje negocyacya o przyszłe Concor-
datum, że żadna już więcey nieczyniąc na żadne Opactwo Expedy-
cya, póki to Concordatum niezajdzie i że w Administracyach wakują-
cych Opactw żadna przestanie się innovacya, ale według zwyczajów
dawnych administrabuntur – Atzatem Ministerium processus prze-
łożywszy tę Relacyą Jo. Kr. Mci oddaje ten Interes Pańskiey Jego
Rezolucyi i do niey się accomodować pragnie. –

Proponenda et evincenda in Curia
Romana. –

1mo Ante omnia protestantur Status Reipublicæ, ne nolle Sanctis-
tati, Dignitati, Honori et Authoritati Summi Pontificis ac Sanctæ Sedis
Apostolicæ in quopiam derogare, vel quidquam detrahere, quin
potius omnem honorem Reverentiam obedientiam quam unus-
quisque pius et verus orthodoxus Supremo Universalis Ecclesiæ de-
bet, exhibere et profiteri semper sint parati. –

2do Premissa tali filialis subjectionis protestatione supplicant quam
reverentissime Status Reipublicæ, ut quidam injuriæ prementes
et perimentes Rempublicam per interdictionem Sanctitatis Suæ
abrogentur; videlicet:

3tio Ne Abbatiæ Regulares omnes sub quovis titulo vel colore,
absq expressa et authentica nominatione Regia alli prorsus
tam in commendam, quam in titulum conferantur. –

4to Ne decurente vacatione Abbatiarum Administratores Bonorum
à Loci-ordinariis secundum Constitutiones Synodales, Provincia-
les à Sancta Sede Apostolica approbatas et usitatam pradam à
Monachis et cæteris Regularibus interturbentur et eludantur. –

5to Ne sub prætexta Reservationum sive Regularium Cancellaria
per Datariam contra antiqua Concordata super Prælaturis, Can-
onicatibus et alijs beneficijs Collationis Secularis et Spiritualis
in mensibus ordinariorum, tum contra Bullam Leonis X. su-
per Electione Archidiaconorum alli Provisiones expediantur
et ne dictæ Prælaturæ, Canonicatus aliaq beneficia Statum
Nobilitarem et Nationalem concernentia, non Nobilibus et
non Indigenis ullatenus concedantur per omnes Diœceses nul-
la exceptia. –

6to Ne in Bullis clausulæ Reservatoriæ prejudicievæ aut evi-
ctæ Reipublicæ apponantur in futurum prout factum in Bul-
lis variis dignoscitur et ut præteritæ Bullæ corrigantur. –

Item

7me Ne Bulla Decreta Rescripta et quecung Instrumenta Romana, dogmata fidei non respicientia prius publicentur et ad executionem deducantur, antequam coram Ministris Status presententur et verificentur secundum usum et praxim communem apud alias Potentias Catholicas. —

8me Ne Causæ appellationum à sententijs Definitivis extra sed intra Regnum per Commissiones judicentur et ne post tres conformes, per Rescripta nova, Decreta in questionem vocentur. —

9me Ne appellationes frivolæ a sententijs interlocutorijs, presertim vim definitivæ suæ sapientibus, aut quæ per definitivam reparari possunt ullatenus admittantur et ne sub pretextu earundem Inhibitiones, avocationes, aliæ remedia frustratoria extradentur petitionum in causis criminalibus, tum correctionis vitæ et morum. —

10me Ne causæ ad Forum seculare spectantes, signanter causæ Status ratione Contributionum publicarum, scilicet hybernalium et capitalium tam granicierum sive limitum ad Forum spirituale avocentur et ne Decreta in causis hujusmodi seculi lata ad executionem deducantur. —

11e Ne absente Nuntio Apostolico Internuntij absq; certa et permissu S.ae Sedis constituantur. —

12e Ne Equestris Ordinis suis Parochis ratione Decimæ Manipularis ex Bonis Terrestribus in pecuniariam vigore Brevis Urbani VIII. et Constitutionis Regni Anni 1635. conversæ contra antiquas ex illis quietationes et usum receptum turbetur et ne jurisdictio spiritualis, contra hanc Bullam sive Breve Apostolicum Parochos trahatur, imo et etiam invitos ad compositiones, mediante taxatione Decimæ vigore ejusdem Brevis et legis Regni adigat et inibas non obstringat. —

Au Roi de S. E. Mgr le Grand Maréchal de la Couronne à Varsovi
le 13. d' Octobre 1728. —

Sire!

Etant assemblé ici Mrs le Palatin de Lublin, Grand chancelier de la Couronne, Vice-Chancelier de Lithuanie, Marechal de la Cour de la Couronne et moi soussigné, et ayant relu avec attention les Lettres, que V.M. a fait la grace d'ecrire à Mr le Grand Chancelier du Royaume. L'une au Sujet des Instance, que Mr le Nonce avoit faites à V.M. pour obtenir le Rappel de Troupes envoyées sur les terres de l'Abbaye de Kuprzywnica, sur quoi nous avions été sollicités par Mr le Nonce lui-meme et par les lettres de Mr Vice-Chancelier de la Couronne. L'autre touchant le precis Due, que l'on doit demander et soutenir à la Cour de Rome de la part des Etats de la Republique - Ayant relu aussi les Reponses que Mr le Grand Chancelier a portées à V.M. relativement à l'entendement mutuel avec Mr le Palatin de Lublin et nous autres ses Collegues et à l'arrivée de V.M. dans son Royaume, dont on se flattoit alors Nous n'avons voulu perdre un moment de tems pour satisfaire aux intentions et à la volonté de V.M. —

Nous nous remercions très humblement Sire des soins paternels que V.M. se donne pour maintenir les droits de la Couronne et de la prevoyance Royalle à faire mettre par ecrit preparativement les precis des Demandes des Etats de la Republique pour un accommodement en forme publique. —

Nous prenons la liberté d'envoyer ci-joint à V.M. les sentiments, dont nous sommes convenus sur le contenu des dites Lettres, tant par rapport du rappel des troupes des Biens de l'Abbaye de Kuprzywnica, que par rapport à ce qui doit etre demandé efficacement en Cour de Rome conformement aux interets de V.M. et de la Republique et suivant intention des Palatinats, Terres et Districts, ainsi bien que des Instructions données à leurs Nonces, nous soumettons le tout au jugement Supreme de V.M. en la suppliant très humblement de vouloir bien recevoir gracieusement ces.

ces sentiments, qui n'ont pour but, que le service de V.M.. et au cas, qu'il trouve votre approbation, Sire! de vouloir bien lui accorder votre puissant appui en Cour de Rome, pour que le Saint Pere fasse à Mgr le Nonce sur cette affaire.- Nous n'avons pas communiqué ce precis des demandes de la de la part des Etats de la Republique au dit Ministre ayant voulu les soumettre auparavant au bon plaisir et à l'approbation de V.M. Outre que Nous croyons Sire! que ce seroit la chemin le plus court et le plus efficace, si V.M. vouloit trouver bon qu'ils fussent envoyés directement en Cour de Rome accompagnés de la puissante recommendation de Votre Mtte.-

De Mr le Baron de Puget à S. E. le Grand Marechal de la Couronne à Rome le 11. 7bre 17.28.-

J'eu l'honneur de representer à V.E, par ma precedente de la semaine passée la tenüe de la Congregation Consistoriale super rebus Poloniæ et ce que j'avois penetré de ce qui s'y etoit traité, j'ai du depuis plus particulierement appris, que la projet, qu'on y avoit examiné, doit etre un projet composé par Mgr l'Eveque de Cracovie et presenté à Mr le Nonce Paulucci par Mgr le Grand Chancelier de la Couronne, ce projet a été reprouvé unanimement par la Congregation, comme prejudiciable et destruisant la discipline Monastique et on doit meme desapprouver au Nonce Paulucci de l'avoir pris et envoyé avec ordre de representer aux Ministre et Grands de Pologne, que l'accord, qui avoit été projeté par cet Cour, ne pouvoit etre ni plus avantageux à la Nation ni plus profitable à la Discipline Monastique qu'on devoit particulierement conserver et observer, qu'ainsi, si veritablement la Nation souhaittoit d'en venir à quelque ajoustement avec cette Cour, elle ne devoit point songer à d'autre projet, cette Cour se trouvent dans l'obligations de conserver sur tout et maintenir la Discipline Monastique.-

En outre j'ai appris, que la Congregation par Ordre de Sa Saintété ai aussi donné à Mgr le Nonce Commission de solliciter à la prochaine Diette l'abolition de la Constitution etablie dans la Diette passée au Sujet de l'Envoyé de l'Ambassade, et si la Diette venoit à se terminer sans avoir donné satisfaction à Sa Saintété qu'il en a publier le Bref du Pape, qu'on lui envoyoit à cet effect par le quel Sa Saintété condamnoit et abolissoit authoritate protestatis la dite Constitution comme injurieuse au St. Siege et contraire à l'immunité Ecclesiastique.-

En outre Sa Saintété doit aussi avoir ordonné l'expedition d'une autre Bref, qu'on doit aussi envoyer à Mgr le Nonce avec ordre de presser à la nouvelle Diette la remotion des soldats que les Ministres des guerre avoient envoyé à l'abbaye Copprinica pour empecher la possession au Religieux Sapieha et que si non obstant ses instances, il n'obtenoit pas la dite remotion qu'il eut à publier ce second Bref, par lequel le Pape excommunioit les soldats avec leurs Officiers et ceux, qui les autorisoient en fait contre immunité Ecclesiastique.-

Il m'a été encore referé par une Personne de confidence, que plusieurs Cardinaux et Prelats partisants du defunt Mgr Santi ni se prevaloient du refus quel faisait la Nation d'accepter l'accord projeté par cette Cour, pour l'accommodement des differens au Sujet du Jus Patronat pour faire connoitre, que la contrariété de la Nation à traitter avec le defunct Mgr Santini ne provenoit pas d'aucune faute de la personne du defunt, mais bien du genie de quelques Grands de Pologne, qui se plaisoit à fomenter de la division entre cette Cour et celle de Sa Mtté pour leur principe de Religion suspect, comme tout ici m'a été confié sous un grand Secret, je ne lui ne prevalois de la Connoissance, que j'en ai pour refuter la mauvaise opinion qu'on a des Grands de Pologne et que Nous sommes pourtant convenus de faire selon les occasions Mgr le Cardinal St. Clement et moi, avec le quel je me suis particulierement entretenu sur la matiere.-

Je supplie tres humblement V.E. de me faire la grace de ne douter aucune indice de tout ce que j'ai l'honneur de Vous representer puisque si cette Cour en connoissoit le moindre soubson je perderai entierement toute la confiance, que j'en ai- elle-

Recopiers.

Responsa od Jm Pana Marszałka
Wr Kor. na ten List z Warszawy
d. 6. 8bris.

Jako dawniejsze Listy Umi Pana, tak i z ostatniey przezdy de 11. 7bris punktualnie odebralem w zachodzącey cum Curia Romana ratione jurisdictionis Patronatus kontrowersyi różne i dawniey i teraz ed ne jurisdictionis Patronatus kontrowersyi różne i dawniey i teraz ed Senatu particularium wychodzący projekta, ato ad facilitandam tractationem et combinationem in forma publica; bo zaś dziwno, co mi Umci Pan piszesz, jakoby odebranie i przysłanie projektu przez teraźniejszego Jmci Posła Nuncyusza niemiało tam znaleźć approbationem, niemogąc pojąć, jako może być jakie negotium, traktowane bezpośrednio z Komisyą Senatorską, i kierowania różnych Sensuum do jakiey tandem konkluzyi. —

Status Reipublicae na przedany przez Nieborzeyka Jmci Santinie-go Projekt podany przez Deputatów Wielkich Ludzi in Repub. reflexye i racye, które Nieborzeyk wziął był ad referendum Dworowi swemu — Miasto jakiego na te nasze punkta i które przesłane teraz Umci Panu, responsa przychodziły były Decreta ex Curia Romana de puro facto, ten projekt ad exemptionem przywodzące, co dało okazyą do tych kollizyi; kiedy Umci Pan przedtym te punkta, obaczyć jeżeli ten projekt jest z awantażem naszym. Ministerium nasze, am Jmci P. Wojewoda Lubelski nie wchodził potąd w żadne Konferencye z Jmci Pan Nuncyuszem teraźniejszym in hoc negotio Jurisdictionis Patronatus, ob absentiam Jaśnie Wielmożnego Kanclerza, ale to pewna, że expedient ze wszystkich racyi, aby Jmci Nuncyusz teraźniejszy, który poczyna sobie przez grzeczne swoje przymioty conciliare wszelki respekt i estymacyą, mógł będąc plene instructus in his negotiis cum Curia Romana interveniendibus, abyśmy za przybyciem Pańskim do Pana Boga mogli tandem co skoncertować — Co względem Relacyi sekretarza od dobrach Opactwa Koprzywnickiego, o który szczególnie i Nas tu Jmci Nuncyusz w tym punkcie, jakoż i w innych, w tych dniach za przybyciem Jmci P. Wojewody Lubelskiego poważnie wie i Królowi Jmci naszych sentymentów uskutecznie-lacyą ad beneplacitum Jego Regium. Wielką zaś krzywdę w tej rzeczy i Partyzanci Nieborzeyka Jmci Santiniego, o którym U. Mci Pan piszesz, jakoby tu miał tu niektórzy w polszcze mieli się znaydować ex principio Religionis suspecta fomentujący omnibus Dworanom Rzymskim i Naszym diffidencye, bo to jest wiadomo fator. — Wszystkie Województwa, Ziemie i Powiaty znają dobrze te Interessa cum Curia Romana zachodzące, ale tam w Rzymie jak nigdzie niechcą przymować i przyjmować rationes nostras et consequentias, a nawet i ozasu dać do należytego porozumienia się teraźniejszym Jmci Nuncyuszem, które to porozumienie się naybardziey może nastąpić za powrotem Jaśnie Wielmożnego Kanclerza do trzymanym sekretu Umci Pana, ale Umci Pan raczy obbogować Rzadzonata Jmci Protektora i sam invitigiles, aby rzeczy nie precipitowano i powzięto na dalsze regressy z Jmci Nuncyuszem teraźniejszym. — Vt.

Ab Illmo D. Supr. Regni Cancellario
ad Emmum Cardinalem Lavari Secretarium Status Varsavia d. 6. 8bris 1728.

Posteaquam huc advenerim insigne Paterni amoris et fiducia Sanctissimi Domini nostri documentum Breve nempe suum, tam et liberas Epae Vrae de manibus meis in hoc Regno Illmi Excellentissimi et Revdmi Dni Nuntij Apostolici cum omni reverentia recepi. Mandata ejusdem Sanctissimi Pontificis quo ad debitam cognitelligentiam cum praefato Illmo et Revdmo Dno Nuncio per cursum Ministerij Ejus in hoc Regno in negotijs et obsequijs Sanctae Religionis et Sedis pro tenuitate mea, prompta obedientia omnig possibili punctualitate et exactitudine colegui cupio, nihil magis habens in votis, quam ut expectationi Sui Sanctitatis tum etiam Eminentiae Vrae Ministri Ejus dignissimi respondere valeam. Id autem eo facilius me effecturam spero, cum videam eundem Illmum et Revdmum Dnum Nuntium a Deo tam praeclaris instructum et ornatum dotibus, tam eximia et exemplari pietate prudentia et in tractandis negotijs affabilitate, ut cunctos trahat ad debitam venerationem et aestimationem apprime tiam personae Sui dignissimi. Et quamvis id certum sit, quod Nuntiatura Ministerium in hoc Regno ultra omnes alias apud Potentias exteras existantes Nuntiaturas, magnis exponatur difficultatibus, tamquam.

tanquam in statu cathribus Orbitibus composito, quamvis demum certum sit, modernum Illmum et Rndmum Dnum Nuncium Apostolicum reo hic invenisse in summa perturbatione et magno animorum motu [ut alia taceantur] Altamen adjuvante gratia Divina ea, magnam Sae Excellae prudentiam hac aspera pertulerunt, converti in vias planas - Porro necessarium est ad premissa aliquid temporis interstitium simulq validissimum Eminentiae Vrae Auditorium. Ego de mea candide Vrae voluntate asseuro, quodq velim hanc ipsam viam, qua gradiebar cum antecessoribus Illmi et Rndmi Dni Nuntii etiam cum moderno tenere cuncta negotia dem Curia Romana intervenientia tractando solum modo per Illmos et Rndmos Dnos Nuntios, quos uti Ministros apostolicos veneramur, Eisdem cor meum, conscientiam et omnem rerum notitiam pandere consueveram securis secreti, tanquam in sacramentali confessione. Et multa magna operabatur in nobis benedictio Divina pro S. Relone - Cum Rdo verno Illmo et Rndmo Dno Nuntio eandem confidentiam habere sincere desidero, cognito charactere ipsius vere Apostolico - Hoc tantum ab Ema Vra auditum expecto, quatenus meum studium candidum insinuationes sinceras, relationes fidelis, zelus divinq meus pro fide veras eandem inveniant gratiam apud modernum sanctissimum et Eminentiam Vestram, quam gratiam et acceptionem inveniebant sub Regimine felicis recordationis Clementis XI. et quatenus certis spiritus minime faventes, quamvis immerito Genti nostrae, aliisq rationes Status nostri, et circumstantias rerum ac personarum é longinquo dignoscere et penetrare sufficienter haud valentes, non impediant bonas intentiones vere et sincere addictorum negotiis Sae Religionis nihilq aliud querentium, nisi mero Bonum Religionis cunctarumq Differentiarum perfectam semel prodem per determinationem. In quorum numero me invenire tempus res non verba probabunt - Summe felicitatis mea tribuanem potiero habere ad prestanda ipsimet Eminentiae Vrae obsequia, occasiones quas prestolando manco. —

Breve Apostolicum ad Illmum
Supremum Regni Cancellarium. -

Benedictus XIII. P.P.

Dilecti Fili Nobilis Vir Salutem et apostolicam benedictionem -
Quam studii alacritatem ad Apostolicae sedis obsequium nobilitas Tua probare gestis, minime dubitamus, quin Venerabilis Frater Camillus Archiepiscopus Ieniensis praelatis dotibus, generis et sapientia preditus quem nostrum atq. hujus Sanctae Sedis Nuntium declaravimus, presto sibi esse sentiat, ubi operam tuam Ecclesiastica rationes postulaverint. Eloi autem sponte tua, tuaq virtute suadente ad omnia observantia et pietatis officia Te paratissimum esse non ignoramus, studiosius tamen nobilitatem tuam eadem esse prestaturam confidimus commendatione nostra solicitudinis excitatam - Hanc igitur animi Nostri fiduciam in tua Religione collocatam procul dubio ratam fore sperantes nobilitati tuae apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo piscatorio - die XXXI. Julij 1723. Pontificatus Nostri anno quinto. —

Carolus Archiepiscopus Emisenus -

Ad Summum Pontificem ab Illmo Supr.
Regni Cancellario. Varsoviae 8/18 1724.

Post oscula Beatorum Pedum Sanctitatis Vrae insigne clementiae et propensionis suae erga me documentum per manus Illmi Excellmi ac Rndmi Dni Nuntij Apostolici cum profundissimo cultu accepi. Inter tot et tanta piissima et gloriosissima intentae solicitudinis Sanctitatis Vrae, circa Regna Christiana decumenta et beata ejusdem merita, haec opportuna et appriime necessaria Illmi et Excellmi Dni Nuntij ad haec Regnum piissimo numerabitur, et grata ad perennes status recolentur memoria, tanquam medium efficacissimum ad occurrendum malis in haec Regna ea tanta animorum perturbatione cum evidenti animarum periculo, ab aliquot annis imminentibus. Ad primam dedestinationem Illmi et Rndissimi Dni Nuntij modernum [tamen] exemijs Characteri Ministri Apostolici convenientibus dotibus ipsum preditum esse levi cuivis spes et opinio praeibat ex eo potissimum motivo, quod sanctitas vestra in conspectu et obsequio suo actualiter existentem, provideq bene sibi cognitum elegerit ad id Ministerium. Hoc omen Deum publicum jam nunc in effectum cum aedificatione et satisfactione cunctorum adimpletum conspicimus in persona ejusdem Illmi et Rndmi Dni

Nuntij

Nuntij dignissima – Cui ego tenui ope mea adesse juxta
Mandatum Sanctitatis Vrae sincere cujus et cum gratia
Dei ac benedictione Sanctitatis non inutile obsequium
meum posse spero – Hanc solum modo gratiam supplex
a Sanctitate Vestra implore, ut quem dominum et quidem
justa ratione Sanctitas Vra fiduciam suam in eodem di-
gnissimo Ministro suo posuit, ita Ipsi concedere dignetur
sufficiens temporis spatium ad ea hic condescendas et pe-
netrandas, quae in summo turbine invenit – Sequetur ea
hoc turbido gratum serenum et haec aspera convententer
in vias planas, sed dandum est tempus praesertim cum tam
ob aegram valetudinem Sacrae Regiae Majestatis quam ob
absentiam ipsius a Regno negotiorum publicorum Regni
juxta rationes Status Nostri determinatio differi debeat –
Quemadmodum in alijs Regnis, ita et in hoc Regno per Dei
gratiam, quod plenam esse Sanctitatem Vram veneremur,
multa et magna operata est dextera omnipotentis sub fan-
tificatu Sanctitatis Vrae, ita et praesertim differentiae termi-
nabuntur ad satisfactionem Sanctitatis Vrae mediante ap-
plicatione moderni Illmi et Rmi Dni Nuntij – Non habe-
ant tantummodo admissionem ad benignissimas aures, ad
excelsam mentem et ad pientissimum Cor Sanctitatis Vrae
contrarias relationes – Ego conscientiae et prudentiae Illmi et
Rmi Dni Nuntij confidens eum plene perspicuas, quod
sua relationes facilitabunt omnes difficultates quibus ma-
gna negotia praesertim in statu populari obnoxia sunt, tum in-
simul hanc veritatem demonstrabunt, quod ego sim cum de-
bito erga fidem sanctam zelo ac particulari erga Personam
Sanctitatis Vrae tum Sancti Pontificis devotione et cum omni
submissione et obedientia. –

A Mr le Grand Marechal de la Cou-
ronne du Roi. –

Monsieur le Grand Marechal de la Couronne. Avec la lettre
que Vous m'avez ecrite le 12. de ce mois conjointement avec les
autre ministres Vos Collegues, j'ai reçu le precis des demandes à
faire de la part des Etats de la Republique a la Cour de Rome pour
parvenir à un Concordat capable de faire cesser les differens que
nous avons avec la dite Cour et comme mon principal but est de
employer efficacement mes soins au maintien de mes droits et de
prerogatives de ma Couronne, je ne manquerai pas d'envoyer à
Rome le projet que Vous venez de m'adresser sur cette matiere
et de l'accompagner de mes recommendations à Sa saintete et
de mes precedentes instances auprès de ses Ministres, afin qu'on
y fasse toute l'attention possible, et qu'on donne les ordres et les ins-
tructions necessaires à Mr le Nonce pour proceder au traité et
à une heureuse conclusion – Sur quoi je prie Dieu Mr le Grand
Marechal de la Couronne, qu'il Vous ait en sa sainte garde –
Ecrite à Dresden ce 23. Octobre. 1728. –

A Mr le Palatin de Belz Grand Gene-
ral de la Couronne. –

Monsieur le Grand General de la Couronne. Après
avoir vû le sentiment de Ministres assemblés à Varsovie,
dont j'ai été plainement informé par le Grand Mares-
chal de la Couronne au sujet du rapel de l'officier et des soldats
des biens del'abbaye de Koprzywnica de l'ordre de Citeaux
sur quoi nous avons été requis très instamment de sa
saintete et faisant reflexion aux asseurances, que les dites
Ministres ajoutent avoir reçu de Mr le Nonce, que ce
rappel contribuera à l'avancement de la negotiation sur le
concordat. J'ai de plus volontiers a un avis si sage; C'est pour
quoi Vous pourrez proceder au rappel en question, si ici cas que
vous et les autres Ministres le jugiez convenable au bien de
mon Royaume – au surplus je prie Dieu Mr le Grand General
de la Couronne, qu'il vous ait en sa sainte garde – Ecrite à
Dresden – 23. d'octobre – 1728. –

Ad Sanctissimum a Sta Roma
mitte –

Con sommo mio dispiacere ho dovuto tardare fin ora a
rispondere al venerato Breve che Vra Sta si degno scriver-
mi piu mesi sono con richiedermi di far ritirare da Beni della
Badia Cisterciense li Soldati chez Ministri del mio Regno vi
avevano mandati in virtu della Constituzione dell ultima Dietta
Generale per impedire que nella nouva provista di quel monastero

non seguisse

non seguisse cosa prejudiziale a Diritti della mia Corona la qual dila-
tione similante procedeva della necessita di dover prima udire il parere
de Ministri medesimi, per non far passo contrario alle Leggi, il che mi
Lusingavo di poter fare gia due mesi sono, nel qual tempo dovera ven-
gia spediti per la Convocatione d'una nuova Dieta Generale, in cui non
Dubitavo che tanto in ordine al richiamo de Sti Soldati, quanto tocan-
te il Concordato, che si desi desidera stabilere per far cessare tutte le
Difficultà che s'incontrano dall una et l'altra parte circa le Badie
in generale, et altre materie si sarebbe facilmente convenuto col
nuovo Nuntio di Vra Sta Soggetto di somma capacita, et di merito
che grandi e conciliato l'affetto et la Stima di tutta la nazione ma l'informi-
ta sopra giuntami, havendomi costretto a far un piu lungo soggiorno
di quello che speravo in questi miei Stati ereditarij et a differire ad altro
tempo la Convocatione della Dietta, ha cagionate nuove impensate
dilazioni all esecutione di questo mio disegno tutta via per l'ardente
desiderio che nudrisco di convincere Vra Bne della mia filiale obser-
vanza e della perfetta veneratione che le professa l'inclita e pijssima Na-
zione Polacca ho in tanto ordinato a Ministri soprricinati di convo-
carsi, comme hanno fatto in Varsovia, per consultare non ostan-
te la mia assenza sopra dette materie e riferirmi poi il risultato
delle loro conferenze, tanto sopra il richiesto richiamo delle truppe
da beni della Badia Coprovinciense, quanto in ordine alle altre mate-
rie in generale, certa cosa e che doppo havere li Ministri, a quali
appartiene Mandate cola le dette truppe, in virtu, et in esecutione di
una lege fata in Dieta Generale col concorso di tutti gli ordini del Regno,
non possono essi revocarle senza il pieno consenso delli Or-
dini medesimi convocati in Dietta: tutta via si va procurando e non
dispero di trovare qualche espediente per sodisfare il desiderio della
Sta Vra in questa parte senza infringere le leggi purche i monar-
ci poi non si abusino ulteriormte della nostra facilita, comme
piu diffusamente le verra a suo tempo riferito dallo stesso suo Nun-
zio apllico.—

Quanto poi al concordato da farsi hanno li detti Ministri espresso li
loro desiderio, e quelle di tutta la Republica in folio a parte distretti
in 12. articoli in forma di projetto, sopra il quale desiderano di
trattare con detto Nuntio quando questi venga munito della Sta
Vra di facolta ed'istruzione necessarie per tal effetto il quale pro-
getto trametto, al Sr Cardinale S. Clemente Protettore della mia
Corona, a fin che si dia l'honore di presentarlo a Vra Stra nel medmo
tempo che recapitera questo mio humilliso foglio —
Alcuni articoli del projetto sudto essendo concepiti in termini troppo
generali parerannno a prima vista vogli et soggetti a molte difficolta
ma cio non deve punto alterare la benigna pro pensione di
Vra Sta verso sudtto Ministri dall incami-
namento delle trattato mentre nel progresso del trattato medmo
si potra venire a piu individue spiegazione e trovare espedienti
tali da sodisfare ugualmte le due parti onde possa quingersi alla
conclusione d'un Concordato stabile da farecessare le discrepanze
passate e togliere ogni adito a quelle che potrebbono insurge-
re per l'advenire e dare luogo a magiori sconcerti Supplico
per tanto la Sta Vra a jurgere benigno orecchio al medto S. Car-
dle prestando piena fede a tutto cio che da esso le verra espo-
sto in mio nome a favore d'un Regno cosi benemerito della chie-
sa e della Sta Sede e cui popoli in ogni tempo e in ogni occorrenza si
sono distinti nel Zelo per la purita della fede nella veneratione
ubbidienza et ossequio verso il Vicario di Christo e nella difesa
del Christianesimo contro l'inimico commune, a costo del pro-
prio sangue e delle proprie sostanze. —

Assicuro per fine V. B. che io le faro sommamente obligato
di tutte ogni volterre che anche per impulso del suo paterno amo-
re verso di me si degnera farsi godere in una occorrenza cosi ar-
dua e raccomandole il mio filiale ossequio resto inchinato con
i miei popoli alla sua Bendne baciandoli li Smi Piedi- ette —

Ad Cardinalem Protectorem Re-
gni. —

Illmo e Revmo Sigre Dall acclusa lettera che habbiamo scritta al-
la Sta di Nro Sigre vedra V.S. de cio che ci occorre rappresentare
alla Sta Sua per indurla all introduzione ad un trattato d'accom-
modamento in ordine alle note pendenze con codta Corte et dall'
ingiunto foglio mandatovi ultimamente da Ministri della nostra Coron-
na, e che le trasmettiamo in originale potra raccogliere, quale sia
precisamente il desiderio di Stati del Nro Regno cio essi vorebbono
che si proponesse per fondamento dal tratt.to medmo come gia habbi-
amo scritto a Sua Bne, non deve codta Corte formalizarsi di qualche
articolo che essendo concepito in termini generali potrebbe parere
loro troppo duro onde sopra di questo sara appurtuno che V.S. insi-
sta principalmente e procuri con tutto lo studio e efficacia possibile de
render grato il progetto medmo di far risolvere codta Corte a prontamen-
te

approntamente dargli ordini, ele instruzioni necessarie a Mr Nunzio di trattare sopra di esso con nostri sudti Ministri a fin que nella prossima Dietta generale si trovino le cose gia digiente, e spianate tutte le difficoltà al quale effeto potra assicurare la Stà Sua et ogni altro che sara necessario che nel progresso del trattato si troveranno espedienti capici di sodisfare le due parti. —
Tanto di repromettiamo della di lei esperimentata attività, non meno que dal zelo, que ella ha sempre dimostrato per le nostre giuste convenienza et per le nostre sadisfazioni e bramosi di concorrere a quelle di V.S. le auguriamo da dio vere prosperité — Ete —

Ad Cardinalem Lercari Secretarium Status. —

Illmo e Rev^mo Sig^re Havendoci i Ministri della Nostra Corona transmesso ultimte un progetto sopra il quale bramerebbono di commuticare atrattare d'un aggiustamento con sudta Corte per comporer una volta le note antiche pendenze circa le Badie del Nro Regno, lo transmettiamo in gto ordinario al Sigre Cardinale Albani Protettore della Nostra Corona, afin que lo ponga sotto gli occhi della Stà di N. S. e procuri che la Stà Sua dia gli ordini e le facolta necessarie a Mr Nunzio per asumere il trattato co Ministro della Republica, et conduerlo al bramato fine — Stabbiamo voluto darne gto ufficio a V.S. la quale ci fara cosa gratissima di secondare con tutta l'efficacia possibile gli affizi che il medsmo S. Cardinale Protettore impiegherà per tale effetto, assicurandola che in ci prenderà vivo aumento la stima et real propensione che nudriamo verso di lei et bramosi di dargliene riprove in ogni occorenza di sua sodisfazione, le preghiamo da dio veri contenti — Ete —

Od Jnda Podkanclerzego Koron.
do Jm Pana Kanclerza W^ks Kor.
d. 6. 8^bris 1728. z Drezna — Edcerpt. —

Nuncie Jmć Kaszteлan Krakowski pisze do mnie in causam patronum J.P.a Hetmana W^ks Kor. mi Pane in quantum bey Krol Jmć chciał Bać Regimentarstwo nam Speranti et non ambienti Butany czy Dam non recusat Labrem, aby tylko mial gleviam in disciplina utrzymać wszystko z cesnidum Legem Vellam, aputem cum plena obedientia vobac Hetmanowi na Sejmie — Representowalem to Desiderium Jegomr. ale ze niedeterminowat, co ma czynić — etc —

P.S. Oprawiedziałem Je Kr. Mci P.M.m. z Dania Jm Pana Podskarbiego W^ks Kor. względem postanowienia Regimentarza in, casu fatorum Jm Pana Wojewody Betzkiego subjecter, które nominawit Jm Pan Podskarbi do tey fukcyi extra arbitrum Butawy będące Jm Pan Wojewoda Brzeski Kujawski i Jmć Strażnik kor. non displicuerunt Panu i był Król Jmć dysponowan na Jm Pana Wojewody Brzeskiego Kujawskiego, dnia zaś wczorayszego na pokojach rayzwod Jm P. Graffa Manteuffla, aputem i sam oprawiedział mi wolę swoią, rayzwod. że miał ze Lwowa wiadomość od mente samego Jm Pana Hetmana, że bardzo słaby, i że watpi, aby rayzwod z tey choroby przestrzegaiąc, aby zawczasu mysłał o Regimentarzu, ktoremuby mógł powierzyć Komendy, i niechciał bezemie tę dysporzycyą uczynić tłumacząc, ponieważ już powzyrnaią sceptrae w Woysku o revolucyi in casum fatorum Jego, i że his prudentibus permotus determinowat się dać Regimentarstwo Jm P. Podskarbiemu Wielk. Litt. który dobrze rozumie służby wojenney bedzie sobie umiał postąpić w dobrze rozumiey służby wojenney bedzie sobie umiał postąpić ad omnes casus. Secundo, że jest nadobrey przyjaźni z Jmć Panią Krakowską, która ma dosyć przyjaciół w Woysku. Tertio, że teraz, niepretendował Butawy Litt. tej, ale Koronney niechciałby opuścić Skarbu i Regimentu Gwardyi. Kazał mi Król Jmć uformować projekt na tę Szarzę, i chce ten Przywiley podać, aby był insereto, a in casum śmierci Jmci P.a Hetmana, aby zaraz odebrał Komendę, zniedając czasu woyskowym ad malas cogitationes — Zdanie Ukontenta Dobr. w tey mierze oprawiedziałem Panu que le bon Dieu le donne plus des humeurs, gu'aux particuliers dziwiał się tylko i nie niewspomniał — Król Jmć przed tremia dniami powiedział mi, że sobie zawsze stanie w Warszawie na Boże Narodzenie. Ete —

Od tegoż Jm P.a Podkanclerzego do tegoż Jm P. Kanclerza W^ks K^go d. 16. 8^bris
Excerptum —

Miałem dnia wczorayszego honor być u Króla Jmci z Jm. P. Podskarbim Nadw. Kor. który Panu Komisya od Jm zlecona rekomendował

remonstrowat, et dignissimos sensus w teraźnieyszych circumstancyach przypada Pan na wszystko, vWoba tylko annis gravata niezdaią Panu, aby mogła bydź sufficiens - JWść Jmć Kasztelan Krakowski i Jm Pan Podskarbi wielki Litt. są in praedicamento, kazał mi Pan napisać Patent na Chorągiew, gdzie Jm Pan Stawski pretendujące favore Jm Pana Podskarbiego Litt. contenta bierna na Regimentarstwo opowiedziałem Panu, kazał przydać: in quantum by na Sejmie przyszłym nie przyszło do dysponycyi Bulaw, reservando sobie protestatem vel hunc Regimentarum confirmandi vel alium constituendi i kazał mi potem wszystko przetłumaczyć po francuzku - JWść Jmć Kasztelan Krakowski już po trzeci raz pisze do mnie o to Regimentarstwo dla siebie, a chce aby to było arcanum - Jm. Pan Wojewoda Wileński oznajmuje mi, de decurrentijs w Grodnie i że tu chce medio sui wyprawić Podkow utwierdzając sobie przyszły Sejm w Grodnie i pod tymiż pretami nieviem co im da będzie za insty Respons, jeżeli tu przyjadę tylko conformiter do Rezolucyi całey Rzpltey Pany w Uniwersałach wyrażoney referując się do porozumienia się z Senatem Jchmć tu przytomnym widziałem Jego wczorayszego pierwszy raz Pana i przegadałem o Interesach nie niechciał mówić, deklarując, że przedtym niż do Warszawy pojedzie i mnie takie in partibus pewnie wiadomości, żebym upewnił i Wm Pana D. że ma intencyą na Boże Narodzenie pospieszyć do Warszawy - reposuit, że tu w Drezdnie jest pana, że preparatoria robią na przyszły Karnawał, odpowiedział mi Pan, że temu wierzyć niebrzeba, i ucieszem mi zlecił udawać tu in publico, że wielka jest potrzeba, aby jak najprędzey stanął w Polszcze, jakoż spodziewać się, że ostatnia rana w nodze za tym dni się zawrze, jednak jeszcze kuracyą continuabit i czas musi dać w pokoju tenere carni in planta pedis ad consolidationem trzymaiąc zawsze wagę na tabureciè. avertendo cursum antiquum humorum. Co Kardynał Jmć pisał do Króla Jmci in negotio Ecclesiæ nationalis posytam copiatim ett. -

A Cardinale Protectore Regni ad Sm Rm ettitem. -

Postquam de anno 1722. Literas recepi a Magno Regni Poloniæ Cancellario, quibus desiderium suum ostendebat, ut perfectam assumerem cognitionem circa Statum Ven. et Regiæ Ecclesiæ Stæ Stanislai Natalitiis Poloniæ, illico visitationem prædictæ Ecclesiæ assumere determinavi, verum quia D.D. Provisores, qui tunc temporis prædictam Ecclesiam administrabant, sub prætextu quod talis visitatio esset contraria eorum prærogativis, atq Privilegijs, eam impedire studuerunt, satius censui nullam hujus temporis superhoc cadere authoritatem, de quo puto D. Barenem Puchet certiorem fuisse Majestatem Vram. Cum autem anno præterito de die in diem magis necessitas urgeret aliquod opportunum remedium opponendi pro sublevanda Ecclesia a tot angustijs, quibus reperiebatur oppressa reiteratis mihi precibus ab eodem D. Barone Puchet, alijs Provisoribus tunc Ecclesiam administrantibus, ut manus in ea apponerem auditisq pariter variis Creditoribus, qui contra Gubernium à D.D. Prædecessoribus anterioribus et Ministris male gestum exclamabant, opere pretium duxi Visitationem Ecclesiæ et Hospitalis Stæ Stanislai assumere, proout sub die 7. mensis Julij anni præterlapsi dictam Visitationem incepi, et in ipsomet primordio altare majus Ecclesiæ visitavi, in quo reliquiæ esse dicebantur conclusum collocatum et custoditum sola clave ferrea, quave manu dari, ut clavis argentea efficeretur, deindeq Sacras Reliquias visitari, quæ omnes absq ulla veneratione retinebantur, non multæ erant sine literis authenticis non nullaq audivi fuisse à DD. Provisoribus usurpatas, unde quamprimum mandatum expressum dedi, ut sub arcta custodia reponerentur. Verum quia propter alia plura quibus detinebar negotia eam visitationem absolvere et debita sedulitate - - - minime potui, congruum existimavi in vicis meis delegare Illmo et Rndmo Dño Antonio Xaverio de Gentilibus Archiepiscopo Petrensi et Secretario Sacræ Congregationis Concilij ut visitationem terminaret, Ministros omnes audiret et Statum Oeconomicum illius Ecclesiæ recognosceret, quibus peractis, aliquod magis utile temperamentum haberi posset. -

Hinc reassumpta et continuata per dictum Rndmum Archiepiscopum Visitatione, statim recognovit omnes suppelectiles Sacram ejusdem Ecclesiæ, quas attritas et male custoditas invenit, et in majori parte deficientes, juxta adnotationem antiqui Inventarij observavit, insuper non nullos antiquos calices a Cardinali Rusio Ven. Ecclesiæ donatos, per ante alios Provisores fuisse alienatos, et in eorum locum, subrogatos fuisse alios calices minoris ponderis et inferioris qualitatis - Audivit etiam non nulla paramenta inservire solita pro ornanda Ecclesia in diebus alicujus festivitatis pariter fuisse alienata - Interrogavit postmodum Ministros et ab eis plenam

plenam habuit notitiam dictam Vēn et Regiam Eccleciam reperiri multo dre alieno gravatam usq ad Summam scutorum 17m. ultra debita infructifera, quæ ascendebant fere ad Summam 2m. Recognovit ulterius annuum introitum Eccleciæ ascendere ad scuta 960. editum vero ad scuta 950. et ultra. Et demum observavit omnes introitus ejusdem Eccleciæ sequestratos a Creditoribus ejusdem Eccleciæ fuisse sequestratos Creditoribus ejusdem, imo esse imminentem sub hastationem domorum ad Eccleciam spectantium decis omnibus mihi facta exacta relatione habitiq, postmodum variis Congressibus unanimiter statutum fuit pro Subleuanda Eccleciæ alot angustijs, ut Supplicari deberet SSmus Dñus Noster Papa Benedictus XIII. ad hoc ut concedere dignaretur in primis evocationem omnium causarum pendentium coram diversis Judicibus, a variis Creditoribus introduit in personam præfati Archiepiscopi Petren omni appellatione remota et abeq; solutione regestri et propina - 2. Destinationem omnis Oeconomicum facultate exigendi introitus Eccleciæ et solvendi Creditoribus cum ordinibus ejusdem Rndmi Archiepiscopi - 3. Remotionem nonnullorum Ministrorum, qui annuis mercedibus gravabant Eccleciam - 4to Facultatem alienandi decem loca montium libera Eccleciæ pro dimittendis nonnullis Creditoribus magis urgentibus - 5to Reductionem trium missarum ad unicam missam quotidianam et unam missam cantatam quolibet mense per Oeconomum celebrandas certo tempore duraturam nempe spatio octo annorum et demum facultatem erogandi fructus St montium 24. qui assignari solent Alumno eligendo a Rndmo Capitulo Cracovia quolibet triennio in diminutionem debitorum reportato prius consensu ab Illmo et Rndmo Episcopo et Capitulo Cracovien pariter per octo annos - Quam vbrem efformato supplici libello et deinde porrecto Sanctitati Sue in omnibus huic petitioni libentissime annuit, tenta utilitati evidenti ejusdem Eccleciæ, prout hæc omnia per speciale Chirographum a Sanctitate Sua sub die 28. Junij subscriptum eque qui mandavit - In executionem igitur dicti Chirographi Rndmus Archiepiscopus Petren, cui erat Directum, per speciale ejusdem Decretum, avocavit ad se omnes et singulas causas in variis Tribunalibus Urbis pendentes inhibuitq omnibus Creditoribus Eccleciæ ut omnes coram et comparerent sub pena nullitatis et attentatorum elegitq in Procuratorem D. Nicolaum de Sacchettis qui grate sperite se exhibuit patrocinari causas favore Eccleciæ deputavitq Rndmum Angelum de Sacchetis in Oeconomum cui dedit facultatem jam expressas in Chirographo: mandavit in posterum unicam tantum missam celebrari, suspensa per octo annos celebratione illarum duarum missarum, quæ quolibet die celebrabantur in Eccleciæ removitq ministros superfluos nempe Ebdomadarium et Sacristam sive Capellanum statuit ut domus quam habitabat Rector Eccleciæ in futurum ab eodem conduceretur pretio 20. scutorum, vel locaretur aliam gratuitam habitationem destinavit eidem Rectori, nempe illam quam habitabat antecedenter Sacrista Eccleciæ - Verum quia nonnulli ex DD. Nationalibus contra hanc Sanctam determinationem exclamarunt quasi cederet nationis honorem, ideo dictus Rndmus Archiepiscopus eos placare destinavit committendo prædicto Rectori, ut votebat administrationem Eccleciæ celebrationem unius missæ quotidianæ ac missæ cantatæ quolibet mense, mandavit ne amplius nominaretur Oeconomus d. R. Angelus de Sacchetis sed minister nonnullaq alia ad placitum DD. Nationalium fuit moderatus. -

Posthæc Procurator ut supra constitutus citatis omnibus Creditoribus Eccleciæ obtinuit revocationem sequestrorum et instauravit Judicium contra Debitores Eccleciæ aliaq ad sui prosperium officium pertinentia fuit executus - Minister vero resignavit et vendidit prædicta decem St montium pretio Scutorum 1162. et quia Fabri muratij erant Creditores Eccleciæ f. 1500. provide et sedulo Rndmus Archiepiscopus Petren obtinuit a prædictis Fabris muratijs relaxationem seu condonationem ad favorem Eccleciæ scutorum 500. et reducit creditum illorum ad sola f. 1000. ad quorum computum eisdem fuit soluta Summa 700. reliqua vero 300. Statutum fuit spatio trium annorum ratam partem 100. quolibet anno persolvi debere. Prædictus Minister cepit exigere pensiones Domorum. illasque deposuit in banco St Spiritus et Rndmus Archiepiscopus cum ejus ordinibus demisit varios Creditores, et de die in diem cum pensiones Domorum exigentur, dimittuntur Creditores Eccleciæ. Prout etiam Faber Lignarius qui erat Creditor Eccleciæ f. 300. et ultra persuasionibus et studio Rndmi ejusdem Archiepiscopi relaxavit favore Eccla quinquaginta scuta. Creditum vero residuum solutionibus intra annum pro rata faciendis se recepturum fore spopondit - Quare usq; nunc quasi f. 600. Eccleciæ lucri fecit. -

Denig pro ultima executione ante dicti Chirographi et pro majore Eccleciæ levamine, nihil aliud remanet nisi quod Rndmus

Episcopus

Lea

Episcopum et Capitulum Cathedralis Ecclesiæ Cracoviensi suum præstet Consensum ut præfatus 24. St Montium destinati pro alumno, quem solet ad Urbem mittere quolibet triennio d. Capitulum erogari possint in diminutionem debitorum et interim per acto Annos suspendat eligere dictum alumnum. Alias nulla spes restat, ut Ecclesia à tanto ære alieno tandem aliquando liberetur dum cum introitus ejusdem Ecclesiæ vix ex suscepto temperamento solvi possunt fructus et usura conventa Creditoribus. Capitalia vero est impossibile ut extinguj possint. Quæ omnia licet juri et rationi consona, adhuc unum desideratur, ut S. Vrā Majestas et Respba tam pia et tam justa aliquam pecuniarum summam contribuere dignentur ut pristino splendori restituatur Ecclesia tam insignis Nationis et cæteris aliarum Nationum Ecclesijs æquare possit ad quem finem asequendum Summam centorum Cm hic omnes reputant necessariam ut a debitis quibus involvitur Ecclesia hoc omnino eximatur. Super hoc itaq; preces meas Mtti Vrā et toti Reipla humillime defero, ut pro Bono Ecclesiæ Nationalis hoc pium tempore mentum suscipiatur. De cæterisq; super hoc negotio omnedit D. Baron. Rubet distinctam notitiam Mtti Vrā jam in antecessum et censeo suis obsequentissimis literis detulit, ac manco tandem. D. 11. Jbr 1728. Romæ. —

Od Jm Pana Wojewody Wileńskiego,
Hetmana Wx Lit. do Jx Jmci Prymasa

Nieprzymyślnego czasu dyspozycya, żeby nieprzyniosła tém zawsze konsekwencyi w Prowincyi Litt dla ubytkowego terminu sejmowi Ordynaryjnemu Rzpltey w Grodnie, mieszałem obviando irritamentom, których było niemało, zjechać do Grodna i przy Uniwersałach Jx Kr. Mci Pna M.M. tém dowodniey oświecić, jakie się na tem pensowac nieco w protrakcyą przyszłą publicznego szczęścia obrada, jakoż zwykłoney mojey na dobrem Intencyi, co za skutek otrzymałem przez deklaracyą Jchmć Panów Obywatelów Wx L. Litt. a mianowicie tych, co są charakteryzati od braci z Województwo i Powiatow, a tu w Grodnie w znaczney liczbie zmaydowali się, przyimiąc omni Dignitati Wx Mey Mci obseruantia, czynię Kalkulum allaboracyi mojey, że lubo per tot certamina cæpowałem, ażeby owyżta prowincyą litewska w tey postaci łatwości zostać, jakoby do woli Jx Kr. Mci stosowała się w determinowaniu Sejmu, a bardziey antepomendo commoditatem Majestatowi, aby była dyspozycyą obrad rezygnowała ad manus Principis, ale jako odstręczmać a lege positiva niepodobna było, i owszem solennie obowiązali mnie, abym do W.d. mci przez odezwę dowiódł desideria ony, tak że W.d. Mci wyrozumiała jednostajnie raportuje, że Wx L. Litt. alternatą swoją ustąpić ullo modo nie chce, owszem pod tymiż Postanni, którymi stanęli, życzą mieć Sejm ordynaryjny w Grodnie, jak skoro Korona Jx Kr. Mci Pańskiego pokaże się melioracya, co jeżeli nie succederet, a miał być Sejm Extraordynaryjny, tedy chyba potem szczególnie z prowincyi litewskiey comparebit certus numerus Posłów, aby Sejm takowy zerwali, w czém postąpić, że nie inaczey obowiązali się Wsi nomine totius Prowincyi Wx L. Litt. upraszam W.d. Mci abyś benignitate animi Swi raczył in hoc passu tak u Majestatu Jem mederare validissimis suis persuasionibus, jakoby veta przeciwne odebrały nieomylne ukontentowanie. Jakoż ubezpieczając się na słowach Wx L. Litt. że nos sterilem votivæ Declarationem przez którąbym wszelkie Dubietates mógł solvować proszę się z wszelkim respectem. tb.

Od Jm Pana Kanclerza W. Kor.
do Jx L. Podkanclerzego Kor. d. 27.
8bris 1728. —

Iman particularną obligacyą Umm Panu, że raczyłeś Jx Kr. Mci P.M.M. deperire continuum studium i usilne starania moje w utrzymaniu Interessow publicznych. Przyjąć oraz za Communikacyą Dissursu na audyencyi JP. Podskarbiego Nadw. Kor. M.M Pana z którym discursive mowiliśmy względem JP. Podskarbiego W. Kor. M.M Pana wiadomym kredytem u Jx Kr. Mci w Rzpltey, a oraz artibus belli et pacis słynącego, et media do utrzymania swoyska maiącego to samo pro motivo, ile w pokoiu zakładaiąc, że iest armis gravatus, a stąd byłby acceptabilior i od tych samych, którymby dobić acquisam dochodzący życzyli. Względem posełstwa, o którym Jm Pan

Hetmen

W: W^ze X. Litt. pisze, expediret mihi zdaniem Jmci insinuare, abym to zatrzymanie do powrotu Parískiego ad Regnum, prozby z Sadowni musiał będz odłożony Responsu ad eundem z decretum et ad Senatus Consilium, juxta tenorem uchwały Uniwersałow. Powrót Je Kr. Mci bardzo jest pożądany, bysie Opatrzność Boska zdrowie Je Kr. Mci pristino vigori doskonale restituat, żeby się bez naymnieyszego strzeż Boże hazardu mógł na drogę puszczić. Za komunikacyą listu od Kardynała Jmci Protektora życzę UmPanu da Bóg na przyszłym Senatus Consilium moie i ta materya przypadni ad resolvendum. - Et. -

Od Jm Pana Kanclerza W^ze Kor. do Jm. Pana Marszałka W^ze K^go 2. 1. g^bre 1728 -

Uprzejmy UmPana przysłałeś mi tę Expedycyą, którą in originali wszystkę porządku mumentante UmPanu obserwajac nad tem, że jej tam w Warszawie nie oddano UmPanu. Ja rozumiałbym salvo altissimo judicio UmPana, abyś UmPan należący list do JmPana Hetmana W^ze K^go od Je Kr. Mci P. M. m. przez nayprzewłoczą powrotę odesłać raczył, to tylko wyraziwszy, że jakoś mu UmPan resultata conferencyi naszych kommunikował, tak przytoczonie list Pański odsyłasz, kommunikujesz mu i kopiię listów Je Kr. Mci do Rzymu postanych. Rozumiałbym także, abyś UmPan copiię tey Expedycyi Je Kr. Mci P. M. m. postał Jmci Panu przesentibus na konferencyach naszych osobliwie do Jm Pana Wojewody Lubelskiego i do Jm P. Marszałka Nadw. Kor. jeżeliby obadwa znaydowali się jedzie w Warszawie to wyrażajze, aby raczyli, czyli to obadwa, czyli jeden z nich, który tam będzie prosenso magnus senous suo doniesie UmPanu ze colla ta z Jm K. Nuncyuszem super contentis rezolucyi Parískiey in hoc puncto, faisant reflexion aux asurances, que les dits Ministres ajoutent avoir reçu de W^re Nonce, que ce vaspel contribuera al'avancement de la negotiation sur le Concordat etc. - Żaley ato żebyśmy tem lepiey dogodzić mogli Interesyi Je Kr. Mci i ubezpieczyć rzeczy. Jm P. Marszałek Nadw. Kor. jeżeliby już niebyło w Warszawie Jm P. Wojewody Lubelskiego, requisitio od UmPana potrafi bardzo dobrze prowadzić i bezprotwadzie ad bonum finem to negotium. Dla tego nieźle będzie mieć sensu, kiedy UmPan pisząc do Hetmana na to napisać będziesz raczył, że jako Mu odsyłasz list Pański i kommunikujesz wszystkiego, tak similiter kommunikujesz i drugim Jchciwm przesentibus na konferencyach. - To tedy liche zdanie moie przypisuio gratia subjectionis do summo judicio Wmci Pana zostawiam. -

Relacya o doniesieniu Rezolucyi Je Kr. Mci super revocatione Objęcia z dóbr Opactwa Koprzywnickiego Jm^ci Nuncyuszowi. -

Die 4ta Novembris 1728. Po odebranej od Dworu rezolucyi na Rezultatum Konferencyi między Jchmci Panami Tarłem Wojewodą Lubelskim jako posłem od Sanctam Sedem przez Jmci nazaczonym, tudzież Mniszchem Marszałkiem Wlkim Kor. Szembekiem Kanclerzem Wielk Kor. Potockim Marszałkiem Nadw. Kor. X^ciem Czartoryskim Poskanelczym Litt. in antecessum mianey i uprawiony /: Który rezultatum postanie było do Je Kr. Mci ad approbationem :/ JmPan Marszałek Wielki Kor. na dniu pomienionym Kommunikowawszy pierwey wszystkiey od Dworu Expedycyi nazwie swoje przystanęy, mianowicie Listów od Je Kr. Mci do siebie pisanych, przytomnym od oraz, a niepytomnym /: Który dotey należeli Konferencyi :/ przez powrotę i rezolucyą się z pytomnemi Jchmci Panami Wojewodą Lubelskim i Marszałkiem Nadwor. Kor. pojechali wszy sey trzech do Jmdzieia Nuncyusza, któremu doniesli kontenta Rezulucyi Je Kr. Mci Listów do Jm Pana Marszałka Nadwor. Kor. przysłanych i Expedycyi do Rzymu od Króla Jmci postanej. Dali oraz Copias wszystkiego tego Jmci Nuncyuszowi, ato pro majori securitate, ponieważ Rezolucya od Króla Jmci i wszystka Expedycya, dzieie się in fundamento obietnic i deklaracyi Jmdzieia Nuncyusza danych ministerio że ta Rezolucya Je Kr. Mci in ordine ad relaxationem sekwestru Opactwa Koprzywnickiego uczyniona, mà omnem facilitatem in Curia Romana sprawie negocyacyi in desiderijs et przeprowadzeniu nomine Je Kr. Mci i Rzpltey tam faciendis, ad plenam satisfactionem Jmci.

Nuncyusz

Nuncyusz odebrawszy Kommunikowane sobie in originale listy i Copias Expedycyi do Rzymu posłanej, czytał to wszystko przy Jchmościach pomienionych – Gdy przyszło do tego punktu „faciam reflexion aux Ajournances, que les dits Ministres etc. przymówił się Jm Pan Marszałek W: Kor. że primum principale et unicum motivum tey Tatwności i rezolucyi iest zapewnienie Ministerii Regni ore Jm: J: Nuncyusza uczynione przy Daney w wszystkim Jnformacyi, że Rewokacya Sekwestru Opactwa Koprzywnickiego ufunditusque et propunenda nomine Majestatis et Reipublicae in Curia Romana. Na to Jm: ksiądz Nuncyusz odpowiadając, pewnoś wszystkie w tey Deklaracyę swoie upewniając, że nie zawiedzie, i przydat, że to już Dominost Rzymowi, jako upewniał Ministerium – etc –

Potem gdy przyszedł trostis Nuncius o śmierci Jm Pana Hetmana W: Kor. a J: K: Mci według prawa Regimentarza Generalnego nad wszystkiem prefecit Jm Pana Poniatowskiego Podskarbiego W: Ksts Jm: Pan Marszałek W: Kor. mając List od Króla Jmci ad effectum relatowania Sekwestru Opactwa Koprzywnickiego oddał go pomienionemu Jm Panu Podskarbiemu, jako Regimentarzowi Generalnemu wojska Koronnego kommunikując mu Copias całey Expedycyi do Króla Jmci pisanej in hoc negotio, et seriem wszystkiego –

Tandem dowiedziawszy się Jm: J: Nuncyusz o danej Jm Panu Regimentarzowi od Króla Jmci Szarży nad wojskiem i Liście Kredytowskim temu przez Jm Pana Marszałka W: Kor. oddanym, prosił tenże Jm ksiądz Nuncyusz, aby Jm Pan Regimentarz in virtute pomienionego Listu Kredytowskiego Sequestrum Opactwa Koprzywnickiego relaxował i Officera z ludźmi w dobrach Opactwa tego stojącego drewokował – Reposuit mu Jm Pan Regimentarz, że tego hic et nunc uczynić niemoże, aż wprzód stanie w Lubowie i Wojsko sub obedientiam odbierze, na co actu jedzie do Lwowa, a dopiero post hac przemissa posłe ordynans do pomienionego Officyera revocando go z Ludźmi z Opactwa Koprzywnickiego. W ten czas znowu Jm ksiądz Nuncyusz remowarit Deklaracyę i asekuracyę swoie przeciw favore Jurium Majestatis et desideriorum Rzpltey, że do ich akkomodacyi in urbe omnia facilitas będzie. –

Od Jm Pana Podskarbiego W: Ksts
Dla ditt. do Jm Pana Kasztelana W: Kor.
d. 20. 8bris

Bez żadney otem myśli mojey, a dopiero solicytacyi przed dwoma dniami odebrałem list od Jm: Podkanclerzego m: Pana, którego kopia posyłam Wmci Panu, lubo zaś hunc ambitum nigdy diemię i konsekwencye jego zważając, jednakże z reflexyi, że każdy ten Oyczyzny nosibus jey zakrzątkować się powinien, tudzież ex pere wynalazać, w czem z Zupełną rezygnacyą do Dworu pierwszego naypierwszy krok mój będzie biedz do Wmci Pana, abym z doskonałych i na wielkiey experiencyi ufundowanych Illuminacyi Jego mógł odebrać dyrygencye cnie Jnstrumentem Wm Pana Dobr. regulować – Gdy tu zaś odgłos dochodzi de fatis Jm Pana Hetmana W: Kor. że podobno i od Dworu prędko w tem przyjdzie dyspozycya, chyli in favorem mei, chyli, czego bardzobym życzył, alterius, in primis za nayuniżoną taskę, abym mógł zastać Wmci Pana D. gdzie wszystkim tak się explikować zechce, że Wm Pan nieuznawat, że plena dexteritate et integra sentymentow i usług moich cum veneratione nazawsze chcę będz – etc. –

Respons na ten List Jm Pana
Podskarbiego Litt. d. 26. 8bris

Dziękuję uniżenie Wm Panu za kommunikacyą Listu Jm: Podkanclerzego Kor. m: Pana i Responsu Wm: Pana – W tym Respexie summum judicium Wm Pana w penetrowaniu wszelkich cieżara tego skołtuności, heroicum zwłaszcza Jego Animum et promptum Zelum do usługi J: K: Mci P. mego i Oyczyzny na zawołanie Pańskie cnie prosty plausu – Jako względem wakujących Buław, tak i względem Regimentarstwa in casum fatorum Jm Pana Hetmana W: Kor. referowałem iche zdanie moje do woli J: K: Mci P. m: m: znajszego lepiey nad wszystkie

nad wszystkich zgodne ad hac munera et onera subjecta, Pana Boga prosząc, aby Jmć Panu Hetmanowi W. K. M. Godnemu potrzebnemu Senatorowi i Rzeczowi dał jak najdłuższe życie, a przynaymniey żeby go nam nie zabierał edhac luce in absentia Principis a Regno, jakoż w ostatnich listach, które miałem od Jmć Pana Hetmana de 13. Junii żadnego podobieństwa nie było dotąd rozgłoszonej consulty, podobno na porozumienie interessi Państwa de M. wiadomości. Bedąc zaś przez experienc[y]ą, że Je. Kr. Mć P. M. M. S. w którym przed trzydziestą jeszcze lat wielu na ów czas w Expectatywie naszey ludzie takie formowali judicium, że ten Pan bardziey wiernych Ministrow ad executionem myśli Jego Państwa, aniżeli ad consilium potrzebuje[y] razem cum Diplomate na Regimentarstwo in casum fatorum Jmć Pana Hetmana posłe od siebie destynowanemu Regimentarzowi należyte Instrukcye i Informacye swoje, a prewnie doskonałe tedy tenuitatem meam mei mniey potrzebną i w tey mierze sądzę. Jako zaś łaskawe W. M. Pana expressye in casum dyspozycyi Je. Kr. Mci favore W. M. Pana pełnym powinny wdzięczności przyjmuję serdecznie tak o wszelkim akkomodowaniu się mnie do mentem Principis i z obwiązanej mojey ku Panu memu wiernosci i z życzliwego ku W. M. Panu affectu upewnienie zostawuam. —

Patent na Regimentarstwo —

Wielmożnemu Stanisławowi Poniatowskiemu Podkarbiemu Wielk. W. X. Litt. uprzejmie Nam miłemu Łaskę Naszą Królewską. Wielmożny uprzejmie Nam miły. Kiedy z niezbadanych Wyroków Boskich dyspozycyi obadwa Wielmożni Hetmani woyska naszego Rzpltey Kor. dehac luce decesserunt, tedy starając się o tey mierze do postanowienia Rzpltey, a oraz mając pewne tam Uprzejmości Waszych od młodzianych lat Jego do Służby swojey applicationem i w tem Rzemieśle przebytam wiekiem o. nieustk Komendę Generalną woyska naszego Koron. ustrius authoramenti dajemy i konferujemy Uprzejmości Waszej Regimentarzem Generalnym tychże woysk naszych Rzpltey Kor. czyniąc i tamtisper postanawiając, poki ad prescriptum legis na przyszłym Sejmie dyspozycya tychże Ordinum Kor. przez nas uczyniona nastąpi. Do czego jeżeliby ad aliquo casu tak prędko nie przyszło, tedy wolne sobie na ten czas zostawujemy, lub Uprzejmości Waszej przy teraźniejszey Komendzie potwierdzenie, lub nowego generalnego postanowienie Regimentarza, mieć chcąc pod Uprzejmości Waszej, abyś pod Komendą swoją woysko Koron. ustrius que authoramenti obiecowey in disciplina militari według postanowienia praw trzymał Excessiwe karał, bezpieczeństwo granicom Państw naszych Rzpltey obmyślił i pokoy wewnętrzny i zewnętrzny utrzymywał Ordynanse nasze i wszelkie powinności Regimentarzom Generalnym przyzwoite pełnił, nie odmiennie zostając pod naszym i Rzpltey posłuszeństwem do dalszey woli i dyspozycyi naszey. Ale ten Urząd Generalney Komendy woyska Koron. znaczne za sobą pociąga Expensa wise in subsidium potrzebnych kosztów pensyi obudwóch hetmańskich Mensam ewectionis Uprzejmości Waszey porwalamy i one naznaczamy, tudzież facultatem distribuendi pensye, ad Rzpltey in benemeritos woyska naznaczona, dajemy. Co iż Uprzejmość Wasza pro insignibus erga bonum publicum amore et Zelo, zarabiając sobie na nieśmiertelną imienia sławę a obraz skarbiąc dalsze nasze i Rzpltey respecta, uczynisz, jako 47.
nie wątpiemy, tak nieminąc wypadających się okazyach Regios nostros favores świadczyć przyrzekamy. Dan. —

Uniwersał do Woyska favore Regimentarza. —

August Wtory. etc.

Wszem obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, osobliwie zaś tak Urodzonym Regimentarzom, Pułkownikom, Rotmistrzom, Porucznikom, Chorążym i całemu Rycerstwu woyska naszego Rzpltey koronnego polskiego zaciągu, jako też Urzędy Generalnym, Pułkownikom, Oberszt-Leutenantom, majorom, Rotmistrzom, Kapitanom, Porucznikom, Chorążym i innym wyższej i niższey rangi officerom i żołnierzom tegoż woyska naszego i Rzpltey Kor. Cudzoziemskiego zaciągu przy ofiarowaniu łaski naszey Królewskiey donosiwszy obeznej podległemu. Iż powziąwszy niebez osobliwego żalu naszego niepotrzebną wiadomość, jako po zeszłym z tego świata Wielmożnym Stanisławie Clementowskim Wojewodzie Mazowieckim

wiecznie

Mazowieckim, Hetmanie Polskim Koron. Inwen. Wielmożny Mateusz Rzewuski Woiewoda Bełzki Hetman Wielki Koron. z wiecznemi onney Wyrokow Boskich dyspozycyi vivere desijt, tedy aby ewentualne przez śmierć obudwu Wodzow Woysko bez rządu i dwierzchności niebyło, póki Nam według prawa na przyszłym Sejmie obudwu Hetmanow Dispore nieprzyiście, temuż obgajac Prawu uczyniliśmy, postanowiliśmy Regimentarzem Generalnym Woyska naszego Rzpltey Koron. utriusq authoramenta Wielmoż. — — — — którego Nam od mnowinnych krajach w tem Rzemiośle experiencya doskonałą godność zalecaiąc; i ewentuz Komendę generalną nad tymże woyskiem Koronnym Daliśmy i konferowaliśmy do dalszey woli i dyspozycyi naszey, którą zostawuiemy sobie zupełną, czyli to do potwierdzenia i kontynuowania tey od Nas actualitey Danej Wielmożnemu — — — nad Woyskiem Koron. Komendy, czyli też do postanowienia innego Generalnego nad tymże woyskiem Regimentarza; gdyby na przyszłym Sejmie nieprzyszło Nam ex aliquo casu Hetmana dyspenowac — Dla tego po wszystkich wzwyż pamienionych wyższey i niższey rangi officerach i całym Rycerstwie Woyska naszego Rzpltey Koron. polskiego i cudzoziemskiego zaciągu mieć chcemy, aby tegoż Wielmożnego — — — Za Regimentarza Generalnego woyska Naszego Koronnego znali, Komendy iego i Ordynansow słuchali, zostaiąc statecznie pod Nasezym i Rzpltey posłuszeństwem; inaczey nieczyniąc dla łaski naszey i pod surowością Artykułow woyskowych. Ktory to Ordynans nasz, aby tem prędzey do wiadomości wszystkich doszedł, publikowac on po Grodach, Parafijach i innych miejscach dwie exaynych zlecamy, i dla lepszey wiary i wagi Ręka własna podpisawszy się Pieczęć Koronna przycisnąć rozkazaliśmy — Dan —

Uniwersał Jmć Pana Regimentarza do Woyska —

Wiadomo czynię, komu o tem wiedzieć należy mianowicie jednak Jchm Panom Regimentarzom, Generałom, Pułkownikom, Rotmistrzom, Porucznikom i wszystkim cujuscunq distinctionis Officyalistom i całemu generaliter Rycerstwu Woyska Koronnego utriusq authoramenti. Jż gdy Jo Kr. Mci Pan M. mity interregnicntibus fatis gwałtownych wiekopomney sławy obudwoch Jchmć Panow Hetmanow Kor. insistendo circumscripcyi Praw przy Traktacie Warszawskim z stanami Rzpltey. Ao 1,716. skonkludowanym a na Sejmie pacificationis pro regula et norma administrandæ Reipublicæ przyiętym i approbowanym, postanowionych, przywodzę o raz do niewątpliwey w presenti casu całkowitey Artykuł piąty tegoż Traktatu, nim na Sejmie immediate przyszłym vacantium ad presens Ministeriorum Bełzkiego zaydzie ea Distributiva Jo Kr. Mci P.M.M. justitia ad vota Senatus i za Instancyą Posłow dispositio Regimentarzem mnie Generalnym Woyska Koron. postanowić raczył. Wiec pretio utrzymania in statu tranquillitatis niecoszacowanych Rzpltey owoców obeymuiąc Rządy, generalną nad woyskiem koronnym Komendę i ons niniejszym Uniwersałem ogłaszaiąc mocą władzy Regimentarskiey na fundamencie wyżey wspomnionego prawa mnie konferowanej, wszystkich Jchmć PP. Regimentarzow, Generałow, Pułkownikow, Rotmistrzow, Porucznikow i cujusvis distinctionis officyalistow woyskowych, tak polskiego, jako i cudzoziemskiego zaciągu i całe Generalitet Rycerstwo w Komputacie woyska koronnego będące obliguie et nedum Legis, tudzież artykułow woyskowych obowiązuie, aby ea vi Komendy mnie od Jo Kr. Mci P.M.M. danej wszelkie dyspozycye i ordynanse moie, jako Jeneralnego Regimentarza obserwowali i aby od wszystkich w Komputacie Woyska Koron. będących obserwowane były, przestrzegali. A jako Rzplta obsaminie pewny i zupełny według Komputu na tymże Sejmie Pacyfikacyi regulowanego woyska, Komplet punktualna wiarołomna pobożna płacą, na ktorey fundamencie woyskowy porządek, a stąd pochodzące robur pacis, tudzież utrzymanie dobrego i doskonałego ab intra ządu, primario et principaliter zawisło, postanowiła, i zamykaiąc wszelką drogę do jakich kolwiek mieszania i trudności uspokoienie publiczne wzruszaiących distinctim każdey Chorągwi i Regimentow lokacyą należącey ta — Jak wszyscy Jchmć Panowie Regimentarze, Generałowie

Generałowie, Pułkownicy, Rotmistrzowie, Porucznicy i generalnie cały Rycerstwo Woyska Koronnego obliganter ~~całe Rycerstwo Woyska Koronnego~~ aby continuando chwalebnie zachowania pod władzą Jchmci X. Hetmanów na Konsystencyach skromnie w należytym porządku i zupełnym według Komputu do Rzpltey postanowionego Komplicie, nie mniey zkazie go, ani podnoszenie wszystkie chorągwie i Regimenta trzymali, ani ich quocunq colore et pretextu z lokacyi swoich ruszać, albo z jednej Konsystencyi na drugą bez ordynansu mego przeprowadzać nieważyli się i we wszystkiem obserwantiam Legis et disciplinam militarem integerrime zachowali, zaberigore Artykułów woyskowych ściśle pro viribus nakazdego pramissis przeciwnego edtentendo. Który to Uniwersał aby do wiadomości wszystkich Chorągwi i Regimentów w Kompanie Woyska Koronnego będących przyść mógł, od Chorągwi do Chorągwi, tudzież od Regimentu do Regimentu, których Tabelki z Rajestra ed mne przysłane mi bydź powinne przez Jchmciów Regimentarzki komenderującyd: odesłać do Jchmciów przy chorągwiach i przy sztabie Regimentowych komendy mającym zlecam. Ręką własną podpisuiąc. – Dan. –

Od Jmć Pana Regimentarza do dzieła Jmci Prymasa z Warszawy d. 12. 9bris

Omne Regimentarstwa jeneralnego przez dyspozycyą Jo Kr. Mci P. M. Mtw na mnie imotum i nigdy o tem niemyślącego nie ambientem włożone, nie czyiey inszey Dobroci, łasce i protekcyi. – Kiedy W. d. Mć tam publice quam privatim zawsze mnie chciał zadzić zgodnego od militare tey Oyczyzny obsequium, day Boże, abym mniał tak wielkiey W. Mci Dobr. opinii zadosyć na tym stopniu uczynić naygruntowniejszą nadzieią mogę w łasce W. Mci Dobr. zakładaiąc, kiedy zechcesz wszystkie moie conatus obracaiącemu ad manutenendam tranquilitatem publicam powagę swoią, jako Pater Patriæ consolidare i mnie służyć beare protekcyą, rozumiem, że na niey publica tranquillitas solus, co jak nayuniżeniey supplikuiąc, dawney W. d. Mci Dobr. przypomnieniowszy się łasce, nogi Jego z woszelka seruitam submissya, bidzie nazawsze. Ette –

Respons na ten list z Lowicza d. 15. 9bris.

Po nie odziatowanej wiekami godnego in civilibus et martialibus człowieka dp. JP. Hetmana Wielk. Koron. stracie, executionem legis na sejmie Traktatowym latu Jo Kr. Mci Pana mi. Mtw adornuię, a w niey dispositionem Regimentarstwa jeneralnego na Wmm Pana ingrossatą Agnam et licitatam zgadzaiąc się we wszystkim z wolą nayuyższą Pana, w której niby w obrazie i portrecie explikuie się wola Boska, według tych słow. Cor Principis in manu Dei. – Winszuię wraz Wmm Panu, że ten nad woyskiem władzy, cecidit sors na niego, który z Rycerskiey właśnie przymiotow swoich, możesz się nazwać Fauri nepos et clarâ Bellonâ populus. – Mam nadzieią, iż potrafisz Wmm Pan dogodzić publice tranquilitati et securitati do czego asistentiam et afflatum dyerę Domini fortis et potentis in prelio. – O sobie zaś asekuruię Wmm Pana, iż jako zdawna widziałeś i znałeś mnie zawsze przyiaciela i cotimatora, tak i teraz widzieć mnie będziesz nigdy niedomiemtego. Co jako corde sincero voveo tak cum debito cultu zostaię. Ette. –

Od Jm Pana Kanclerza W. Kor. do Jm Pana Siemianowskiego Starosty Korabiewskiego d. 14. 9bris

Lubo niewątpię, że jakoś Wmm Pan laudabili in publicum zelo et exemplo utrzymywał integritatem przeszłey nadeię należytey.

należytey w Komendzie Regimentarskiey partyi Woyska Koronnego
tak i w teraźnieyszym obiciu z woli Jeo Kr. Mci P. M. M. Jene-
ralnego nad tymże Woyskiem Koronnym po ś.p. Jmci Panach
Hetmanach Regimentarstwa przez Jm Pana Podskarbiego
Wielkiego W. X. Lit. M. M Pana artibus belli et pacis i wielkiemi
przymiotami ut talentowanego zechcesz dabey accumulare sobie
merita, i aby tem łatwiey pro tranquilitate publica mogł Jm Pan
to na się wtożone onus suscipere, ad hunc effectum maku przyio
ochotnie studium et operam impendere - Przecież abym i ja mogł co
in tali casu mię prawdziwą ku Jm Panu Podskarbiemu Wm Panu o-
świadczyć życzliwość, wiele upraszam Wmm Pana, jeby pomienio-
ny Jm Pan Regimentarz Generalny Woysk Koronnych zacnose W.
Mci Pana et merita godnie estymujący i kiedy tu był teraz u mnie
że od prawiania szczere deponenda zechce ztem się oświadczający
mogł uznawać in hoc suo munere Wmm Pana skuteczne ku sobie
życzliwości dowody - Pewien zatem będąc szczérey in praemissis ap-
plikacyi zostawam nazawsze. -

Od tegoż do Jm Pana Podskarbiego nad-
worn. Koronn. die ut supra. -

Motus majores pellunt minores - Lubobym rad serdecznie W.
mci Panu w domu swoim radzę, jednak z publicznych i prywat-
nych Wmm Pana samego racyi bardzo potrzebne i pożyteczne au-
dilium et consilium Wmm Pana teraźnieyszemu Jm Panu Re-
gimentarzowi Generalnemu Wm Panu, tedy successum desi-
deratissimd votivis et ampleans Wmm Pana innemu
sprawbnieyszemu rezerwuję czasowi - Interea dziękuję uniże-
nie Wmm Panu za poufałą Drezdeńskich okkurencyi konse-
nikacyą i za świadczony partykularny ku mnie affect - Jestem in hac
voto et spe, że circa prudentiam, vigilantiam et dexteritatem Jm Pa-
na Regimentarza Wm Pana przy skutecznej oraz Wm Pana po-
mocy utrzymają się rzeczy in statu quo, jako za wiek: ś.p. Jm Pana
Hetmana, którego vestigiis insistendum doświadczonych Regi-
mentarzów przy Komendzie Dywizyi konserwując i korrespenden-
cye ze wszystkiemi ab intra et ab extra practicata przez
Kicbuczyka methodo, co wszystko znajdzie Jm Pan Regimen-
tarz w Kancellaryi Hetmańskiey utrzymując - Religia con-
silia, res, bonus, tempus suppeditabunt, a nade wszystko
Mądrość i rada Boska, o którą nastawicznie supplikować
potrzeba, bo bez niey rostropność ludzka nic niepotrafi
czynić, przy niey wszystko, omnia possumus in eo, qui
nos confortat - Do tego Najwyższego Pana czyniąc vo-
ta moje in rem et prosperitatem Waszego Wmm Pana
zostawam prawdziwym affectem. -

Index.

Quæ continentur in hoc Libro.-

Od Króla Jmci-

Folio

Uniwersał obwieszczający impossibilitatem zjechania na Seym. - —— 59.

Uniwersał do woyska Koronnego, aby przyznało za Regimentarza Generalnego Jm Pana Poniatowskiego Podskarbiego Wielkiego W. X. Litt. —— 77.

Expedycya Seymowa, Uniwersał, Instrukcya, Listy do Senatorow Credentiales i List do Posła - a fol. 49. ad fol. 56-

Circulares do Senatorow fol. 49- 58-

Do Hetmanow i Pieczetarzow Litt. fol- —— 58-

List do Oyca Swiętego —— 69.

Ditto - Do Xcia Kurlandskiego —— 38-

Do Xcia Jmci Prymasa fol. 32-38-

Do Jm Pana Marszałka W. Koron. —— 69.

Do Jm Pana Kanclerza W. Kor. —— 40-

Do Jm Pana Woiewody Pomorskiego. Hetm. W. Kor. — 69.

Do Kardynała Jmci Protektora —— 70.

Do Kardynała Jmci Lercari —— 71.-

Do Króla Jmci-

Breve Apostolicum. —— 43.

List- Od Kardynała Jmci Protektora —— 72.

od Jmci Xcia Kurlandskiego —— 37.

od Jmci Pana Marszałka W. Kor. —— 65.

od Jmci Pana Kanclerza W. Kor. fol. 20 i 39 —— 39.

od Jm Pana B. Suchetta —— 40.

od Jm Pana Kanclerza W. Kor. —— 48-

Od Jm Pana Kanclerza W. Koron:

List. Do Oyca Swiętego —— —

Do Kardynała Jmci Lercari —— —

Do Królewicza Jmci Augusta Respons —— —

Do Jmci X. Nuncyusza Pałuckiego fol. 1. i 42. —— 1 i 42.

Do Kardynała Jmci Colonitz —— —

Do Xcia Jmci Biskupa Krakowskiego —— —

Do Jmci Xiędza Podkanclerzego fol. 2. 5. 7. 14. 15, 34. 35. fol. 37. 38. -

Respons fol. 47. 57. 58. 74.

Do Jm Pana Podlaskiego Hetmana W. Koron. — 12.

Do Jm Pana Woiewody Lubelskiego fol. 3. 32.

Do Jm Pana Woiewody Połockiego Hetm. P. Litt —— 11.

Do Jm Pana Marszałka W. Kor. fol. 39. 75. -

Do Jm Pana Podskarbiego W. Litt: Respons —— 75.

Do Jm Pana Podskarbiego Nadwor. Kor. — 80.

Do Jm P. Feldmarszałka Fleminga fol. 6. 23. 24. 31. —

Do Jm P. Graffa Manteuffla Respons —— 36.

Do Jm P. Graffa de Frise —— 36.

Do Jm P. Richtan ablegata Brandeburskiego respons. 34.

Do Panien Wizytek Krakowskich —— 7.

Do Jm Pana Karwowskiego Stol. Bielsko. — 59.

Do Jm Pana Siemianowskiego Starosty Krakow. — 79.

Do Jm Pana Barona Suchetta —— 3.

Ad Supremos Consiliarios Curlandiæ —— 31.-

Item Respons —— 62-

Do Jm Pana Kanclerza W. Kor.

Breve Apostolicum —— 68.

List- Od Królewicza Jmci Augusta —— 39.

od Jmci Xiędza Podkanclerzego fol. 2. 4. 13. 23. 34. 47. 57. 71.

od Jm Pana Woiewody Podlaskiego Hetmana Wielkiego Koronnego fol. - 11- 27. ——

od Jm Pana Woiewody Połockiego ——

od Jm Pana Podskarbiego Wielkiego W. X. Litt —— 19/76.

od Jm Pana Feldmarszałka Fleminga fol. 6. 20. 24. i 30.

Folio

Listy:

Od Jm Pana Graffa Manteuffela ——— 35.
od Jm Pana Viehban Ablegata Brandeburskiego ——— 33.
od Jm Pana Karwowskiego Stolnika Bielskiego ——— 59.
od Jm Pana Regenta Koronnego ——— 61.
A Consiliariis Curlandiæ fol 61. i 62. ———

Kommunikowane.

Listy od Xięcia Jmci Prymasa pisane:
Do Kardynała Fleury ——— 42.
Do Graffa Lintzendorff ——— 41.
Do Króla Jmci Respons ——— 32.
Do Jm P. Bestużioffa ablegata Moskiego ——— 18.
Do Jm P. Wojewody Podlaskiego Hetm. W. Kor. ——— 9.
Do Jm P. Hetmana W. X. Litt. Wielkiego 15.
Do Jm P. Graffa Gotowskina Kanclerza Moskiewsk. 44.
Do Jm P. Poniatowskiego Podskarbiego W. W. 79.
Litt. Regimentarza Generalnego Woyska Kor.
Do Jm X. Nuncyusza Santiniego Respons. ——— 9.

Do Xięcia Jmci Prymasa

List. Od Jm Xiędza Nuncyusza Santiniego fol. 8. 10. ——— 8. 10.
Od Jm Pana Wojewody Podlaskiego Hetm. W. Kor. ——— 11.
Od Jm Pana Wojewody Wileńs. Hetmana Wielkiego W. Xięstwa Litt. fol. 15. 75.
Od Jm Pana Poniatowskiego Podskarbiego Litt. Regimentarza Generalnego Woyska Kor.
Od Jm Pana Graffa Gotowskina Kanclerza Moskiewsk. 79.
Od Jm Pana Bestużewa Ablegata Moskiego ——— 43. 17.

Od Kana Tatarskiego do Jm Pana Wojewody Podlaskiego Hetmana W. Kor. ——— 28.
Respons na ten List ———
Od Jm Pana Marszałka W. Kor. do Jmci Xięcia Podskarbiego Kor. ——— 28.
Od Jm P. Puszkina do Jm P. Marszałka W. Koron. i Respons nań ——— 48. 66.

Publica

Sentyment pro bono publico ——— 48.
Sensus super Revocatione Officyera z Dóbr opactwa Koprzywnickiego ——— 63.
Rellacya o dymissyiach Jm Xiędzu Nuncyuszowi Rezolucyi Jego Kr. Mci super Revocatione Officyera z Dóbr pomienionych. ——— 75.
Proponenda et evincenda in Curia Romana. ——— 64.
Punkta podane od Jrzy Pana Wojewody Lubelskiego Jm Xdzu Nuncyuszowi Paulucciemu. ——— 4.
Memoire donnée au Roi de Prusse touchant Elbing. ——— 25.
Un pro Memoria od Dworu Moskiewskiego podane Jm Xdzu le Nonce Ablegatowi Jego Kr. Mci przy Dworze Carskim rezydującemu. ——— 26.
Exhibitum a Secretario Legationis Brandiburgicæ contra novellas Silesiticas. ——— 60.
Patent na Regimentarstwo. ——— 77.
Universał do Woyska Koron. od Jm Pana Regimentarza Generalnego. ——— 78.

Copia Nowina

Во всей пункции перенумерованных и сопровожденных [illegible] стран.

Секретарь Коммиссии [illegible]

folio

35.
33.
59.
61.

42.
41.
32.
18.
9.
15.
44.
79.

9.

110
11.

89
43.
17.

28
28
48
66.

48.
63.
75.
64.
4.
25.
26.
60.
47.
78.